HV
1862

HANS KLOTZ
BUCHBINDEREI
SCHREIBWAREN
AUGSBURG F5

H. V. 1862

Neues
kleines deutsch-böhmisches
Wörterbuch,
oder
auserlesene
Sammlung
der zum
Böhmisch-sprechen nöthigsten Wörter mit genauer Angabe des Geschlechtes, dann der üblichsten Redensarten und Sprichwörter,
zum
Behufe der Deutschen.

Herausgegeben
von
Karl Ignaz Tham.

Als ein Anhang
zu dessen böhmischer Grammatik.

Prag, 1804.
gedruckt bei Gottlieb Haase.

49

Histor. Verein
für
Schwaben u.
Neuburg

STADTBIBLIOTHEK
AUGSBURG

Vorrede.

Bisher mangelte es dem Anfänger in der böhmischen Sprache gänzlich an einem solchen Hilfsbuche wie das gegenwärtige ist; ich veranstalte daher die Herausgabe dieses dem unbehilflichen Lehrling so nützlichen, ja nothwendigen Werkchens, und hoffe nun damit das Bedürfniß deren befriedigt zu haben, die sich lange schon fruchtlos darnach gesehnt hatten; weßhalb ich mir im voraus schmeichle, daß dies kurz gefaßte Wörterbuch um so

mehr

mehr willkommen seyn, und Beifall finden wird, da es das allererste und einzige in seiner Art ist, so bisher je erschienen.

Prag den 20 August 1803.

Karl Ignaz Tham.

Klei-

Kleines

deutsch = böhmisches

Wörterbuch.

Von Gott.

Gott, Bůh, m.
Der Schöpfer, stwořitel, twůrce, m.
Die Schöpfung, f. tworstwo, n.
Die Gottheit, Božstwj, n.
Das göttliche Wesen, potstata, bytost, bytnost Božská, f.
Das Daseyn, bytnost f. gestost, f.
Die Schickung Gottes, das Schicksal, osud, m. dopusstěnj, vloženj Božj, n.
Die heil. Dreyfaltigkeit, Swatá Trogice, f.
Die Einigkeit in 3 Personen, gednota, gednost we třech osobách, f.
Der Herr, Pán, Hospodin, m.
Herzkündiger, zpytatel srdcý, m.
Seligmacher, Spasytel, m.
Gesalbter, Pomazaný.
Der Eingeborne, Gednorozený.
Der Mittler, Prostřednjk, m.
Vorbitter, Přjmluwce, orodownjk, m.
Erlöser, Wyswoboditel, wykupitel, m.
Gott der heil. Geist, Bůh Duch swatý.,
Tröster, Utěssitel, m.

Die Mutter Gottes, Matka Boží, f.
Gottesgebährerinn, rodička Boží, Bohorodice, f.
Die Geister, Duchowé. pl. m.
Der Engel, Angel, Anděl. m.
Der Erzengel, Archangel, m.
Teufel, m. diábel, čert, m.
Die Himmelbewohner, nebeſſťiané. pl. m.
Die Heiligen, Swatj.
Himmel, m. nebe, n.
Paradies, n. rág, m.
Die Hölle, peklo, n.
Fegfeuer, n. očiſtec, m.
Höllisches Feuer, pekelný oheň, m.
Die Seele, duſſě, f.
Die Vernunft, rozum, m.
Das Gewissen, ſwědomj, n.
Die Hausgötter, diblicy, hoſpodářjčkowé, ſſkřjtkowé.
Das Gespenst, eine Erscheinung, obluda, f. widěnj, n. přjſſera, f.
Nachtgeister, od. Gespenster, Poltergeister, přjſſery, nočnj můry.
Schreckbild, ein Gespenst, das einen erschreckt, ſtraſſidlo, n.

Von der Kirche.

Die Kirche, od. Versammlung der Christen, cyrkew, f. zbor, m. aneb ſhromážděnj Křeſtianů, n.
Die Christen, Křeſtiané.
Die Glaubigen, wěřjcý, wěrnj.
Die Auserwählten, wywolenj.
Der Tempel, die Kirche, koſtel, chrám, m. eine kleine, koſteljk, koſteljček, chrámek, m.
Heiligthumshaus, n. ſwatyně, f.
Altar, m. oltář, m.
Der Taufstein, křtitedlnice, f.
Die Kanzel, kazatedlnice, kazatedlna, f.
Kirchvorhalle, f. kopka, f.
Die Kirchthüre, koſtelnj wrata, dwéře.
Bilder, m. obrazowé, pl.
Ein großes Bild, ſocha, f.

Weih=

Weihkessel, m. kropenice, f. wěderce wody swě- cené, n.
Weihwedl, m. kropáč, m. kropidlo, n.
Weihwasser, n. swěcená woda, f.
Kelch, m. kalich, m.
Glocke, f. zwon, m.
Schelle, f. Glöckchen, n. zwonec, zwonček, zwoneček, m.
Klapper, f. chřestačka, řechtačka, f.
Kirchengelder, Güter, zádušnj penjze, pl. sta- tek. m.
Kirchendiener, Meßner, m. kostelnjk, m.
Kirchhof, Gottesacker, m. hřbitow, m. (hrobka f.) Božj pole. n.
Grab, n. hrob, m.
Grufte, f. hrobka, krypta, f. skljpek, m.
Grabstein, m. kámen hrobowý, hrobnj, (hrobnjk) m.
Todtenbahre, f. máry, pl. nosydlo mrtwých, n.
Grabschrift, f. nápis hrobowý, na hrobě m. náhrobek, m.
Begräbniß, n. pohřeb m.
Gottesdienst, m. služba Božj, f.
Geheimniß, n. tagemstwj, n.
Opfer, n. oběť, f.

Von den kirchlichen Würden und Aemtern.

Hohepriester, m. ney- wyšsj kněz.
Prophet, m. prorok, m.
Prophetin, f. prorokyně, f.
Apostel, m. apoštol, m.
H. Schrift, f. pjsmo swaté, n.
Kirchendienst, m. slu- žebnost S. Ewange- linm.
Kirchendiener, m. služe- bnjk cyrkwe, m.
Pfarrer, m. farář, m.
Prediger, m. kazatel, m. hlásatel.
Kapellan, kaplan, m.
Diakon, m. gahen, m.
Diakonat, n. gahen- stwj f.
Subdiakon, m. podgahen, m.
Märtirer, m. mučedlnjk, m.
Priesterschaft, f. kněž- stwo, n.

Pabst, m. papež, m.
Meßgewand, n. mešſné raucho, n.
Chorrock, m. komže, f.
Erzbischof, m. arcybiſkup, m.
Bischof, m. biſkup, m.
Bischofsstab, m. biſkupſká hůl, berla, f.
Domherr, m. kanownjk, m.
Probst, m. proboſſt, m.
Dechant, m. děkan, m.
Priester, Pfaff, m. kněz, m.
Pfarre, f. fara, f.
Kirchspiel, n. oſada, f.
Vikar, m. wikář, m.
Leser, čtenář, čtitel, m.
Leye, m. layk, obecný člowěk, m.
Neuling, m. nowotný, nowáček, m.
Bekehrung, f. obrácenj, n.
Verbannt, exkomunizirt, wylaučený z cyrkwe, wyobcowaný, wywržený.
Kloster, n. kláſſter, (teynec) m. einsamer Ort, ſamotow, m.
Orden, m. řehola f. řád, m.
Abt, m. opat, m.
Mönch, m. mnich, m.
Kappe, Kutte, f. kápě, f.
Geißler. m. mrſkač, m.
Einsiedler, m. pauſtewnjk, m.
Nonnenkloster, n. kláſſter panenſký, m.
Aebtissinn, f. Abbatyſſe, f.
Nonne, f. geptiſſka, (bekyně), f.
Klosterfrau, f. kláſſterſká panna, f.
Gleißner, m. pokrytec. m.
Lichtträger, m. ſwětlonoš, m.
Todtengräber, m. hrobnjk, hrobař, m.
Versammlung, f. ſněm, zbor, m. ſhromážděnj, n.
Sitzung, f. zaſednutj, ſedenj, n.
Ketzer, m. kacýř, m.
Verführer, m. ſwůdce, m.
Ketzerey, kacýřſtwj, n.
Abgott m. modla, f.
Abgötter f. modlář, m. modloſlužebnjk.
Abgötterey, f. modloſlužba, f. modlářſtwj. n.
Heide, m. pohan, m.
Heidenthum, n. pohanſtwj, n.
Abtrünniger, m. odpadlec, odtrženec, od-

řeza-

řezanec, poběhlec od wjry, střžek, odpadljk, (rozkolnjk) m.
Abtrünnigkeit, f. odpadlstwj, n.
Spaltung, f. roztržka, roztržitost, f.
Einigkeit, gednota, gednomyslnost, swornost, f.

Von der Religion.

Religion, f. náboženstwj, n.
Verehrung Gottes, f. pocta vcta Božj f.
Gottesdienst, m. služba Božj, f.
Wort Gottes, n. slowo Božj, n.
H. Schrift, f. pjsmo swaté, n.
Bibel, f. Biblj. f.
Testament, n. zákon m.
Lehre, f. včenj, n. nauka. f.
Gesetz Gottes, n. zákon Božj m.
Zehen Gebote, deset Božjch přikázanj, od. desatero. n.
Evangelium, n. čtenj, n.
Ewangelist, m. Ewangelista, (dobrozwěst) m.
Buße, f. pokánj, n.
Reu und Leid, žel a ljtost, skraussenj, n.
Bekehrung f. obrácenj se k Bohu, n.
Glaube, m. wjra, f.
Gerechtigkeit, f. sprawedlnost f.
Rechtfertigung, f. osprawedlněnj, n. očista, f.
Gnade, f. milost, f.
Barmherzigkeit Gottes, f. milosrdenstwj Božj, n.
Genugthuung Christi, dostiučiněnj Krystowo, n.
Leiden Christi, n. vmučenj, vtrpenj Krystowo. n.
Auferstehung, f. z mrtwých wstánj, wzkřjssenj, n.
Gute Werke, dobřj skutkowé od. dobré skutky, pl.
Erkenntniß Gottes, známost Boha, f. poznánj Boha, n.
Furcht Gottes, f. bázeň Božj, f.
Liebe Gottes, f. milowánj Boha, n.

Gehor-

Gehorsam, m. poslussenstwj, n.
Hofnung, f. nadége f.
Anrufung Gottes, f. wzýwánj Boha, n.
Gebet, n. modlitba, f.
Danksagung, f. djkčinénj, djkůčinénj, n.
Lobgesang, m. pjseň chwály f. chwálozpéw, m. zpéwochwála, f.
Psalm, m. žalm, m.
Fasten, f. půst, m.
Predigt, f. kázanj, n.
Prediger, m. kazatel m.
Rede, f. řeč, (mluwa) f.
Ermahnung, kleine, f. napomenutičko, n. napomjnka, f.
Auslegung, Erläuterung, f. wýklad, m. wyswětlenj, n. zřetel. m.
Strafe, f. trest, m. pokuta, f.
Züchtigung, f. káránj, n.
Verweis, m. domluwa, f. wýstraha, f.
Beruf, m. powolánj, n.
Wahl, f. wolenj, n.
Vorherbestimmung, f. předzřjzenj, n. předurčenj, n.
Vorsehung, f. prozřetedlnost, f. předzwěděnj, řjzenj Božj, n.
Wille, m. wůle, f.
Gewissen, n. swědomj, n.
Vergebung der Sünden, f. rozhřessenj, odpusstěnj hřjchů, n.
Friede, m. pokog, mjr, m.
Trost, m. Tröstung, potěssenj, n. potěcha, utěcha, f.
Gedult, f. trpělivost, f.
Duldung, f. snássělivost, f.
Eingang der Rede. m. přjstup k řeči, m.
Vortrag, m. předloženj, přednessenj, n. přednos, m.
Erzählung, f. wyprawowánj, wyprawenj, powjdka f. wyčjtánj, wyčtenj, n.
Beweis, m. důkaz, m.
Ausführung, Folgerung, f. průwod, m. prowozowanj, n.
Bestätigung, f. dotwrzenj, doljčenj, n.
Beweisgrund, Bewegrund, m. důwod, m.
Schlußrede, f. zawjrka, f. záwěrek, m.
Einrede, f. odpor, m.
Ableitung, Widerlegung, f. porážka, f. odwod odporu, m.

Arti=

Artikel, m. článek, m.
Frage, f. otázka, f.
Persönliche Vereinigung f. osobnj sgednocenj, n.
Erschaffung der Welt, f. stwořenj swěta, n.
Himmel, nebe, n.
Mensch, m. člowěk, m.
Seele, f. dusse, f.
Ebenbild Gottes, n. obraz Božj, m.
Leib, m. télo, m.
Mann, m. muž, m.
Weib, n. žena, f.
Ehestand, m. manželstwj, n.
Eheloser Stand, bezženstwj, n.
Obrigkeit, f. wrchnost, f.
Klage, f. žaloba, f.
Sakrament, n. swátost, f.
Tauf, f. křest, m.
Aufnehmung an Kindesstatt, zaljbenj, za syna přigetj, n.
Gelübde, n. slib, m.
Testament, letzter Wille, kšaft, m.
Kirchengepränge, n. řádowé cyrkewnj — kostelnj.
Kinderlehre, f. včenj détinské.
Weihe, f. swécenj, n.
Wohlthat, f. dobrodinj, n.
Empfängniß, f. početj, n.
Geburt, f. narozenj, n.
Beschneidung, f. obřjzka f. obřezowánj, n.
Wunderwerk, n. zázrak, m.
Wunderzeichen, n. pl. diwowé, m. pl.
Tod, m. smrt, f.
Himmelfahrt, f. Christi, na nebesa wstaupenj, Mariä, na nebe wzetj, n.
Wohlfahrt, f. dobré, n. prospéch, m. pohodaf.
Reichthum, m. bohatstwj, n.
Glück, n. sstésti, n.
Unglück, n. nesstéstj, n.
Elend, n. bjda f. strast f. psota, f. hubenstwj, n. swjzel. m.
Plage, Qual, f. sauženj, trápenj, n. otrapa f. muka, f.
Sorge, f. péče, f.
Kummer, m. starost, lopota, f.
Armuth, f. chudoba, f.
Noth, f. nauze, f.
Gesundheit, f. zdrawj, n.
Langes Leben, dlauhý wék, žiwot, m.

Kränk-

Krankheit, f. nemoc, f. neduh, m.
Verfolgung, f. protiwenstwj, pronásledowánj, n.
Sünde, f. hřjch. m.
Begierde, f. žádost, f. chtjč, m. heftige, tužba, f.
Unordentliche Begierde, nezřjzená žádost.
Erbsünde, f. dědičný hřjch.
Laster, n. neprawost, f.
Sünder, m. hřjssnjk, m.
Boßheit, f. zlost, nesslechetnost, f. nesslechetenstwj, n.
Bösewicht, m. zlostnjk, zlosyn, nesslechetnjk, lotr, m.
Gotteslästerung, f. ruhánj proti Bohu.
Gotteslästerer, m. ruhač m.
Schelmstück, Bubenstück, n. lotrowský sselmowský kus. m. sselmowstwj. n.
Schmach, f. haněnj, pohaněnj, n. hana, f.
Sorge, f. péče, starost, f.
Lästerung, f. utrhánj, pomlauwánj, n.
Richterstuhl Gottes, m. saudná stolice Boží, f.

Verdammniß, f. zatracenj, n.
Bann, m. kladba, f. wylaučenj, wyobcowánj. n.
Verzweiflung, f. zaufánj zauffalstwj, n. zaufalost, f.
Verzweifler, m. zaufalec, m.
Tod, m. smrt, f.
Begräbniß, n. pohřeb, m.
Leiche, f. mrtwý, tělo bez dusse, bezdussné n. umrlec, m.
Leichenbegängniß, n. pochowáwánj, n. průwod pohřebnj, m.
Seelenmesse, f. služba neb msse zamrtwé. f.
Leichenpredigt, f. kázanj pohřebnj, nad mrtwým.
Auferstehung der Todten, zmrtwých wstánj, n. wzkřjssěnj mrtwých, n.
Ende der Welt, n. skonánj swěta, n.
Der jüngste Tag, das jüngste Gericht, poslednj den, saudný den, m. poslednj saud, m.
Das ewige Leben, žiwot wěčný.

Von

Von der Natur und ihrer Wirkung.

Natur, f. přirozenost, f. přirozenj, n. od.
Angeborne Art, od. Weise, přirozená wlastnost a powaha, přiroda, f.
Naturlich, přirozený.
Bewegung, f. hnutj, n.
Nothwendigkeit, f moc newyhnutedlná, f. newyhnutedlnost.
Zufall, m. náhoda, přjhoda, f.
Glück od. Unglück, sstěstj neb nesstěstj, n.
Mißgeschick, n. pohroma, nehoda f.
Gang od. Lauf der Natur, přirozený běh.
Entstehen, der Anfang einer Sache, počet j, n. wznik, začátek bytu, pochod, m.
Ursprung, m. půwod. m.
Niedergang, Untergang, skonánj, porussenj bytu, n.
Verwandlung, Veränderung, f. zginačenj, změněnj, n. změna, proměna, přetwora, f.
Ruhe, f. odpočinutj, n. odpočinek, m.
Himmel, m. nebe, n.
Luft, f. wjtr, m. powětřj, n.
Wasser, n. woda, f.
Erde, f. země, f.
Metall, n. kow, m.
Stein, m. kámen, m.
Baum, m. strom, m.
Pflanze, f. Kraut, bylina, zelina, f.
Getreide, n. obilj, n.
Gemüse, n. Hülsen, wařenj, n.
Thier, n. zwjře, n. žiwočich, m.
Vogel, m. pták, m.
Schlange, f. had, zeměplaz, m.
Beiderleibiges Thier, obožiwelné, n.
Vierfüssiges Thier, čtwernohé zwjře.
Wurm, m. čerw, m.
Mensch, m. člowěk, m.
Mißgeburt, f. potwora, f.
Wunderding, n. diw, zázrak, m.

Vom Orte und dessen Verschiedenheit, von den Werkstätten und Straßen.

Ort, m. místo, n.
Raum, geräumiger Platz, prostranstwj, n. prostrané místo.
Platz, m. prostora, f.
Linie, f. Strich, čára f. kleiner, čárka, f.
Fläche, (das Aeußerste) eines Dinges, plosska neb půda některéwěcy.
Weite zwischen zweyen Dingen, dýl, dýlka f.
Höhe, f. weyš, wýsska, wysokost, f.
Tiefe, f. hlubokost, hlaub, hlaubka, f.
Rechter Ort, prawé místo, n. linker, lewé, hinterer Ort, zadnj místo, s zadu.
Vorderer Ort, přednj místo, s předu.
Aeußerer Ort, von außen, zewnjtřnj místo, zewnjtř.
Naher Ort, blízké místo.
Nähe, f. blízkost, blízka, f. in die Nähe, z blízky, na blízce.
Ferner Ort, daleké místo.
Ferne, f. dálka, dalekost, f.
Ort am Meere, pomořj, n.
— hinter dem Meere, zámořj n.
Sonnichter Ort, místo weyslunné, weyslunj, n.
Schattigter Ort, místo stinné, n.
Landschaft, f. kragina, f.
Festes Land, suchá země, f.
Oedes Land, země pustá, f.
Insel, f. ostrow, m.
Halbinsel, půl ostrowa, f. půlostrow. m.
Stadt, f. město, n.
Haus, n. dům, m.
Werkstatt, f. djlna, dělna, f.
Feld, n. pole, n.
Grenze, Mark, f. hranice, meze, m.
Weg, m. cesta, f.
Straße, f. vlice, sylnice, hlucnice, f.
Fußsteig, Fußweg, m. stezka, pěssinka, pěssina, f.
Gebahnter, gemachter Weg, vtřelá, třelá, ražená cesta.

Abweg,

Abweg, m. Nebenweg, zcestj, n. wyhnutj z cesty, augezd, m. obzbj, n.
Fuhrweg, m. wozowá cesta, f.
Landstraße, f. obecná sylnice, hlučnice, f.
Rank, oklika cesty, f. zágezd, m.
Wegscheid, f. rozcestj, n.
Kreuzweg, m. křjžowá cesta, f.
Fußstapf, m. ſſlepége, stopa f.
Geleise, n. koleg, f.
Gepflasterter Weg, cesta dlážená.
Pflaster, n. dlážen), n. dlažba, f.

Von der Zeit und ihrer Verschiedenheit.

Zeit, f. čas, m.
Gelegene Zeit, přjhodný, přjležitý čas, přjhodnost času, f. w čas.
Gelegenheit, f. přjležitost, přjhodnost času. f.
Ungelegene Zeit, nepřjležitý, nepřjhodný čas, m. newčas.
Verfloßene, vergangene, abgewichene Zeit, minulý, pominulý čas.
Gegenwärtige Zeit, přjtomný, nynégſſj čas, m.
Künftige Zeit, budaucý, přjſſtj čas.
Verstolene Zeit, kradený, postranj čas.
Alte Zeit, starožitnost, starobylost, f. starý čas, starowěkost, m.
Neue Zeit, nowotnost, f. nowý čas, m.
Beständigkeit, f. wstawičnost, stálost, f.
Augenblick, m. okamženj, n.
Weile, f. chwjle, kleine, chwjlka, f.
Stunde, f. hodina, f.
Halbe Stunde, půl hodiny.
Anderthalb Stunde, půl druhé hodiny.
Tag, m. den, m.
Tagen, n. der Tagesanbruch, rozednjwánj, dněnj se, n. wswita f.
bei Tagesanbruch, na wdněnj, nawswitě, gak se dnj, rozednjwá.
Morgen, n. ráno, gjtro, n.
Morgenzeit, f. rannj čas, m.

Ta=

Tageslicht, n. swjtánj, n.
Morgenröthe, f. záře rannj, denice, f. saumrak rannj, m.
Die Zeit vor dem Mittag, čas obědnj, předpolednj, m. předpolednem.
Mittag, m. poledne, n.
Mittagszeit, f. čas polednj, m.
Abend, m. wečer, m.
Abends, v wečer, wečer, na wečer, s wečera.
Abenddämmerung, f. saumrak wečernj, m.
Sonntag, m. neděle, f.
Montag, m. pondělj, n. pondělek, m.
Dienstag, m. auterý, auterek, m.
Mittwoche, f. středa f.
Donnerstag, m. čtwrtek, m.
Freytag, m. pátek, m.
Samstag, Sonnabend, m. sobota, f.
Feyertag, m. swátek, swátečnj den, m.
Fasttag, m. den postnj, m. půst, m.
Weinachten, pl. wánoce, pl.
Lichtmesse, f. hromice, pl.
Aschermittwoch, m. popelečnj středa, f. popelec, m.
Palmsonntag, m. kwětná neděle, f.
Charfreytag, m. weliký pátek, m.
Ostertag, m. weliká noc, f.
Auffartstag, m. wstaupenj Božjho.
Pfingstag, m. Pfingstfest, letnice, pl. swatodusſnj swátky.
Aller Heiligen, wsſech Swatých.
Aller Seelen Tag, dusſiček.
Kreuztage, křjžowj dnowé, m. pl.
Fastnacht, f. massopůst, m.
Kirchweih, f. poswjcenj, m.
Kirchweihung, f. poswěcenj chrámu, n.
Jahrmarkt, m. weyročnj trh, m.
Werktag, m. wsſednj den, m.
Landtag, m. sněm, sněmownj den.
Gerichtstag, m. práwnj den, m.

Miß-

Mißtag, m. nezdárný den.
Geburtstag, m. den narozenj, m.
Tauftag, m. den křtu, m. křtiny, pl.
Schalttag, m. den přestupný, m.
Hundstage, psý dni.
Monat, m. měsýc, m.
Neumonat, m. nowý měsýc, m.
Der erste Tag des Monats, prwnj den měsýce.
— zweyte —
— druhý —
— dritte —
— třetj —
— vierte —
— čtwrtý —
— fünfte —
— pátý —
— sechste —
— sſestý —
— siebente —
— sedmý —
— achte —
— osmý —
— neunte —
— dewátý —
— zehnte —
— desátý —
— eilfte —
— gedenáctý —
— zwölfte —
— dwanáctý —
— dreizehnte —
— třináctý —
— vierzehnte —
— čtrnáctý —
— fünfzehnte —
— patnáctý —
— sechzehnte —
— sſestnáctý —
— siebenzehnte —
— sedmnáctý —
— achtzehnte —
— osmnáctý —
— neunzehnte —
— dewatenáctý —
— zwanzigste —
— dwadcátý —
Ein und zwanzigste, Geden a dwadcátý, od. gedenmecýtmý u. s. w.
Der dreyßigste, třidcátý.
Nacht. f. noc, f.
Nachtzeit, f. čas nočnj.
Mitternacht, f. půl nocy, f. čas půlnočnj, m.
Wenn die Hähne krähen, pénjkur, kuropénj, n.
Der erste Schlaf, prwnj vsnutj, n.
Erste Nachtwache, prwnj bdénj nočnj, n.

Wo-

Woche, f. teyden, týhoden, m.
Monat, m. měsýc m.
Jänner, m. Leden, m.
Hornung, m. Unor, m.
März, m. Březen, m.
April, m. Duben, m.
May, m. Mág. m.
Brachmonat, m. Czerwen, m.
Heumonat, m. Czerwenec, m.
August, m. Srpen, m.
Herbstmonat, m. Zářj, n.
Weinmonat, m. Rzjgen, m.
Wintermonat, m. Listopad, m.
Christmonat, m. Prosynec od. Prasynec, Wlčenec, m.
Zeit von zwey Monaten, čas dwau měsýců.
Frühling, Lenz, m. garo, podletj, n.
Sommer, m. leto, n.
Herbst, m. podzym, podzymek, m.
Winter, m. zyma, f.
Aprilwetter, n. dubnowé počasý pl. m.
Jahr, n. rok, m.
Zwey Jahre, dwé leta, dwauletý čas.
Hundertjährige Zeit, sto let, stoletj, n. čas stoletý, stowěk, m.
Jahrhundert, n. wěk, s. oben.

Von der Welt, dem Himmel, und den Sternen.

Welt, f. swět, m.
Himmel und Erde, nebe y země.
Weltgebäude, n. spausta swěta, f.
Himmel, m. nebe, m.
Kugel, f. Erdball, m. kaule země, f.
Weltumkreis, m. obor swěta, m.
Elemente, pl. žiwlowé, pl.
Kreis der Erde, m. okrsslek zemský, obor swěta, m.
Umkreis, m. okolek, okrsslek, m.
Gestirn, n. hwězdnatost, f. zhwězdénj, n.
Stern, m. hwězd, f.
Saturn, m. Hladolet, m.
Jupiter, m. Kralowec, Kralomoc, m.
Mars, m. Smrtonoš.

Son=

Sonne, f. slunce, n.
Sonnenstäubchen, n. slunečnj prássek, m.
Merkur, m. Dobropán, m.
Venus, Wenusse, f.
Morgenstern, m. dennice, f. rannj hwězda, f.
Abendstern, m. zwjřednice, f.
Mond, m. měsýc, m.
Neumond, m. nowý měsýc, nowměsýce, m.
Spitziger Mond, rohatý měsýc.
Letztes Viertel, posledni čtwrt, měsýc hrbowatý.
Vollmond, m. plný měsýc, m. měsýc naplné.
Licht, n. swětlo, n.
Sonnenstrahl, m. paprslek slunečný, m.
Finsterniß, f. Dunkel, n. tma, temnost, f. mrákota, f. possmaurno, n.
Schatten, m. stjn, m.
Sonnenfinsterniß, f. zatměnj slunce, n.
Mondsfinsterniß, f. zatměnj měsýce, n.
Aufgang, od. Ost, wýchod, m. wzchod, m.
Niedergang, oder West, západ, m.
Mittag oder Sud, poledne, n.
Mitternacht, od. Nord, půlnocy.
Angel des Himmels, f. vhel nebe, m.
Aufgang der Sonne, wýchod slunce, m.
Niedergang der Sonne, západ slunce, m.
Widder, m. skopec, m.
Stier, n. býk, m.
Zwillinge, blýžency.
Krebs, m. rak, m.
Löwe, m. lew, m.
Jungfrau, f. panna, f.
Wage, f. wáha, f.
Skorpion, m. stjr. m.
Schütz, m. střelec. m.
Steinbock, m. kozorožec, m.
Wassermann, m. wodnář, m.
Fische, ryby .pl. f.
Wagen am Himmel, wůz na nebi, m. nedwědice. f.
Fuhrmann, m. wozatag, powozný, m.

Von den Elementen, und zwar von dem Feuer und der Luft: dann von dem Wetter.

Elemente, žiwlowé. pl. m.
Element des Feuers, n. žiwel ohně, m.
Feuer, n. oheň, m.
Flamme, f. plamen. m. plápol. m.
Glanz, oder Schein des Feuers, m. lesk m. blesk, aneb záře od ohně. f.
Kleines Feuer, ohnjček, m.
Höllisches Feuer, pekelný, horaucý oheň.
Himmlisches Feuer, nebeský oheň.
Feuriger Wind, ohniwý wjtr, m.
Licht, n. swětlo, n. swětlost, f.
Wärme, f. teplo, horko. n.
Hitze, f. wedro, n. horko, parno, n.
Hitze des Feuers, horkost, páliwost ohně, f.
Rauch, m. dým, deym. m.
Dampf, Dunst, m. pára, f. opara, f. požár, m.
Luftzeichen, n. ukaz w powětřj, m.
Komet, m. kometa, f. hwězda ocasatá, f. s ocasem, f.
Kälte, f. zyma, f. studeno, n.
Kühle, f. chladno, n. angenehme, chlad, chládek, m.
Frost, m. mráz, m. kleiner, mrázek, m.
Dunkle Finsterniß, mrákota, tma, temnost f.
Schatten, m. stjn, m.
Wetter, es sey gut oder böse, počasy, powětřj, n.
Schönes, stilles Wetter, pěkný, tichý čas, m.
Helles Wetter, gasný čas, gasno, n. wygasněnj, n.
Windstille, f. ticho od wětru, n.
Trübes Wetter, mračno, nebe mračné, kalné.
Ungewitter, n. bauřliwé powětřj, bauře, f.

Unge-

Ungewitter auf dem Meere, baure na moři, f.
Aprilwetter, n. dubnowé počasy, dubnowé powětřj, n.
Wind, m. wjtr, m.
Westwind, západnj wjtr, m.
Nordwestwind, m. wjtr mezy západem a půl nocý.
Nordwind, m. půlnočnj wjtr.
Ostwind, m. wýchodnj wjtr, m.
Südwind, m. polednj wjtr, m.
Brausender Wind, Sturmwind, m. faukawý, bauřliwý wjtr.
Lüftchen, n. sanfte Luft, wětřjček, m. tichý, libý wětřjk, m.
Windbraut, f. wicher, wichor, m.
Regenbogen, m. duha, f.
Kreis um den Mond, od. um die Sonne, obruč, f.
Donner, m. hrom, m.
Donnerwetter, n. hromobitj, n. hřjmánj, n. hřjmota, f.
Donnerstrahl, m. uderenj hromu, m.
Donnern, hřměnj, hřjmánj, einmaliges, zahřměnj, n.
Blitz, m blesk m. Blitzen, n. blýskánj, n. blýskota, f.
Erdbeben, n. země třesenj, n. zemotřes, zezemotetel, m.

Vom Wasser, und Gewässer.

Wasser, n. woda, f.
Flußwasser, n. od. flüssendes Wasser, woda řjčná, rekutá.
Quellwasser, n. woda žiwá, pramenitá, f.
Regenwasser, n. woda dessťowá, f.
Teichwasser, n. woda rybničná, f.
Seewasser, n. woda gezernj, stehendes, stogatá.
Tropfen, m. krůpěge, krápě, f. kapka, f.
Meer, n. moře, n.

Seuchtes Meer, moře mělké.
Sandbänke, mělčiny na moři. f. pl.
Ebenes Meer, rowné moře, hladina moře f.
Krümme des Meeres, od. Meerbusen, m. zátoka mořská, křiwolakost, f. chobot, m. lůno moře, n.
Ebbe und Fluth, oder Ablauf, u. Anlauf des Meers, odstupowánj, vbýwánj moře, wystupowánj, přibýwánj, zewřenj moře, n.
Wasserfluth, f. Ueberlauf des Meeres, rozwodněnj moře, n. potopa, f.
Welle, Woge, f. wlna, f. viele, wlnobitj, n.
Wirbel im Wasser, m. wjr v wodě, m.
Strudel, m. hlubina bezedná, f.
Ufer, Gestade des Meers, n. břeh mořský, m.
Hafen des Meeres, m. přjstaw mořský, wpád řeky do moře m.
Fluß, m. řeka, f.
Urquell, Ursprung, m. zřjdlo, n. pramen m.
Bort eines Flußes, m. krag, okragek řeky, m.
Gestade eines Flußes, n. břeh řjčný, v wody, m.
Strom, m. řečisstě, n. stoka f. praud, m.
Furt, f. brod, m. přjwoz, m.
Wasserfall, m. spád wody.
Anlauf des Wassers, m. zwodněnj řeky, n. přjtok, m.
Bach, m. potok, m.
Regenbach, m. potok dessťowý, m.
See, m. gezero, n.
Pfütze, f. lauže, f. kalužina, f. močidlo, n.
Lacke, f. tratiwod, m.
Weiher, Fischteich, m. rybnjk, m.
Brücke, f. most, m.
Pfähle, m. pl. kolj, n.
Fallbrücke, f. zdwihacý most, m.
Wassergitter, n. staw neb splaw v rybnjka, m.
Damm, Wall, m. hráz, f.
Wasserrinne, f. wodnj žlab, m. strauha f.
Wasserfurchen, pl. f. wodnj strauhy, stoky.

Brunn, m. studnice, f. studna, f.
Wasserleitung, f. wedenj wody, n. hnánj wody, n.
Brunnenquell, m. pramen studničný m. studýnka, f.
Brunnengalgen, m. ssibenka, f.
Brunnenscheibe, f. kolo, n. skřipec v studnice, m.
Kette, f. řetéz, m.
Schöpfeimer, m. okow studničný, m.
Seilzieher, m. tahaun wážný, m.
Schwenkel, m. wáha studničná, f.
Röhrkasten, m. kassna, f.
Wasserröhre, f. wodnj trauba, f.
Kanal, m. auzlabj, n.
Brunnenröhren, Spritzröhren, pl. f. studničné aneb taurnj střjkačky, f. pl.
Wasserspritze, f. stogan, m. čep, m.
Hahn, m. kohautek, m.
Ueberfahrt, f. přjwoz, přestrk, m.
Sauwälze, f. kalisstě, n. kal, m.
Kloak, m. stoka neclstok, f.
Misthaufe, m. hromada hnoge, f hnogisstě, n. Kehrichtplatz, m. smetisstě, n.
Warmbad, n. teplice, pl. f. teplá lázen, f. wary, pl. m.
Wolke, f. oblak, m.
Nebel, m. mlha, f.
Thau, m. rosa, f.
Regen, m. dessť, m. prsska, f.
Dünner Regen, m. drobný dessť, m.
Gußregen, m. ligawý dessť, ligawec, m. přjwal, m.
Platzregen, m. přjwal s wětrem, m.
Tropfen, m. krápěge, f. krůpě, f.
Wasserblase, f. bublinka wodnj, f.
Dachtraufe, f. kap, m. kapánj s střech, n.
Reif, m. padlý mráz, m.
Schnee, m. snjh, m.
Schneegestöber, n. chumelice, f. mit Regen vermischt, clota, f.
Hagel, m. Hagelwetter, kraupy, pl. f. krupobjtj, n.
Frost, m. mráz, m.

Eis, n. led, m.
Eiszapfen, m. ropauch ledowý, střechjl, m.
Uebles, schlechtes Wetter, n nečas m. nechwjle, f. nehoda, f.
Schneeflocken, pl. páperky, pl. f.
Eisscholle, f. kra, f.
Glatteis, n. náledj, n.
Glitsche, Schleife, f. klauzačka f.
Schneeballen, m. sněhowá kaule, f.
Schlittschuhe, pl. m. kůsle, pl. f.
Schlittenfahrt, f. sanic… f.

Von der Erde, und ihrer Verschiedenheit vermöge der Natur.

Erdreich, n. země, f.
Erdkreis, Erdboden, m. okršlek zemský, země m. obor, m.
Morgenland, n. wýchodnj země, od. kragina, f.
Land gegen den Niedergang, n. západnj země, f.
Land gegen Mitternacht, n. půlnočnj země, f.
Land gegen Mittag, n. polednj země, f.
Oberfläche f. der Boden des Erdreichs, m. twář země, f.
Landschaft, f. kragina, f.
Vogtland, n. Voatey kragina podmaněná f.
Königreich, n. králowstwj, n.
Herrschaft, f. Gebiet, n. podkragj, n. krag okolo města, m. pod… krag, m.
Kirchsprengel, m. osa… da, f.
Insel, f. ostrow, m.
Hafen, m. přjstaw mořský, m.
Schiffstelle, oder Stäte… stanowisstě, n. přj… staw lodj, m. če… padlo, n.
Ort, m. mjsto, n.
Feld, n. pole, n.
Baufeld, n. poplužj, n…
Acker, m. rolj, f.
Feldgut, n. statek po… zemský, m.
Lehengut, n. Lehen, m… lehno, n. lennj sta… tek, m. manstwj, n.
Meyerhof, m. dwůr… dworec, m.
Furche, f. záhon, m… im Felde, Wasserfur…

che, f. brázda, f. roz=wor, m. rozhor, m.
Graben, m. příkop, m.
Weide f. pastwisstě, n. pastwina, f. pastwy, f. pl.
Wiese, f. lauka, f.
Grasplatz, m. tráwnjk m.
Hartes Erdreich wo nichts wächst, n. te=menisstě, n.
Riedplatz, m. rokytisstě, rokytné mjsto, n.
Bins, n. sytisstě, n.
Weidengesträuch, n. wr=bisstě, n. wrbina, f.
Dorngesträuch, n. tr=nisstě, křowisstě, n. křowina, f.
Dornbusch, m. křowj, trnj, n.
Gesträuch, n. metlisstě, n.
Garten, m. zahrada, f.
Baumgarten, m. sstép=nice, f. sad, m.
Lustgarten, m. rozkossná zahrada, f.
Weingarten, m. Wein=berg, m. winice, f. hora winičná, f. wi=nohrad, m.
Thiergarten, m. obora, f. zwjřecý zahrada, f.
Wald, m les, m.
Dichter Wald, m. hu=stý les, m. hausst, f.
Forst, m. pastewný les, m.
Hayn (den Göttern hei=lig) m. poswatný hág, m.
Hauwald, m. meytný les, hág, m. meyto, n.
Lustwald, m. weselý, rozkossný hág, lesýk, m.
Wasen, m. drn, m.
Landstraße, f. obecná, králowská sylnice, f.
Gäher Ort, m. příkré mjsto, n.
Schroffer Ort, n. ne=schodné mjsto, n.
Einöde, f. Wüste, f. paust, f. pusté mjsto, n. pustina, f.
Abgesonderter, einsam=mer Ort, m. saukro=mj, n. saukromné mj=sto, n. samotina, f.
Unterirdischer Gang, m. průchod, m. průcho=disstě podzemnj, n. sstola, f.
Höle, f. geskyně, f.
Höle der wilden Thiere, f. daupě, n. peleš, f. brloha, f.
Unterirdisches Gewölbe, n. sklep podzemnj, m.
Grube, f. gáma, f. důl, m.
Grübchen, n. gámka, f. důlek, m.

Spalte der Erde, f. rozsedlina, sstěrbina, rozpuklina země, f.
Abgrund, m. (bodenloses Loch) propast, bezedná hlubina, f.
Furt, f. brod, m.
Ebene, f. rowina, rowen, f.
Berg, m. hora f. wrch, m.
Vorgebirge, n. předhoří, n.
Gipfel, m. od. Spitze eines Berges, f. wrch, wrssek, m. wýsost hory, f.
Abhang des Berges, m. stráň, f.
Rücken eines Berges, m. hřbet od. páteř hory.
Das Unterste am Berge, der Fuß eines Berges, m. zpodek, m. zpodnj pata hory, f.
Die Seiten des Berges, bocy hory, pl. m.
Hügel, m. wrssek, m. hůrka, f. pahrbek, kopec, m.
Thal, n. vdolj, n. dolina, f.
Kluft, f. klauza, f. těsné mjsto, n.

Erzgrube, f. důl rudnj, m.
Goldgrube, f. zlatý důl, m.
Silbergrube, f. střjbrný důl, m.
Salzgrube, f. slaný důl, m.
Felsen, m. skála, f.
Steinbruch, m. lom kamene, m.
Sandgrube, f. pjskowý, pjsečný důl, m.
Boden der Erde, m. dno země, n.
Feuchtigkeit der Erde, f. wlhkost, wláha země, f.
Erdscholle, f. hruda, f. trupel, m.
Erdgeruch, m. zemina, f.
Thon, Leim, m. hljna f.
Stein, m. kámen, m.
Sand, m. pjsek, m.
Gries, m. drobný pjsek, sstěrk, m.
Koth, m. bláto, n.
Sumpf, m. bahno, n.
Letten, m. gjl, m.
Kreide, f. křjda, f.
Staub, m. prach, m.
Stauberde, f. prst, f.
Asche, f. popel, m.
Potasche, f. drslo, n.
Präzipiz, n. strmina, f.

Von den Metallen.

Metall, allerley Erz, n. kow, m. ruda, f.
Gold, n. zlato, n.
Feines, reines Gold, n. ryzý, samočisté zlato, n.
Silber, n. střjbro, n.
Feines Silber, n. čisté samo střjbro, n.
Silberscheiben, f. pl. střjbro na kruhy zděla- né, n.
Quecksilber, n. rtuť, f.
Silberschaum, m. střj- brná pěna, f.
Erz (Kupfer) n. měd, f.
Kupfer, n. zwonowina, f. (měd) f.
Messing, n. mosaz, m.
Kobald, m. kyz, m.
Kupfergrün, n. Grün- span, rez, neb kwět médi, m. (krunšpát).
Kupferschaum, Erz- schlag, m. šupina od médi, okuge, f.
Eisen, n. železo, n.
Stahl, m. ocel, m. od. f.
Kernstahl, m. ocel gá- drná, f.
Funken von glühenden Eisen, f. giskry ohni- wé od. železa, kera- wé okuge, f. pl.
Bley, n. olowo, n.
Zinn, n. cyn, ceyn, m.
Bleyerz, n. olowěná ruda, olowina, f.
Bernstein, m. čistec, m.
Schwefel, m. sýra, f.
Salz, n. sůl, f.
Bergsalz, n. sůl kopaná, f.
Salpeter, m. sanýtr, m. sanýtrowá sůl, f.
Schießpulver, n. prach ručničný, m.
Glas, n. sklo, n.
Bleiweis, n. plewěys, m. ličidlo, n.
Alaun, m. kamenec, ledek, m.
Erdschwefel, m. klj sýr- naté, n.
Schlacke, f. truska, pě- na, f. šškwár, m.
Goldschlacke, f. truska od zlata, f.
Arsenik, n. vtreych, m.
Rötelstein, m. čerwe- ná ruda, f.
Steinkohlen, pl. kamen- né vhlj, n.
Steinöhl, n. klj, n.
Schwefelgestank der Er- de, m. sýrnatý smrad země, m. syrnatina, f.
Schweflichtwesen, sýr- natost, f.

Von den Steinen und Edelsteinen.

Stein, m. kámen, m.
Quaderstein, m. čtwerhraný kámen, m.
Mühlstein, m. mleynský kámen, m. žernow, m.
Steinfels, m. skála, f. opuka, f.
Gäher Fels, m. přjkrá skála, f.
Sandstein, m. Toffstein, m. pjskowý kámen, m.
Wetzstein, m. brus, m.
Reibstein, m. Bimsstein, m. třjcý, djrkowatý kámen, mořská pěna, f.
Kies, m. sskřemýnek, m.
Gries, n. sskřemenjčko drobné, n. pjsek řjčný, m.
Sand, m pjsek, m.
Grob Sand, m. obhraubný pjsek, m.
Kleiner Sand, m. drobný pjsek, m.
Kieselstein, m. sskřemen, obláček, oblátkowý kámen, m.
Ziegelstein, m. cyhla krycý, f.
Probierstein, m. prubjrský kámen, m.
Oelstein, m. olegný kámen, m.
Feuerstein, m. křesacý kámen, m.
Glas, n. sklo, n.
Katzensilber, n. kočičj střjbro, n.
Gips, n. sádra, f.
Kalk, m. wápno, n.
Ungelöschter Kalk, m. nehaššené wápno, n.
Wasserstein, m. wodnj kámen, m.
Donnerstein, m. hromowý kámen. m.
Schwammstein, m. hubowatý kámen, m.
Marmorstein, m. mramor, m.
Edelstein, m. drahý kámen, m.
Blutstein, m. krewný kámen, m.
Kristall, m. křišťál, m.
Adlerstein, m. orličj kámen, m.
Perle, f. perla, f.
Krötenstein, m. žabj kámen, m.
Siegstein, m. wjtězný kámen, m.

Von

Von den Bäumen überhaupt, und ihren Theilen.

Baum, m. ſtrom, m.
Bäumchen, n. ſtrůmek, m. ſtromeček, m. im Garten gepflanzter Baum, m. ſtrom ſazený, zahradnj ſſtěp, der Früchte trägt, m. ſtrom ſſtěpný, m.
Wilder Baum, m. planý ſtrom, m.
Pflanze, f. bylina, pláň, ſazenice, f.
Wurzel, f. kořen, eine kleine, kořjnek, m.
Stamm eines Baumes, m. pařez, kmen, m. peň ſtromu, klap, m.
Block, m. kláda, f. ſſpalek, m.
Aſt, m. wětew, f.
Zweig, m. ratoleſt, f.
Aeſtlein Zweiglein, n wětwička, ratolјſtka, f.
Laubaſt, m. mágowj, n.
Schoß, m. kmen mladiſtwý prautek, m. odnož, f.
Propfreiß, Belze, raub, m.
Nebenſchoß, m. wlček, pazauch, m.
Gärte, f. prut, m.
Ruthe, f. metla f.
Knebel, m. odnož od kořené, f.
Rinde, f. kůra, f.
Innere Rinde, f. lýko, n.
Gipfel, m. die Spitze des Baumes, wrch ſtromu, m.
Blatt, n. liſt, m.
Blättchen, n. ljſtek, m.
Knospe, f. pupenec, pupen, m. paupě, n.
Fäſerchen, n. wláſſenj, wláſſenička, čmeyřjčko, n.
Aederchen, n. žilky, pl. f.
Mark, n. ſtřžeň, mozk m.
Blüte, f. kwět, m.
Frucht, f. owoce, n.
Saft, m. ſſtáwa, mjza, f.
Wäßrigkeit, f. wodnatoſt, f.
Zäpfchen, od. Kätzchen an den Nußbäumen, n. ſſiſſky f. neb kotiata, n. pl.

Dorn,

Dorn, m. trn, m.
Mooß, n. mech, m.
Gummi, n. pryſkyřice, f.
Miſtel, f. mělj, n.
Knorr am Baume, m. ſuk ſtromu, m.
Weiße eines Baumes, n. blána, běloſt dřewa, f.
Holz, n. dřewo, n.
Fuder Holz, m. wůz dřjwj, m.
Holzhaufe, Holzſtoß, m. hranice, hromada dřjwj, f. halda dřjwj, f.
Span, m. třjſka, f.
Scheiteln Holz, polenj, n. proſſtěpj n. ſſtjpané dřjwj, n. kláty, polena, einzelnes Stück, Scheitel Holz, n. poleno, n.

Von Gartenbäumen.

Garten, m. zahrada, f.
Gärtchen, n. zahrádka f.
Gärtner, m. zahradnjk, m.
Thiergärtner, m. obornjk, m.
Kräutler, m. zelnjk, m.
Weingärtner, m. winař, winengur, m.
Zaun, m. plot, m. ohrada, f.
Luſtgarten, m. zahrada rozkoſſe, rozkoſſná, f. ráj, m.
Obſtgarten, m. ſſtěpnice, f. ſad, m.
Thiergarten, m. obora, f.
Pflanzgarten, m. planjſſtě, n.
Augarten, m. lužnice. f.
Apfelbaum, m. gabloň f.
Amorellenbaum, m. merunkowý ſſtěp, od. ſtrom, m.
Kittenbaum, m. gdulowý ſtrom, m.
Pommeranzenbaum, m. pomerančowá gabloň, f. (ſtrom)
Birnbaum, m. hruſſkowý ſtrom, m. hruſſka, f.
Pfirſichbaum, m. břeſkowý ſtrom, m. břeſkew, m.

Fei-

Feigenbaum, m. fjkowý ſtrom, m.
Lorberbaum, m. bobkowý ſtrom, m.
Kirſchenbaum, m. třeſſňowý ſtrom, m. třeſſňe, f.
Miſpelbaum, m. nyſſpulowý ſtrom, m.
Maulbeerbaum, m. maruſſowý ſtrom, m.
Pflaumen od. Zweſpenbaum, m. ſljwowý, ſſweſtkowý ſtrom, m. ſljwa, ſſweſtka, f.
Laube im Garten, f. beſeda, f. laubj, n.
Nußbaum, m. ořechowý ſtrom, m. ořech, m. ořeſſina, f.
Oelbaum, m. oljwa, f. oljwowý ſtrom, m.
Oelbaumgarten, m. oljwowá zahrada, f.
Holunderbaum, m. bez m. bezowý ſtrom, m.
Wunderbaum, Kreuzbaum, m. ſkočcowý ſtrom, m.
Spindelbaum, m. brſlenowé dřewo, n.
Gartenbeet, n. záhonec, záhrobec na zahradě, záhon, m.

Von den Baumfrůchten.

Frucht, f. owoce, n.
Obſt, n. owoce ſſtěpné, n.
Frůhobſt, n. owoce ranné, rančj, n.
Spátes Obſt, n. owoce pozdnj, ležaté, n.
Obſt, das abfállt, n. owoce padané, n. pádel, m.
Stiel, m. ſſpička, ſſtopkaf.
Schalenobſt, n. owoce s ſſkořepinau, n.
Nuß, f. ořech, m.
Beere, f. gahoda, f.
Kern, m. gádro, zrno, n.
Háutlein, n. kožka, f.
Steinchen im Obſt, pl. n. kamenjčko, n.
Butz, m. am Obſt, m. pupček, puček, m.
Schále, Schelfe, f. ſſlupina, f.
Eſig, n. maſytoſt, f.
Apfel, m. gablko, n.
Paradiesapfel, m. rageſké gablko, n.
Kůttenapfel, m. ğdaule, kutna, f.
Birn. f. hruſſka, f.

Säuerliche Birn, f. hrušška nawinulá, nákyslá, f.
Gartengemüse, n. waření zahradnj, n.
Rothe länglichte Birn, f. paryžká, čerwená obdýlná, obdlaužná hrušška, f.
Speckbirn, f. hrušška sladká, hedbáwnice, f.
Honigbirn, f. medowka, f.
Steinbirn, f. kamenitá hrušška, f.
Muskatellenbirn, f. muškatelka, owesnice, f.
Jakobsbirn, f. jakubinka, f.
Zapfenbirn, f. pasowka, čapatá hrušška, f.
Feige, f. fjk, m.
Feigenkorn, n. fjkowé zrno, n.
Hülse, f. oder Hautchen der Feigen, n. slupinka, f. kožka fjkowá, f.
Korb mit Feigen, m. wošsitka fjkůw, f.
Pfirsich, f. břeskew, f.
Morelle, f. meruňka, f.
Mispel, f. nyšspule, f.
Speierling, m. wošske-ruše, f.
Maulbeere, f. pl. maruše, marušowé gahody, f. pl.
Kirsche, f. třešně, f.
Weichsel, f. wišně, f.
Wilde Kirsche, f. planá třešně, f.
Pflaume, f. Zwespe, sljwa, sšwestka, f.
Roßpflaume, f. blušice, koňská sljwa, f.
Herbstpflaume, f. podzymnj sljwa, f.
Schlehe, f. trnka, f.
Wurmstichige Nuß, f. čerwiwý ořech, hwjzd, m.
Nußschale, f. ořechowá skořjpka, f.
Nußbutz, m. lušstinka w ořechu, f.
Nußkern, m. ořechowé gádro, n.
Muskatnuß, f. mušskátowý ořech, m. mušskátowá kulka, f.
Kraut, n. bylina, zelina, f. 2) Kohl, zelj, n.
Haselnuß, f. ljskowý ořech, m.
Welsche Nuß, f. wlaský ořech, m.
Oelbeere, f. oljwa, oljwka, f.
Eingemachte Oliven, f. oljwky z láku, f. pl.
Oli-

Olivenstein, m. oliwowá pecka, f.
Oel, n. oleg, m.
Oelhefen, f. olegné kwasnice, f. pl.
Lorberbeeren, f. bobky, pl. m.
Pfefferkorn, n. zrno pepře, pepřowé, n.

Von wilden Bäumen.

Kästenbaum, m. kasstanowý strom, kasstan, m.
Eichenbaum, m. dub, m. dubowý strom, m.
Eichwald, m. dubowý les, m. daubrawa, f. dubina, f.
Tannenbaum, m. gedle, f.
Fichte, f. smrk, m.
Kiefer, f. borowice, f.
Wilde Fichte, f. sosna, f.
Kiefernwald, n. bor, borowý les, m.
Buche, f. Buchbaum, m. buk, m.
Hagebuche, f. habr, m.
Birkenbaum, m. břjza, f.
Ahorn, m. gawor, m.
Ahornwald, m. gaworowý les, m.
Pappelbaum, m. topol bjlý, m.
Espe, f. osyka, f.
Eibenbaum, m. tis, m.
Leimbaum, m. klenka, f. klenice, f.
Linde, f. Lindenbaum, ljpa, f.
Eschbaum, m. gesen, m.
Erle, f. Erlenbaum, wolsse, f.
Maßholderbaum, m. břek, m.
Spindelbaum, m. brslen, m.
Lerchenbaum, m. dřjn, m.
Lorberbaum, m. bobkowý strom, m.
Weidenbaum, m. wrba, f.
Weidengesträuch, n. wrbisstě, wrbj, n. wrbina, f.
Weidengärte, f. wrbowý prut, m.
Wacholder, m. galowec, m.
Mirthenbaum, m. myrtowý strom, m.
Pantoffelholz, n. korkowé dřewo, n.

Wil-

Wilde Baumfrüchte.

Wilde Feige, f. planý fjk, m.
Dattel, f. daktyle, f.
Eichel, f. žalud, m.
Gallapfel, m. dubowá kulka, f.
Bucheichel, f. bukwice, f.
Hagapfel, m. plané gablko, n.
Zirbelnuß, f. borowá ssisska, f.
Heidelbeeren, f. pl. borůwky, f. wranj oka, pl. n.
Lorbeern, pl. f. bobky, pl. m.
Wacholderbeeren, f. galowcowá zrna, n.
Harz, n. pryskyřice, f.
Pech, n. smůla, smola, f.

Von Früchten überhaupt.

Staude, f. keř, m. kleine, křjček, m. podekřj, n.
Gestaude, n. Gestrauch, n. krowina, f. krowj, haussti, n.
Gerte, Ruthe, f. metla, f. prut, m.
Haselstaude, f. liskowj, n. ljska, f.
Wacholderstaude, f. galowec, m.
Schlehendorn, m. trnj, n. Schlehen, trnky.
Brombeerstaude, f. ostružina, f.
Brombeern, f. pl ostružiny. f.
Himbeerstaude, f. malinowý křjček, m.
Himbeer, pl. f. maliny, pl. f.
Maulbeerstaude, f. hloh m. hložj, n.
Dorn, m. trn, m. trnj, n.
Dornhecke, f. trnissté, trnj, n.
Hagedorn, m. ssipek, m.
Kreuzdorn, m. bodlák, m. bodláčj, n.
Geißklee, m. kozý dětel, m.
Ziland, n. wlčj lýko, n.
Bandweiden, giwj, n. mladistwé wrbj, n.
Heyde, f. wřes, m.
Mundholz, n. ptačj zob, m.

Me=

Melonen, f. pl. dýně, pl. melauny, pl.
Stechpalmen, f. pl. lesnj geblice, f. pl.
Papierstaude, f. roky-tj papjrowé, n.
Heydenschmuck, m. ko-kořjk lesnj, m. feru-la, f.
Waldrebe, f. Faulbaum, m. černý posed, m.
Sauenbaum, m. sabi-na, f. klášterská chwogka, f.
Epheu, m. břečtan, m.
Süßholz, n. lékořice, f. sladký kořen, m.
Kümmelholz, n. kasia, f.
Rohr, n. trest, m. třtina, f.
Seerohr, n. sytj, n. cýwka, f.

Die Rose, und der Weinstock.

Rosengarten, m. rů-žowá zahrada, f.
Rosenstock, m. růžo-wý strumek, stjpek, keř, m. růže, f.
Rose, f. růže, f. růžo-wý kwět, m.
Leibfarbige Rose, f. těl-ná růže, f.
Heckenrose, f. planá, sspkowá růže, f.
Rosenknospe, f. růžowý pupen, m. pupenec, m.
Das Weiße unten an den Blättern, n. bjlý spodek, nehýtek, m.
Weingarten, m. wini-ce, f.
Weinstock, Rebstock, m. winný kmen, keř, m.
Reblaub, n. winné lau-bj, n.
Setzrebe, f. sážar, m. sazenice, f.
Ueberschüßling, m. rý-wa, f.
Alter Rebstock, m. ky-wák, m. rozwod, m. břjzenice, f.
Rebschoß, Rebe, f. win-ná ratolest, f.
Schnittling, m. slan-pek, m.
Fruchtbarer Schoß, m. oblauk, matečnjk, m.
Geschnittene Gerte, f. podpusta, f. dědic, zřjzek, m.
Bogurte, f. podlom, pa-zauch, m.
Rebbögel, n. sstahaun, m.

Gabeln

Gabeln an den Weinreben, pl. f. rucičky, f.
Weinrebe, f. rýwa, f.
Rebblatt, n. winný list, m
Traube, f hrozen, m.
Kamm, an Trauben, m. sspička, f.
Traubenbeere, f. zrno winné, n.
Rosine, f. rozynka, f.
Most, m. mest, m.
Hefe, f. drozdj, n. kwasnice, pl.
Wein, m. wjno, n.
Weinlein, n. wjnko, n.
Tröster, pl. pecyčky winné.

Von Kräutern überhaupt und ihren Theilen.

Kraut, n. bylina, zelina, f.
Krautchen, n. bylinka, zelinka, f.
Getreide, n. obilj, obilé, n.
Hülsenfrüchte, Gemüse, n. wařenj polnj, n.
Gartengemüse, n. wařenj zahradnj, n.
Wurzel, f. kořen, m.
Fäserchen daran, žilky.
Rube, f. řjpa, řepa, f.
Stengel am Kraut, m. kosstál, m.
Krautblatt, n. chrast, f.
Kräuterich, n. nat, f.
Tobak, m. duhan, m.
Keim, m. kel, m.
Knote, Knopf am Krautstengel, m. članek, saucek, m.
Zarte Kräuter, Keime, Erstlinge, f. mladistwé bylinky, f. wýstřelky, m. pl.
Zäserchen, an Wurzeln, pl. wlássenj, n. čmeyřj, n.
Falte, f. wráska, f.
Zweiglein, n. kosskálky, m. pl.
Blatt, n. list, n.
Blumenwädel, Dolder, m. korunka, f. wrcholjk, m.
Blume, f. kwět, m. kwětina, f.
Blümchen, n. kwjtek, m.
Fäserchen mitten in der Blume, pjřka, n. nitky, f. pl.
Balk, m. mjssek, m.

Wolle,

Wolle an den Kräutern, f. peyřjčko, n. wlnka, f.
Stachel, Dorn, m. osten, trn, m.
Same, m. semeno, n, sýmě, semýnko, semjčko, n.
Saft der Blumen, od. Kräuter, m. mjza, f. sſťáwa, f.
Blumen, pl. f. kwjtj, n. kwětiny.
Büschlein, Handvoll, n. brſt, f. prjhrſſtj, n.
Garbe, f. snop, m.
Strauß von Blumen, m. kytka, f.

Von den Feldfrüchten, und Feldkräutern.

Getreide, n. obilj, obilé, n.
Halm, m. stéblo, stýblo obilné, n.
Halmknote, m. sauček článek na stéble, m. kolјnko, n.
Kornähre, f. klas obilný, m.
Körnlein, n. zrno, zrnko, zrnýčko, n.
Spitze an der Aehre, f. wosyna, f.
Kornhülse, f. luſſtinka, f. kožka okolo zrna, f.
Stroh, n. sláma, f.
Spreu, f. pléwa, f.
Dünger, m. mrwa, f.
Weizen, m. pſſenice, f.
Rocken, m. Korn, n. žjto, n.
Gersten, f. ječmen, m.
Gerstenhäutlein, n. ječná pléwa, f.
Gerstenkorn, n. ječné zrno, n.
Kraftmehl, n. kraupy pſſeničné pl. krupice, f.
Haber, m. owes, m.
Graupen, f. kraupy, pl. f.
Reiß, n. reyže, f.
Hirse, f. proso, n. jáhly, pl. f.
Heydenkorn, n. pohanka, f.
Welsche Hirse, f. bér, m.
Flachsdotter, m. hubilen, m.
Brandweizen, m. powazka, f.
Unkraut, n. kaukol, m.

Hülsenfrüchte.

Hülsenfrucht, f. waře-nj polnj, n.
Hülsen, Schotten, f. luſk, m. luſſtina, f.
Bone, f. bob, m.
Bonenſtengel, m. bo-bowý ſlaupek, m.
Bohnenacker, m. bo-bowé pole, n.
Erbſen, f. hrách, m.
Linſe, f. čočka, ſſoco-wice, čečelka, f.
Ziſererbſe, f. cyzrna, f. Fiſolen, turecký hrách, m.
Wicke, f. wikew, f.
Bockshorn, n. Rzecké ſe-no, n.
Flachs, n. len, m.
Hanf, m. konopě, f.

Gartenfrüchte.

Gartenkraut, n. zahra-dnj zelina, f. neb wařenj, n.
Kraut, n. zelj, n.
Kräutchen, n. zeljčko, n.
Krautgärtner, m. zel-njk, petrželnjk, m.
Garten, m. zahrada, f.
Krautgarten, m. zahra-da pro wařenj, f.
Balſam, m. balſſám, m.
Baſilie, f. bazalika, f.
Meyer, m. blit, m.
Wegwart, f. čekanka, f.
Beyfuß, m. černobyl, m.
Knoblauch, m. česnek, m.
Knoblauchgarten, m. če-ſnekowá zahrada, f.
Hopfen, m. chmel, m.
Zwiebel, m. cybule, f.
Pfebe, f. Plutz, dýně, f. plucar, m.
Erdbeerkraut, n. gahod-njk, m.
Wegrich, m. gitrocel, m.
Kappiskraut, n. hlawa-té zelj, n.
Senft, m. hořčice, f.
Spargel, m. hromowé kořenj, n.
Kappern, f. kappary, pl.
Köhl, m. kapuſta, f. ze-lj, n.
Krausköhl, m. kapuſta, f. zelj kadeřané, n.
Steckrube, f. kolnjk, m.
Dill, m. kopr, m.
Fenchel, m. kopr wla-ſký, m.

Boks-

Bocksbarth, m. kozý brádka, f.
Kreen, m. křen, m.
Rettig, m. řetkew, f.
Würzel, Würzelkraut, n. kuřjnoha, f.
Milten, f. lebeda, f.
Seeblume, f. lekno, n.
Lattich, m. locyka, f.
Färberroth, n. mařena, f.
Münz, f. máta, f.
Bachmünz, f. máta planá, f.
Wassermünz, f. Krausmünz, f. máta kadeřawá, wodnj, f.
Quendel, m. mateřj dauſſka, f.
Gänsdistel, f. mléč, m.
Melone, f. melaun, m. dýné, f.
Gelbe Rübe, f. mrkew, f. řepa žlutá, f.
Melisse, f. meduňka, f. melissa, f.
Gurken, Omurken, f. okurka, f.
Gurkensalat, m. okurkowý salát, m.
Pfeffer, m. pepř, m.
Petrsil, m. petržel, f.
Lauch, m. por, m.
Hanenfuß, m. pryſkýřnjk, m.
Rübe, f. řepa, f.
Rübchen, n. řepka, f.
Kresse, f. řeřicha, f.
Steinkresse, f. řeřicha lesnj, f. ſſeničnjk, m.
Brunnenkresse, f. řeřicha potočnj, f.
Meerretig, m. řetkew, f.
Rettigel, m. řetkwička, f.
Bockshorn, n. seno Řecke, n.
Pappel, f. ſléz, Ibisch, ſléz wysoký, m.
Bazillen, ſtračj nůžka, f.
Kamelheu, oder Stroh, n. sytj wonné, n.
Safran, m. ſſafrán, m.
Salbey, f. ſſalwég, f.
Wurmsaamen, m. ſſkrkawičné semeno, n.
Spenat, m. ſſpinák, m.
Endivie, f. ſſterbák, m.
Kartendistel, f. ſſtětka, f.
Ampfer, m. ſſťowjk, m.
Sauerampfer, m. ſſťowjk konſký, m.
Hasenampfer, m. ſſťowjk zagečj, m.
Kerbelkraut, n. třebule, f. kerblјk, m.
Kürbis, m. tykew, f.
Wilder Kürbis, m. tykwice zámořſká, f.
Boborellen, Judenkirschen,

schen, *f.* wissné židowské, mehuňky, *f.*
Alantwurz, *f.* woman, m.
Krähfuß, m. wranni noha, *f.*
Meisterwurz, *f.* wssedobr, m.

Wohlriechende Kräuter.

Wohlriechende Kräuter (zu Kränzen) byliny wonné, (wénečné).
Augentrost, m. ambrožka, *f.* swětljk, m.
Basilie, *f.* bazalika, bazalička, *f.*
Stabwurz, *f.* brotan, m.
Schlüßelblume, *f.* bukwice bjlá, *f.*
Kornblume, *f.* chrpa, *f.*
Beyfuß, m. černobyl, m.
Fiole, *f.* fiola, fiala, *f.*
Merzviole, *f.* fiala brunatná, *f.*
Enzian, m. hořec, m.
Merzblume, *f.* březnowý kwět, m.
Nelke, *f.* karafiát, m. karaffilát, m.
Cardbenedikt, m. ostropes, m.
Dill, m. kopr domácý, m.
Gelb Schwertel, m. kosatec domácý, m.
Steinklee, m. komonice, *f.*
Tausendschön, n. kwět milosti, m.
Lewandel, *f.* lewandule, *f.*
Liebstöckel, m. libček, m.
Münz, *f.* máta, *f.*
Maßliebe, *f.* matečnjk mensſj, m. sedmikrása, *f.*
Quendel, m. mateřjdauſſka, *f.*
Ringelblume, *f.* měſýček, m.
Dornblume, *f.* měſýček laučnj, m.
Vergißmeinnicht, m. otočnjk, m.
Bisenkraut, n. penjzek, m.
Reinblümchen, n. plesniwec, m.
Schmalzblume, *f.* pryſkýřnjk, m.
Kamillen, m. rmen, heřmánek, m.
Rosmarin, m. rozmaryna, *f.*
Rose, *f.* růže, *f.*

Wild-

Wildsalbey, Traubenkraut, n. ſtozrnjčko, n. hroznowá bylina, *f.*

Rittersporn, m. ſwalnjk králowſký, rytjřſká oſtruha, *f.*

Salbey, *f.* ſſalwěg, *f.*

Heilkräuter.

Bärenklau, m. akanth, nedwědj paznecht, m.

Augentroſt, m. ambrožka, *f.* ſwětljk, m.

Ruhrkraut, n. auplawičnjk, m.

Ingrün, n. barwjnek, zymoſtráž, m.

Bibernell, m. bedrnjk, m.

Flöhkraut, n. bleſſinjk, m.

Bilſenſamen, m. bljn, m.

Diſtel, f. bodlák, m.

Schierling, m. bolehlaw, m.

Stebwurz, f. brotan, m.

Betonien, f. bukwice,

Milzkraut, n. ceterák, m.

Feldholder, m. chebdj, n.

Kornblume, f. chrpa, f. modrák, m.

Wegwart, m. čekanka f.

Storchenſchnabel, m. čapjnůſek, m.

Abbiß, m. čerkus, m.

Schlangenkraut, n. diábljk, geſſtěr, m.

Klee, m. dětel, m.

Wallkraut, n. diwizna, f.

Wohlgemuth, m. dobrámyſl, f.

Andorn, m. gablečnjk, m.

Erdbeere, f. gahoda, f.

Erdbeerkraut, n. gahodnjk, m.

Leberkraut, n. gaternjk, m.

Heuhechel, f. gehlice, f.

Habichtkraut, n. geſtřabj bylina, f.

Peſtilenzkraut, n. geſtřabina, f.

Spitzwegerich, n. gitrocel ſſpičatý, čelnjk, m.

Schlangenkraut, n. Natterwurz, f. hadj gazýček, m.

Stár-

Stärkkraut, n. bledjk, m.
Entian, m. hořec, m.
Kalmus, m. prustwo-rec, m.
Meerhirse, f. kamey-ka, f. wrabj syme, n.
Fahrnkraut, n. kapra-dj, n.
Weißwurz, f. kokořjk, m. ličidlo, n.
Nießwurz, f. keychaw-ka, f.
Filzkraut, n. kokotice, f.
Wolfsmilch, f. kolo-wratec m. chwogka, f.
Katzenklee, m. komo-nice, f.
Fuchsschwänz, m. ko-niklec, f.
Beerwurz, *f.* koprnjk, m.
Nessel, Brennessel, *f.* kopřiwa, *f.*
Haselwurz, *f.* kopyt-njk, m.
Wassernuß, *f.* kotwice, *f.*
Goßbaldrian, m. koz-ljk, m.
Hünerdarm, m. kuřj střewce, *f.*
Schwalbenwurz, *f.* la-sstowičnjk, m.
Seeblume, *f.* lekno, n.
Nachtschatten, m. li-lek, m.
Lattich, m. locyka, *f.*
Steinbrech, m. lomi-kámen, m.
——— rother, m. ne-tjk, m.
Klette, *f.* lupen, m.
Tromentill, m. nátrž-njk, m.
Donnerbeer, *f.* netřesk, m.
Wasserlinsen, *f.* okřeh-ky, *f.* pl.
Engelsuß, m. osladič, m.
Gamanderlein, *f.* ožan-ka, *f.*
Wermuth, m. pelinek, m.
Gichtwurzel, *f.* piwoň-ka, *f.*
Fünffingerkraut, n. pě-tilj́stek, pětiprstek, m.
Osterluzey, m. podra-žec, m.
Gundelrebe, f. popo-nec, m.
Stickwurz, *f.* posed, m.
Schafheu, Roßschwanz, Katzenwadel, přeslič-ka, *f.*
Eberwurz, *f.* pupawa, *f.*

Rau-

Rauten, *f.* rauta, *f.*
Kamillen, *f.* heřmánek, rmen, m.
Riedgras, n. řáſa wo⸗dnj, *f.*
Erdrauch, n. rutka pol⸗nj, *f.*
Mutterkraut, n. řjm⸗baba, *f.*
Kreuzwurz, *f.* ſtaříček, m. přjmétné kořenj, n.
Odermenig, m. řepjček m.
Gänſerich, m. ſtřjbr⸗njk, m. huſý meydlo, n.
Wallwurz, *f.* ſwalnjk wětſſj, m.
Winde, *f.* ſwlačec, m.
Haſenöhrlein, n. ſwe⸗řepec, m.
Klebkraut, n. ſwjzel, m.
Binſe, *f.* ſytj, n.
Gartendiſtel, *f.* ſſtětka zahradnj, *f.*
Gras, n. tráwa, *f.*
Wegritt, m. Weggras, n. truſkawec, m.
Eiſenkraut, n. werbena *f.*
Eiſenhut, Wolfswurz *f.* womég, f.
Weiderich, m. wrbina *f.*
Reinfarn, m. wrátyč, m.
Knabenkraut, n. Fuchs⸗hoden, wſtawáč, m.
Lauskraut, n. wſſiwec, m.
Eibiſchkraut, n. wyſo⸗ký ſlèz, m.
Rhapontik, n. zemé⸗žluč, *f.*

Allerley Liquer.

Liquer, n. mok, m.
Geiſt, z. B. Seifengeiſt, m. leyh. m.
Weingeiſt, m. ſylice win⸗ná, *f.*
Seifengemiſch, n. mydl⸗ná ſměſyce *f.*
Flüßigkeit, *f.* tekutina, tekutoſt, *f.*
Oelſalz, n. olegná ſůl *f.*
Saft, m. ſſťiáwa, *f.* mjza, *f.*
Harz, n. pryſkyřice, *f.*
Weyrauch, m. kadidlo n.
Pech, n. ſmůla, *f.* ſmo⸗la, *f.*
Kampfer, m. kaffr, m.
Saft vom Mayſamen,

Oel⸗

Oelmagensaft, m. oleg makowý, spánek, m.
Leim, m. klj, n. kleg, m.
Holzschwamm, m. dřjnowá hauba, *f.*
Morchel, *f.* smrže, *f.*

Vom Gewürz.

Gewürz, n. Spezerey, *f.* kořenj, n.
Zucker, m. cukr, m.
Zuckerkandel, m. ledkowý cukr, m.
Zimmetrinde, *f.* skořice, *f.*
Zimmetholz, n. skořicowé dřewo, n. kassya, *f.*
Pfeffer, m. pepř, m.
Safran, m. ssafrán, m.
Pestilenzwurzel, f. kostowý kořen, m.
Sandlholz, n. zandál, m.
Ingber, m. zázwor, m.
Nägelein, n. hřebjček, m.
Kalmus, m. prustworec, m.
Rosinen, pl. *f.* rozynky, pl. *f.*
Feige, *f.* fjk, m.
Kümmel, m. kmjn, m.
Entian, m. hořec, m.
Bisem, m. pižmo, n.
Muskatennuß, *f.* mussátowá kulka, *f.*
Honigthau, m. medowá rosa, *f.*
Weyrauch, m. kadidlo, n.
Kammeelstroh, n. sytj wonné, n.
Teufelsdreck, m. čertowo howno, n.
Aloesholz, n. ragské, Aloes dřewo, n.
Gewürzladen, m. krám kořenný, m.
Gewürzkrämer, m. kořenář, kramář kořenný, m.
Gewürzbüchse, *f.* kořenka, *f.*

Von der Seele, ihrer Verschiedenheit und von belebten Dingen.

Seele, *f.* duſſe, *f.*
Seelchen, n. duſſička, *f.*
Geiſt, m. duch, m.
Seelenlos, leblos, bez=duſſný.
Leben, n. žiwot, m. das Leben hat, žiwo=bytný, žigjcý.
Tod, m. ſmrt, *f.*
Alter, n. wěk m. ſtářj n. hohes Alter, ſtarý wěk, m. ſtaroſt, ſeſſloſt, *f.*
Lebenskraft, *f.* moc žiw=ná, *f.*
Vernunft, *f.* rozum, m. (rozumnoſt, *f.*)
Verſtand, m. ſmyſl, (rozum, m.)
Witz, m. wtip, m.
Gemüthsart, *f.* natür=liche, powaha, (při=rozená, *f.*
Gemüth, n. myſl, *f.* duch, m.
Zeugungskraft, *f.* moc plodiſtwá, *f.*
Wachsthum, n. das Zu=nehmen, zrůſt, m. přibytek, m.
Abnehmen, n. vbytek, m.
Empfindungskraft, *f.* moc čitedlná od. cý=titedlná, *f.*
Sinn, m. ſmyſl ze=wnjtřnj.
Empfindung, *f.* Gefühl, n. čitedlnoſt, *f.* cyti=tedlnoſt, *f.* cyt, m.
Gefühl, n. čich, cyt, m. čitedlnoſt, *f.*
Bewegungskraft, *f.* moc hnutedlná, hýbawá, *f.*
Bewegung, *f.* hnutj, hýbánj, n.
Gewächs, n. plaň, zroſt=lina *f.*
Baum, m. ſtrom, m.
Staude, *f.* keř, m.
Kraut, n. bylina, *f.*
Thier, n. žiwočich, m. zwjře, n.
Menſch, m. člowěk, m.
Geſchöpf, n. twor, m. ſtwořenj, n.

Von der Nahrungskraft.

Nahrung, f. žiwnost, potrawa, *f.*
Unterhalt des Lebens, m. wychowánj žiwota, obžiwenj, n. obžiwa, *f.* wyžiwenj, n.
Speise, *f.* pokrm. m. krmě, *f.* gjdlo, n.
Hunger, m. hlad, m. lačnost, *f.*
Hungrig, hladowitý, hladowý, lačný.
Trank, m. nápog, m.
Getránkt, napogený, opogený, m.
Durst, m. žjzeň *f.*
Durstig, žjzniwý.
Verdauung, *f.* zažjwánj, zažitj, n.
Verdaulichkeit, zážiwnost. *f.*
Blut, n. krew, *f.*
Blutreich, krewnatý, krewný.
Blutig, krwawý.
Galle, *f.* žluč, f. Gallreich, horkokrewný.
Flüssig, voll Flüssigkeit wodokrewný.
Daher flüssiges, schleimiges Wesen, n. Flüssigkeit, des Körpers, wodokrewnost, *f.*
Wässerichtes Geblüt, wodnatá krew, *f.*
Unverdaulichkeit des Magens, *f.* nezážiwnost, *f.* nezažitj, n. syrowost, *f.*
Unverdaulich, nezážiwný, m.
Reinigung, *f.* wyčisstěnj, n.
Schweiß, m. pot, m. pocenj, n.
Unflath, m. nečistota, leyno, n. neřád, m.
Gähnen, n. zýwánj, n. zýwačká, *f.*
Recken, n. potahowánj, natahowánj se, n.
Nießen, n. keychánj, keychawka, *f.*
Schwarzblütig, kalokrewný.
Rotz, m. wozher, sopel, m.
Rotzig, wozhřiwý, vwozhřený, sopliwý.
Speichel, m. slina, *f.*
Geifer, m. wýpliwek, wýchrkek. frk, m. wypliwnutj, n.
Faum, Schaum, m. pěna, *f.*
Faumig, pěnawý.

Raůspern, n. chrkánj,
Grölzen, Aufstossen, n. řjhánj, krkánj, n.
Speien, n. dáwenj, blitj, kuckánj, n.
Harn, m. Seiche, oder Brunze, *f.* moč, m scanky, sstiny, *f.* pl.
Furz, m. vprdnutj, n. prd, m.
Fist, m. vbzdnutj, n. vbzdénj, n. bzdénj, n. bzdina, *f.* vpssuknutj, n. pssuk, m.
Dreck, m. howno, leyno, n.
Zeugungskraft, *f.* moc plodistwá, ploditedlná, plodná, *f.*
Zeugen, n. (der Kinder) plozenj, n.
Gebähren, n. rozenj, porozenj, n.
Fruchtbarkeit *f.* plodistwost, plodnost, *f.* (rodnost).
Fruchtbar, plodný, plodistwý, nosný, rodný, m.
Unfruchtbar, neplodný, neplodistwý, nerodný, m.
Same, m. semeno, sýmé, n. wýkal, m.
Frucht, *f.* plod, m.
Geburt, *f.* porod, m. rodina, *f.*

Von der Empfindungs- und Besinnungskraft.

Empfindungskraft, *f.* moc čitedlná *f.* cýtitedlná, *f.*
Empfindung, *f.* Sinn, m. čitedlnost, *f.* smysl, m.
Gesicht, n. zrak, m.
Sichtbar, widitedlný widédlný.
Blindheit, *f.* slepota, newidomost, *f.*
Blind, slepý, newidomý, m.
Sehend, widomý, widaucý.
Farbe, *f.* barwa, *f.*
Gehör, n. sluch, m.
Zuhörer, m. posluchač, m.
Stumm, němý.
Stummheit, *f.* němota, *f.*
Taub, hluchý, ein wenig, náhluchý.
Taubheit, *f.* hluchota, *f.*

Ton,

Ton, m. zwuk, m.
Echo, n. ohlas, gekot, m.
Schmecken, n. od. Kosten, okussenj, n. zkussenj, n.
Geschmack, m. chuť, *f.*
Geruch, m. od.
Riechen, n. (der Sinn) čich, čuch, m.
Geruch, das Riechen zu etwas, n. woněnj, powoněnj, čitj, n.
Geruch, m. von einer Sache, wůně, *f.*
Fühlen, n. Befühlen, Greifen, n. od. Berühren, n. tknutj, dotknutj, hmatánj, *f.*
Physisches d. i. körperliches Gefühl, n. hmotná čitedlnost, *f.*
Begierde, Lust, *f.* žádost, chtjč, chtiwost, *f.*
Abscheu, Eckel, m. osskliwenj, n. osskliwost, f.
Einbildung, *f.* smysslenj, n. důměnka, f.
Einbildungskraft, *f.* moc myšliwá, *f.* smysliwá, tworná *f.*
Gedächtniß, n. paměť, *f.*
Eingedenk, pamětliwý.
Erinnerung, *f.* zpomjnánj, n. rozpomjnánj, zpomenutj, n.
Schlaf, m. spanj, n. sen, m.
Schläfrig, m. ospalý, ospalec, m.
Traum, m. sen, m. zdánj nočnj, sněnj, n.
Wachen, n. bděnj, n. nespanj, n.
Wachsam, bdělý, bedliwý, neospalý.
Leben, n. žiwot, m. žiwobytj, n. žiwobyt, m.
Alter, n. wěk starý, m. starost, *f.*

Von den Farben.

Farbe, *f.* barwa, *f.*
Blühende, liebliche Farbe, *f.* barwa kwětná, libá, *f.*
dunkle, —— —— temná
dünne, —— —— řjdká,
weiße, —— —— bjlá,
glänzende, —— —— stkwělá,
Wasserfarbe, —— —— wodnj,

Glas-

Glasfarbe, —— —— sklenná, *f.*
Schneefarbe *f.* —— —— sněžná, *f.*
Milchfarbe, —— —— mljčná,
Gelbe, —— —— žlutá,
Apfelgraue, —— —— gabkowitá,
Blaßrothe, —— —— z bleda čerwená,
Apfelgrüne, —— —— ďdulowá,
Honigfarbe, —— —— medowá,
Bleiche, —— —— bledá,
Dunkelgelbe, —— —— temné žlutá,
Goldgelbe, —— —— zlaté žlutá,
Röthlichte, —— —— ryšawá,
Dunkelrothe, —— —— z temna čerwená,
Wolfsfarbe, barwa wlčj, wlčatá, *f.*
Röthlichte, —— —— náčerwená, přičerwená, začerwenělá, začerwenalá *f.*
Blutrothe, —— krwawá, krewná,
Lichtrothe, —— —— gasné čerwená, plamenná,
Feuerrothe, —— —— ohniwá,
Scharlachrothe, —— —— šarlatowá,
Leibfarbe *f.* —— —— tělná,
Kästenbraune, hřebjčkowá hnědá barwa.
Purpurrothe, braunrothe, —— —— brunatná,
Himmelblaue, —— nebeská, modrá barwa, *f.*
Eisengraue, —— —— blankytná.
Dunkelblaue, z temna modrá.
Grauliche, —— z šediwa modrá, sywá, zašedjwělá, —
Aschenfarbe, — popelatá.
Schwarzgelbe, —— —— zšynalá
Todten, Leichenfarbe — —— umrlčj, *f.*
Grüne Farbe, zelená barwa.

Grün=

Grünlichte, —— —— nážhelená, přizelena, zazelenalá, pozelenalá.
Schwarze, —— —— černá.
Schwärzlichte, —— začernalá, kohl, pechschwarze, práwě černá co vhel.
Rabenfarbe, wraná, —
Braune, —— sněďá snědá.
Mausfarbe, —— —— myšší. ——

Vom Tone, Schalle und der Stimme belebter Wesen.

Laut, m. Schall od. Ton, m. (zwuk,) m. zněnj, n.
Starker Schall, m. hřmot, m.
Lautbar, zwučný, sehr hřmotný, hlučný.
Das eine Stimme, od. einen Laut von sich giebt, hlasytý.
Stimme. *f.* hlas, m.
Verständliche Stimme, *f.* hlas srozumitedlný, wýslowný, m.
Gesang, m. zpěw, m.
Gelächter, n. smjch, m. smánj, n.
Groß Gelächter, n. chechtánj, řehtánj, n checht, řeht, m.
Flüstern, Lispeln, n. šept, m. šeptánj, m.
Geräusch, n. šust, m. šustěnj, n. chřest, m chřestěnj, n
Brausen, Sausen, n. hluk, m. hlučnj, hučenj, n. gek, gekot, m. gečenj, n.
Prasseln, Krachen, n. (das Geprassel,) třeskot, m. třesknutj, n. třesk, praskot, m. praskánj, praštěnj, n. lom, lomoz, m.
Krach Knall, (Furz,) m. prdnutj, n. prd, m.
Knall, m. bauchnutj, n. buch, m.
Kirren, n. Klappern, n. skřehot, m. skřipenj, n.
Trompetenschall, m. zwuk trauby. m.

Getö-

Getöse, n. hřmot, powik, m. hluk, m.
Murmeln, Rieseln des Wassers, Bachs, ſſuſtění wody, n.
Getöse, Sausen, Brausen des Wassers, n. huk, m. hučení wody, n.
Brummen, n. der Wespen, bručení, bzení n.
Zischen, n. ſypění, aneb ſyptění, ſyčení, n.
Klingeln, n. cynkání, znění, n. zwučení, n.
Lärm, n. Lärmen, n. powyk, m. hluk, m. pokřik, m.
Geschrey, n. křik, pokřik, m.
Rufen, n. wolání, n.
Jammern, (Klagen, n.) nařjkání, n. nářek, m. tauženj, n. žaloſtění, n.
Wehklagen, n. Klaggeschrey, klägliches Geschrey, n. žaloſtiwý křik, m. tužebné nařjkání. *f.*
Weinen, n. pláč, m.
Heulen, n. kwjlenj, n. wpění, n.
Händeringen, n. rukama lomení, n.
Weinen und Heulen über den Todten, *f.* pláč a nařjkání, wpění nad mrtwým.
Seufzen, n. wzdychání, lkání, n.
Kindgeschrey, od. Geheul, n. kwjlení dětinské, n.
Frohlocken, n. Händeklatschen, n. pleſkání rukama, tleſkání, n. pleſot, m. tleſkot, m.
Jauchzen, n. weyſkání, n. weyſkot, m.
Rauspern, n. chrkání, odchrkání, n.
Schnarchen, n. chrupání, n.
Pfeifen, n. pjſkání. n. hwjzdání, n. piſkot, m.
Wiehern, n. řehtání konſké, n. řehot, m.
Schreyen, n. der Kühe, bučení krawſké.
Blöcken, n. der Schafe, bečení mečení, owčj, n.
Elephantengeschrey, n. řičení ſlonowé, n.
Brüllen, n. Gebrülle des Löwen, řwání lwa, n.

Esel-

Eselgeschrey, n. gigáni, křičenj osla, n.
Grunzen der Schweine, n. chrochčenj swinské, n. chrocht.
Bellen der Hunde, n. sstekánj psůw, n. sstěkot, m.
Heulen, n. der Hunde, wytj psůw, n.
Vogelgeschrey, n. sstébetánj, n. sstěbet, sswitor ptačj, m.
Belfern, n. des Fuchses, skolenj lissčj, n.
Rabengekrächze, n. krokánj, krkánj krkawčj, n.
Schwanengesang, m. labutj spéw, m.
Pfeifen, der Schlangen, n. syptěnj hadj, n.
Widerhall, m. obrážení zwuku, n. ohlas m. gekot, m.
Das Geklirr der Waffen, n. břinčenj, n. břinkot, m.
Pfeifen der Kugeln, n. ficenj kulj, n.
Pfeifen des Windes, n. fučenj, čissěnj, n.

Von dem Geruche, Geschmacke, und seiner Verschiedenheit.

Schmecken, n. Kosten, okussěnj, n. okaussěnj, n.
Geschmack, m. chut, *f.*
Schmackhaft, chutný, pochotny.
Unschmackhaft, nechutný, nepochotný
Abgeschmackt, nechutný.
Süß, sladký.
Süßigkeit, *f.* sladkost, *f.*
Lieblich, lahodný, libý, ljbezný.
Lieblichkeit, *f.* lahoda, lahodnost, *f.* libost, *f.* ljbeznost, *f.*
Bitter, hořký.
Bitterkeit, f. hořkost,
Feist, fett, tučný, tlustý, dužný.
Frisch, čerstwý, sswižj.
Herb, trpký.
Herbe, f. trpkost, f.
Gesalzen, salzig, slaný.
Salziger Geschmack, m. slanost, f.
Scharf, z. B. wie Kren, perný, ostrý.

Schär=

Schärfe. f. pernost, f. ostrost, f.
Sauer, kyselý.
Essigt, zoctělý.
Säure, f. kyselost, f. kyselina.
Säuerlich, nákyslý, nawinulý, kyselický.
Zusammenziehend, swjragjcý, stahugjcý.
Riechen, n. Geruch, m. wonënj, n.
Geruch, m. wůně, f.
Riechend, woňawý.
Lieblicher Geruch, Wohlgeruch, m. wonnost, libá, chutná, pochotná wůně, f.
Guter Geruch, wonnost, pochotnost, pochota wůně, chutnost, f.
Erdgeruch, m. zemina, f.
Wohlriechend, wonný.
Gestank, m. smrad, m.
Stinkend, smradlawý, smrdutý.

Vom Berühren oder Greifen.

Anrühren, oder Greifen, n. tknutj, dotknutj, n. tčenj, dotčenj, n.
Fühlen, n. Gefühl, n. čitedlnost, f. čich, m.
Wärme, f. teplost, f. horkost, f. teplo, horko, n. teplota, f.
Warm, teplý, horký.
Kälte, f. zyma, f. studeno, n. studenost, Kühle, f. chlad, m. chladno, n. chladnost, f.
Kalt, studený, zymawý.
Frost, m. mráz, m.
Frostig, mrazywý.
Gefroren, zmrzlý.
Trockene, f. sucho, n. suchost, suchota. f.
Trocken, suchý.
Dürre, f. wyschlost, wyzáblost, wyprahlost, f
Dürre ausgetrocknet, wyschlý, wyzáblý.
Feuchte, f. wlhkost, f. wlhko, n.
Nässe, f. mokro, n.
Feucht, wlhký.
Weiche, Weichheit, f. měkost, měkota, f.
Weich, měký.
Härte, f. twrdost, twrdota, f.
Hart, twrdý.
Rauheit, f. drsnatost, draslawost, f.
Rauh, drsnatý, draslawý.
Glätte, f. hladkost, f.
Glatt, hladký.

Dick, dicht, hustý.
Dichte, f. hustost, f.
Dünn, řjdký.
Dünne, f. řjdkost, f.
Dick, tlustý.
Dicke, f. tlustost, f.
Dünn, tenký.
Dünne, f. tenkost, f.
Magerkeit, f. hubenost, churawost, f.
Schlank, čjplý, lepý, ztepilý.
Schlankes Wesen, čjplost, lepost, ztepilost, f.
Groß, weliký, hrubý.
Klein von Person, malý.
—— von Dingen, malý, skrowný, drobný.

Von der Bewegungskraft.

Bewegungskraft, f. moc hýbagjcý se, hnutedlná, f.
Bewegung, f. hnutj, pohnutj, n.
Athem, m. dech, m.
Athmen, n. dychánj, oddychánj, dchnutj, n.
Gang, m. chod, m. chůze, f.
Reise, f. cesta, f.
Reise zu Fuß, f. cesta pěšsj, chodba, f.
Lauf, m. běh, m.
Flug, m. let, m.
Fliegen, n. letánj, n.
Schwimmen, n. plowánj, plutj, n.
Kriechen, n. lezenj, plazenj se, po zemi.
Aufsteigen, n. wstaupenj, wzgitj, n. nahoru gjti, n. wzchod, m.
Absteigen, n. sstaupenj, dolu sgitj, n.
Abgang, m. odgitj, n. odchod, m.
Abfahrt, f. odgezd, m.
Wiederkehr, f. Wiederkunft, f. nawrácenj se, zase přigitj, n.
Ankunft, f. přjchod, m. přissti, n. přjgezd, m.
Zugang, m. přjstup, m.
Eintritt, m. wchod, přjstup, m. wstaupenj, n.
Durchgang, m. průchod, m. průgezd, m.
Flucht, f. vtěk, m. vtečenj, n. vtjkánj, n.
Irrgang, m. Verirrung unter Wegs, blud, m. zablauzenj, s cesty sgitj, zblauzenj, n.
Tanz, m. tanec, m.

Springen, n. skákánj, n. skoky, pl.

Sprung, m. skok, m.

Fall, m. pád, m.

Von den Thieren und ihren Theilen.

Thier, n. žiwočich, m. zwjře, n.

Vieh, n. howado, n.

Vierfüßiges Thier, n. čtwernohý žiwočich, m.

Zweyfüßig Thier, n. žiwočich dwénohý.

Fliegendes Thier, žiwočich létawý, powětrný.

Wasserthier, n. žiwočich wodnj, m.

Beydlebiges Thier, n. žiwočich obožiwelnj, m.

Kriechendes Thier, n. zeméplaz, m.

Zahmes Thier, n. žiwočich pitomý, okrocený, m.

Wildes Thier, n. diwoká zwěř, diwočina, f.

Grausames Thier, n. litá zwěř, ssělma, f.

Leib, m. tělo, n.

Leibchen, n. tjlko, n.

Aas, n. mrcha, f.

Seele, f. dusse, f.

Glied, n. aud, m.

Gliedmaßen, pl. n. spogenj audů, klaubowé, článkowé, pl. m.

Gelenk, n. ohbj, n.

Bein, n. kost, f.

Beinchen, n. kůstka, f.

Beinern, kostěnný, kostlawý, m.

Mark in Beinen, n. mozek, mozk w kostech, m.

Ader, f. žjla, f.

Blutader, f. krewnj žjla, f.

Puls oder Schlagader, f. žiwotnj žjla, f.

Spannader, f. Sehne, f. Nerve, m. suchá žjla, žilna, f.

Aederchen, n. žjlka, f.

Haarwachs, m. swaz, m.

Bandader, f. swazowá žjla, f.

Knorpel, f. chrustačka, f.

Knorpelig, chrustawý.

Muskel, f. mysska w masse, f. swal, m.

Voll Muskeln, stark von Muskeln, mysskowatý, swalowitý.

Fleisch, n. masso, n. masso libiwé.
Stückchen Fleisch, n. massyſko, n.
Fleischig, massytý.
Vegetabilität, f. důžnoſt, f.
Häutchen, n. Fell, n. mázdra, f. kožka, f.
Feiste, Festigkeit, Fett, tučnoſt, f. tuk, m. ſádlo, n.
Drüse, f. zláza f.
Schweißlöcher, pl. n. potowé djrky.
Athem, Geist, m. dech, dychánj, n. duch.
Blut, n. krew, f.
Geronnen Blut, ſtydlá, sſedlá krew, f.
Gall, f. žluč, f.
Kaltblütigkeit, f. ſtudenokrewnoſt, f.
Feuchte, f. wláha, wlhkoſt, f.
Wäßrigkeit des Geblüts, f. phlegmatisches Geblüt, wodnatoſt krwe, wodnokrewnoſt, f.
Saft, m. ſſťáwa, mjza, f.
Kopf, m. hlawa, f.
Wirbel, m. wrch hlawy, m.
Genick, n. Nacken, m. waz, teyl, m. ſſige, f.
Vordertheil des Hauptes, m. tymé, n. těmeno, n. témýnko, n.
Hirnschale, f. leb hlawy, m.
Fugen der Hirnschale, ſſwy, pl. m.
Haut, f. kůže, f.
Angesicht, n. Antlitz, n. twář, f. obličeg, m.
Stirn, f. čelo, n.
Gerunzelte, runzlichte Stirn, ſwraſkalé, ſwraſſtilé, zamračené čelo, n.
Runzel, f. wráſka, f.
Hirn, n. mozek, m.
Hirnhäutchen, pl. f. plénky, mázdřičky okolo mozku.
Scheitel, f. pautec, m.
Haar, n. wlas, m. 2) chlup, m.
Haar am Kopf, wlas, m.
Kraushaar, n. wlaſy kadeřawé, kučerawé, kudrnaté, kučery, kadeře, pl. f.
Haupthaar, n. wlaſy hlawy, pl. m.
Krause, f. Locke, kadeře, kučera, kudrna, f.

Vorderer Zopf, m. chocholka, f.
Hinterer Zopf, m. wrkoč, m.
Zäpfchen, n. wrkůček, m.
Geflochtenes Haar, wlasy pletené.
Haarschopf, m. kſſtjce, pl.
Gauchhaar, n. peyřj, prwnj chlaupky.
Schläfe, f. židowiny, pl. f.
Auge, n. oko, n.
Augapfel m. der Stern, zřjtedlnice, f.
Weiße im Auge, n. bělost w oku, f. bělmo n.
Augenlied, n. wjčko, n.
Augenbraun, n. obočj, n.
Winkel, m. kautek, m.
Ohr, n. vcho, n.
Ohrlappe, f. vſſko, n. lalauček, dolnjk, m.
Obertheil am Ohr, m. ſwrchek vcha, m. křjdlo, n.
Nase, f. nos, m.
Flache Nase, f. ploſký, pleskatý nos, opičj nos, m.
Habichtsnase, f. klikatý, orličj nos, m.
Hasenhärchen, chlaupky w noſe, pl.
Nasenlöcher, pl. n. chřjpé, djrky w noſe, pl. f.
Grübchen unter der Nase, n. důlek, žlábek, m.
Wange, f. Backe, ljce, f.
Kinnbacken, m. ſáně, pl. čeliſt. f.
Maul, n. huba, f. tlama, f.
Mund, m. vſta, pl. n.
Lefze, Lippe, f. pyſk, m.
Mäulchen, Mündchen, n. hubička, vſtka, f.
Zunge, f. gazyk, m.
Zünglein, n. gazýček, m.
Zahn, m. zub, m.
Vorderzähne, f. přednj, kauſawj zubowé.
Augenzähne, pl. m. kly.
Backenzähne, f. třenownj, aneb čeliſtnj zubowé.
Hintersten, innersten Zähne, licnj, témennj zubowé (neyzadněgſſj)
Zahnfleisch, n. dáſně, dáſeň, f. zubj maſo, n.
Zahnlücken, pl. f. zubj lůžka, pl. n.
Gaumen, m. ſwrchek vſt,

ust, m. podnebj w ustech, n.
Kinn, n. brada, f. podbradek, m. 2) lalok, m.
Barth, m. fausy, m. pl. brada, f.
Knebelbarth, m. kňausy, pl. m.
Zapfen, m. čjpek, m.
Athemzünglein, n. čjpek, gazýček průdussný.
Hals, m. krk, m. hrdlo, n.
Gurgel, f. Vordertheil des Halses, předek hrdla, m. podhrdlek, m. (hrdlo n.)
Genick, n. Nacken, ssjge, f. týl, m.
Speisrohr, n. Gurgel, f. gjcen, m. požeracý trauba, f. gedák, m.
Gurgel, f. Athemrohr, n. chřtán, dychawice, f. hrdlo, n.
Kehle, f. chřtán, křtán, m. hrdlo, n. eigentl. požeradlo chřtánu, n.
Herzgrübchen, n. důlek srdečnj, m.
Schlund, m. požeradlo gjcenu, n. hltoň, m.
Achsel, f. pažj, n. podpažj, n.
Schulter, f. plece, n.
Schulterblatt, n. lopatka, f.
Grube zwischen den Schultern, f. mezyplecý, n. doljk, m.
Brust, f. prsy, pl. m.
Dütte, f. Brust, f. prs, cecek, m. cecýk.
Eiter des Viehes, n. cecky howadské, pl. wemeno, wýmě n.
Brustwärzchen, n. bradawička prsnj, f.
Busen, m. ňádra, pl. n. záňadřj, n.
Schoß, m. lůno, n. klín, m.
Bauch, m. břicho, n. břich, m. žiwot, m.
Bäuchchen, n. břjssko n.
Unterbauch, Schmerbauch, m. spodnj břich, n. podbřissek, m.
Seite, f. bok, m. strana, f.
Lenden, f. pl. ledwj, bedra. pl.
Rücken, m. hřbet, m. zadek, m.
Rückpfeife, f. hřbetnj trubice, f.

Rückgrad, n. páteř hřbetnj, f.
Ribbe, f. žebro, n.
Gedärme, n. střewa, pl.
Darm, m. střewo, n.
Gehenk, n. osrdj, n.
Herz, n. srdce, n.
Herzchen, n. srdýčko, n.
Leber, f. játra, játry
Lunge, f. pljce, pl. f.
Mittelleist im Leibe, blána, přjčnj mázdra, f.
Magen, m. žaludek, m.
Milz, f. slezyna, f.
Galle, f. žluč, f.
Blase, f. měchýř, m.
Nieren, f. pl. ledwiny.
Därme, pl. m. Eingeweide, drsstky. f. pl.
Netz, n. bránice, f.
Mittel der Eingeweide, n. okružj, n.
Magendarm, m. střewo chrawé, n. wrátný žaludka, m.
Mastdarm, Arschdarm, m. řitnj zadnj střewo, n. konečnjk, m.
Weichdarm, m. slabizna, f.
Scham, f. hanba, f.
Schamglieder, pl. n. stydcý rodicý audowé.
Theil des Leibes nahe an der Scham, m. třjslo, n.
Haar an der Scham, chlaupky na hanbě, pl.
Bärmutter, f. matka ženská, maternjk, m. děloha, f. funěk, m.
Arschloch, n. pjzda, f.
Arsch, m. řit, prdel, f. zadek m. zadnice, zachule, f.
Arschbacken, m. podřitek, m.
Arm, m. rameno, n. rámě, n.
Ellenbogen, m. loket, m. zadnj kostlawé rámě, n.
Vorhaut, f. kožka neobřezaná, neobřjzka, f.
Hoden, pl. maudj, n. warlata, pl.
Hodensack, m. ssaurek, m.
Hand, f. ruka, f.
Rechte Hand, f. prawá ruka, prawice, f.
Linke Hand, lewá, krchá ruka, lewice.
Flache Hand, dlaň. f.
Hohle Hand, hrst, f.
Berg in der Hand, wrssek, hřbýtek ruky, m.
Faust, f. geballte Hand, pěst, f.
Backenstreich, m. poliček,

likek, pohlawek, zassi-gek, m. facka, drksa, f.
Schnall, m. ssilec, m.
Finger, m. prst, m.
Kleiner Finger, m. ma-ljk, lichnjk, m.
Goldfinger, m. prsten-nj, zlatý prst, m.
Mittelfinger, m. pro-střednj prst, m.
Zeiger, m. vkazatel.
Daum, m. palec, m.
Gelenke an Fingern, článkowé prstů.
Knote des Fingers, u. Fußes, kotnjk, ků-tek, m.
Nagel am Finger, m. ne-het, m.
Das Weiße der Nägel, bělmo nehtů, n.
Hüfte, f. kyčla, f.
Schenkel, m. stehno, n.
Knie, n. koleno, n.
Kniescheibe, f. čjssfa, f.
Kniebug, Kniegelenke, n. přihbj pod kole-nem, n.
Knochen, m. hnát, m.
Schienbein, n. hnátowá kost, f.
Wade, f. leytko, n.
Knöchel, pl. m. kotnjcy.
Fuß, m. noha, f.
Füßchen, n. nožička, nožka, f.
Ferse, f. pata, f.
Höle des Fußes, f. plo-ska nohy, f.
Fußsole, f. spodek no-hy, m.
Zehen des Fußes, prsto-wé v nohy.
Große Zehe, f. palec v nohy, m.
Fußstapfen, m. sslepě-ge, f.
Gerippe, n. kostliwec, kostraun, m.

T h e i l e.

Horn, n. roh, m.
Zinken am Horn, pa-rohy. m. pl.
Roßhaar, n. Mähne, f. hřjwa, f.
Roßkamm, m hřjwa na čele konjkém, f.
Wolle, f. wlna, f.
Schafklunker, pl. knoty, chuchle, ssissworce.
Vließ, n. rauno, n.
Sauborste, f. sstětina, f.
Geißbart, m. kozý bráð-ka, f.
Kropf an der Gurgel, hltán

hltán, wzel, hrbek pod lalokem, m.
Elephantenrüßel, m. slonowá trauba, f. nos, m.
Schnabel, m. ptačj nos, zobák, m. čop, m.
Renne, f. sykisstě, n.
Klaue, f. kopyto, n. roh nohy, m.
Schwanz, m. ocas, m.
Roßschwanz, m. konský ocas, m. oháňka, f.
Unschlitt, n. lůg, m.
Speck, n. slaniny, f. pl. sádlo, n.

Vom Unrath.

Ueberflüßiger Unrath, zbytečná nečistota, nesswara, f.
Auswurf, m. weyméteк, m. powrhel, m.
Blut, n. krew, f.
Geronnen Blut, n. krew s sedlá, f.
Galle, f. žluč, f.
Schleim, m. wodnatost krwe, f. sslem, m.
Thränen, pl. f. slzy, pl. f.
Schweiß, m. pot, m.
Rotz, m. wozher, sopel, m.
Speichel, m. slina, f.
Geifer, m. wýpliwek, wýchrkek, frk, m.
Schaum, m. pěna, f.
Eiter, n. hnug, hnis, talow, m.
Speyen, das, dáwenj, n. wýwratek, m. blitj, n.
Harn, m. Brunze, Pisse oder Seiche, f. moč, m. scánky, sstiny, čičánky, pl. f.
Same der natürliche, wýkal, m. přirozené semeno, n.
Frauenzeit, das Monatliche, ženský čas, ženská nemoc, kwět ženský, m. mésýčné. u.
Furz, Scheiß, m. vprdnutj, prdnutj, vbzdénj, n. zabzdénj, n. prd, m. bzdina, f.
Dreck, m. howno, leyno, n.
Weicher Dreck, židké leyno.
Geißbohnen, f. kozý bobky, pl. m.
Saudreck, m. swjnské howno, leyno, n.
Mausdreck, m. myšsj howno, n.

Von

Von Krankheiten.

Krankheit, f. Gesundheitsmangel, m. nemoc, f. neduh, m. stonanina, f.
Kränklichkeit, churawost, nedužiwost, f.
Tödtliche Krankheit, f. smrtedlná nemoc, f.
Pest, f. Pestilenz, f. morný neduh, m. morný nákaza, f. mor, m.
Erbkrankheit, f. nemoc dědičná, f.
Zunehmen der Krankheit, f rozmahání se, n. zrůst nemocy, m.
Nachlassen der Krankheit, n. oblewa nemocy, f.
Schwachheit, Schwäche, f. mdloba, nedužiwost, f.
Herzleid, n. Betrübniß, žalost srdce, f. zármutek, m. hoře, n.
Seuche, f. obecný mor, m. morowá rána, f.
Nebenkrankheit, f. připadlý neduh, m.
Schmerz, m. bolest, f.
Ermattung, f. vnawený, vstání, n.
Schlag, m. mrtwice, f. ruka boží, šlak, m.
Gichtbruch, m. mrtwice, f. polowičný šlak.
Vom Schlag gerührt, šlakem poražený.
Schwindsucht, f. suchotiny, pl. tlený, n. suchá nemoc, f.
Ohnmacht, f. omdlený, n. mdloba, f.
Fieber, n. zymnice, f. psotnice, f. studenka, f.
Siechthum, n. churawstwý, n.
Tägliches Fieber, každodenný zymnice, f.
Hitziges Fieber, pálčiwá, horká zymnice, f. hlawnice. f.
Heimliches, verzehrendes Fieber, n. Schleichfieber, tegná, tagemná, mořiwá zymnice, f.
Frösteln, mrazený, třesený zymničné, n.
Schauer, kalter, m. zyma, f. mráz, m.
Alp, m. můra, f. daw nočný, m.
Wassersucht, f. wodnotedlnost, f. woda zákožný.
Gelbsucht, f. žlautenice,

ee, f. žlautenka, žlutá nemoc, f.
Beschreyung, f. vřknutj, vhranutj n. auřk, m.
Verhexung, f. očarowánj, n. včarowánj, n. okauzlenj, n.
Schwinden des Leibes, schnutj, tlenj těla, n.
Erstarrung, f. ztrnutj, zdřewěněnj, n.
Erschlaffung der Glieder f. zmrtwenj, n. mrtwost, f. zemdlenj audů, n.
Zittern, n. třešenj, n.
Krampf, m. křeč, f.
Bruch, m. průtrž, keyla, f.
Riß, m. přetrženj, n.
Beinbruch, zlámánj kosti, polomenj, n.
Verrenkung, Verstauchung eines Glieds, wywinutj, wywrknutj audu, n.
Zerstossung, f. ztlučenj, zbitj, ztřjskánj, n.
Blauer Fleck, m. modřina, f.
Srieme, f. gizwa, prauha, f.
Franzosen, pl. franská nemoc, Francauzy.
Aussatz, m. málomocenstwj, n.
Räude, Schäbigkeit, f. prašiwina, f. prašiwost, f.
Krätze, f. swrab, m.
Grind, m. strupowatost, f.
Flechte, f. Zitterflechte, lišeg, m.
Ausschlag, m. wyraženina, f.
Kupfrichkeit, f. vhrowitost, vhřiwost, f.
Kitzeln, n. lektánj, n.
Kopfweh, n. bolenj hlawy, bolest, hlawnj, f.
Heftiges, ——
—— náramné.
Hinfallende Krankheit, f. Fallende Sucht, m. padaucý nemoc, f. paducnice, f. psotná nemoc, f.
Narrheit, Aberwitz, m. zblázněnj, pazbytj rozumu, bláznowstwj, n. blázniwost, f. blázněnj, n. nesmysl.
Mondsüchtig, tržený na mysli, měsýčnjk, m.
Raserey, f. wzteklost, f.
Rasend, wzteklý, šjlený.
Besessen, posedlý, nadchnutý.
Unsinn, m. Tollheit, nesmy-

smyslnost, f. nesmysl, m. s.
Unsinnig, nesmyslný, nemaudrý, ein Narr, m. blázen, člowěk blázniwý.
Schlafsucht, f. záchwat, m.
Schläfrigkeit, f. ospánliwost, ospalost, f. dřjmota, f.
Schläfrig, ospalý, dřjmawý.
Wachen, n. nespanj, bděnj, n.
Schwindel, m. záwrat, f.
Vergessenheit, f. nepaměť, f. zapomenutj, n.
Kopfweh vom Suf, n. hřeb w hlawě, m.
Ausfallen der Haare, lezenj wlasů, n. oplichalost, f.
Platte, Glatze, f. lysyna, f. lysá hlawa, f. oplchawost, f. plzkost, hladkost hlawy, f.
Laussucht, f. wssiwá nemoc, f.
Lausig, wssiwý, wssiwec, m.
Kinderräude, f. kysawá hlawa, f.
Augenweh, n. bolenj očj. n.
Augenbutz, zahnogenj, hnogenj očj, n.
Dunkel der Augen, n. mrákota očj, f.
Blödigkeit, f. posslost očj, f.
Blindheit, f. slepota, f. newidomost, f.
Blind, slepý, newidomý.
Grauer Fleck im Auge, Staar, cyňk na oku, m. bělmo, n.
Triefen der Augen, n. krhawost, f. slzenj, tečenj očj, n.
Triefäugig, krhawý, kysawý.
Taubheit, f. hluchota, f.
Taub, m. hluchý, m.
Uebel hörend, nahluchý.
Sausen der Ohren, n. zněnj w vssich, n.
Schnupfen, m. ohřiwka, ryma, f. hřjběcý, der ihn hat, ozhřiwý, m.
Blutsturz, m. krwotok, m.
Geschwär, n. wřed, m.
Großmaul, hubatý, tlamatý.
Unempfindlichkeit, f. der Zähne, laskominy f. pl.

Zähnweh, n. bolenj, n. bolest zubů, f.
Zahnen der Kinder, kezánj wlčkůw, zaubkůw, n.
Halsstarre, f. ztrnutj krku, n.
Mundgeschwär, n. zwředowánj vst, n.
Halsgeschwär, n. Bráun, m. prým, m.
Halsweh, n. bolenj w hrdle, w krku.
Wen das Zäpflein fällt, spadenj čjpku, n. žaba, f.
Stumm, němý.
Heiserkeit, f. chřapawost, chraptiwost, f.
Heiser, chřapawý, chraptiwý.
Husten, m. kaššel, m.
Keichen, n. dussnost, deychawičnost, f
Keichend, dussný, deychawičný, m.
Blutspeyen, n. krwe chrkánj, n. pliwánj, wymjtánj, n.
Gestank, m. unterm Arm, prk, m.
Lungensucht, f. plicnj nedub, pljce nedužiwé, f. pl.
Schwindsucht, f. sauchotiny, f. pl.
Seitenstechen, n. klánj, pjchánj w bocých, n.
Unlust, f. nechut, f. nechutenstwj, n.
Erbrechen, n. dáwenj, kuckánj, n. wýwratek, m.
Schlucken, m. sstkawka, f. sstkánj, n.
Grölz, m. řjhánj, n. krkánj, n.
Räuspern, n. chrkánj, n.
Gähnen, n. zýwánj, n. zýwačka, f.
Recken und Strecken, protahowánj, n.
Bauchgrimmen, n. trhánj, žřenj, bryzenj w břiſſe, n.
Darmgicht, f. střewnj žřenj, n.
Durchlauf, m. béhawka, sračka, f. hwjzdawka, f.
Rothe Ruhr, f. auplawice, čerewná nemoc, čerwenka, f.
Würmer im Bauch, m. pl. sskrkawky, f. hljſſté, čerwy w břiſſe, m.
Lendenweh, n. bolenj ledwj, beder.
Harnstrenge, f. řezawka, f.

Ver=

Verstopfung des Harns, zácpa moče, f.
Harter Stuhlgang, m. tuhawka, f.
Samenfluß, m. wýtok semene, neb wýkalu, m.
Hodenbruch, m. průtrž, keyla, f.
Mißgeburt, f. potracenj plodu. n.
Hüftenweh, n. kyčelnj bolest, f.
Podagra, n. Gliederweh, od. Zipperlein, dna neb lámanj w klaubjch a článcých, pokostnice, f.
Podagrisch, dnawý, kdož na dna stůné.
Nietnagel, m. odděrek, záděrek, m. záděra, f.
Erfrören der Füsse, odznobenj noh, n. zpukánj noh, n.
Geschwär, n. nežit, wřed.
Geschwär, das um sich greift, wřd obžjrawý, okolo sebe se rozgjdagjcý.
Paucke, f. dyměge f. weyr, m.
Pestilenzialisches Geschwär, mornj hljza, f.
Feigwarze, f. fjkowá nesstowice, fjkowka.
Blutgeschwär, n. prysskýř, m.
Wunde, f. rána, f.
Wundmahl, n. prauha, f.
Hitzblattern, pl. f. horké, pálčiwé nesstowičky, f.
Kindsblattern, f. nesstowice dětinské, osutiny, osůwky, ospice, pl. f.
Zittermal, n. Flechte, lisseg, m.
Krätze, f. swrab, m.
Krätzig, swrabowitý.
Jucken, n. swěděnj, swrběnj, n.
Arschwolf, m. wlk w zadku, m.
Eiter m. hnug, m. talow, m.
Geschwulst, f. otok, m. oteklina, f.
Beüle, f. baule, f.
Schwiele, f. mozol, m.
Rothlauf, m. růže, f.
Ohrengeschwulst, f. zausnice, f. žláza za vchem, f.
Kropf, m. wole, n.
Kropfig, wolatý, wolowatý.
Krampfader, f. křečnj žila, f.
Warze, f. bradawice, f.

Hüner-

Hüneraug, n. kuřj oko, n. kuřj řit, f.
Drüse, f. žláza, f.
Pfinne, f. vher swinský, m.
Pfinnicht, vhrowatý, vhřiwý.
Strieme, f. gizwa, prauha, modřina, f.

Von der guten oder üblen Beschaffenheit des menschlichen Körpers.

Fleck, m. Mackel, posskwrna, f. wada, auhona, f.
Muttermal, n. přirozená wada na téle, f.
Blauaug, n. modřina f.
Laubfleck, m. pjha, f.
Laubfleckicht, pjhowatý.
Brandmal, n. ceych připálený, m.
Groß von Leib od. Person, wysoký, weliké postawý, vrostlý.
Gerade, schlank von Leib, vrostlý, ztepilý, spanilý, osobný.
Klein, unbedeutend von Person, malý, njzký, nevrostlý, neosobný, malé postawy.
Mittelmässig groß prostřednj, mjrné postawy člowěk.
Langer Mensch, dlauhoš, m. bidlo, n.
Riese, m. obr, m.
Zwerge, m. trpaslják, pidimužják, m. nedorostljk, m.
Männchen, n. člowjček, m. mužjček, m. mužje, n.
Korpulent, wohl bey Leib, tělnatý.
Feist, tučný.
Dick, tlustý.
Vierschrötig, složitý.
Schmechtig, Spechtig, tenký, čjplý, sstjhlý.
Untersetzt, složitý, podsadilý.
Mager, dürr, suchý, hubený, churawý
Ohne Hand, bezruký.
Lahm, chromý, chromec.

Gebückt, shrbený, sehnutý.
Großkopf, m. hlawáč, hlawatý.
Spitzkopf, m. chocholatý.
Glatzkopf, Kahlkopf, m. lysý, plechatý, plecháč, m.
Grau, ssediwý.
Kraushärig, kadeřawý, kučerawý, kudrnatý.
Rothhärig, ryssawý, rezawý, zrzawý, (rezek, zrzek,)
Großstirnig, čelatý.
Einaugig, gednooký.
Blinzaugig, blikawý.
Blöd, mdlý na oči, mdlého zraku.
Schielend, ssilhawý, ssikmooký, ssikmohlédný.
Kleinaugig, widaurek, m. očko.
Uebersichtig, brlooký, přjstrkawý k očim.
Liebaugig, breyl, m. libého wzezřenj.
Großaugig, okatý, okáč, kdož má hrubé a wysedlé oči.
Der hohle und tiefe Augen hat, kdož má hluboké a wsedlé oči, wpadlooký.
Katzenaugig, bělooký.
Triefaugig, tekooký.
Großnas, m. nosál, nosatý, nosek, m.
Flachnas, Stumpfnasig, pleskonosý, pikonosý.
Habichsnase, f. klikatý nos, m.
Langzahn, zubatý.
Zahnlos, bezzubý.
Trollmaul, pyskatý.
Langmaul, dlauhohubý, sspičohubý.
Breitmaul, hubatý.
Pausback, tlamatý.
Der ein groß Kinn hat, bradatý, bradáč, m.
Bärtig, fausatý, fausáč, bradatý, bradáč, m.
Unbärtig, holobrádek, bezbradý.
Stammler, zagikawý, koktawý, breptawý, (brepta,)
Lispler, ssěplawý, ssěplaun, m.
Krummhalsig, křiwokrký
Höckricht, bucklicht, hrbatý, hrbáč, hrbowatý, hrbek, m.
Uebelhörend, náhluchý, přjhluchý, hlaussek.
Langohr, vssatý, vcháč. m.

Hang=

Hangohr, klepouchý.
Hochbrüstig, prsnatý.
Bauchig, Wanst, břichatý, břicháč, m.
Beschnittener, m. obřezanec, m.
Verschnittener, m. klesstěnec, m.
Hinkend, kulhawý.
Hinken, n. kulhánj, napadánj na nohu, kulhawost, *f.*
Verrenkt, wywinutý, ssinithawý.
Krummfüßig, křiwonohý.
Langfüßig, nohatý, dlauhonohý.
Flachfüßig, pleskonohý.
Breitfüßig, ssirokonohý.
Beyderhändig, oboručnj, prawák y lewák.
Linkisch, Links, lewák, krssňák, krssňawý.
Der 6 Finger hat, ssestiprstý.
Warzig, bradawičný
Krampfaderig, žjlnatý.
Runzel, *f.* wráska, *f.*
Voller Runzeln, plný wrásk, swraskalý.

Von vierfüßigen Thieren.

Thierreich, n. zwjřectwo, n.
Vierfüßig Thier, čtwernohé zwjře, neb howado, n.
Grausames Thier, litá zwěř, ssělma, *f.*
Lastvieh, n. howado tažné, dělné, n.
Zugpferd, n. Zugochs, m. kuň neb wůl tažný, tahaun, m.
Mastvieh, n. howado krmné, chowané.
Vieh, vieles, n. dobytek, m. dobytče, n.
Heerde, *f.* stádo, n.
Heerde, Haufe kleines Viehs, braw, m. stádo menssjho dobytka.
Heerde großes Vieh, skot, m.
Huf, m. kopyto, howadské, n. roh, m.
Schwanz, m. ocas, m.
Pferd, n. Roß, n. kůň, m.
Hengst, Gaul, m. oř, worš, m. sskapa.
Reitpferd, n. gezdecký kůň, m.
Stutte, *f.* klisna, kobyla, herka, *f.*
Füllen, n. hřjbě, hřjbát-

dátko, n. hřebec, m.
Pferdchen, n. konjk, konjček, m.
Postpferd, n. poſſtyřſký, hončj kůň, m.
Kutſchenpferd, n. kočařſký kůň, m.
Stier, n. beyk, m.
Ochs, m. wůl, m.
Rindvieh, n. howězý dobytek, m.
Kuh, *f.* kráwa, *f.*
Tragende Kuh, kráwa březý, télná.
Junger Ochs, wolek, wolček, m. gunec.
Kalb, n. tele, telátko, n.
Junge Kuh, *f.* krawice, krawička, galowička, galowice *f.*
Büffelochs, m. bůwol, m.
Kameel, n. welblaud, m.
Eſel, m. oſel, m.
Eſelinn, *f.* oſlice, *f.*
Kleiner junger Eſel, m. oſljček, oſlátko, oſle, n.
Mauleſel, m. mezek, m.
Mauleſelinn, *f.* mezkyné, *f.*

Wildſchwein, n. wepř, m. junges, wepřjk.
Eber, m. kanec, m.
Mutterſchwein, n. praſecý swiné, *f.*
Sau, *f.* swiné, *f.*
Junge Sau, *f.* swiňka, *f.*
Schwein, n. praſe, n.
Schwein, junges, n. praſátko, ſelátko, ſele, n.
Maſtſchwein, n. krmné praſe, n.
Verſchnittener Eber, nunwice, *f.*
Schaf, n. owce, owečka, owčika, *f.*
Widder, m. beran, m.
Hammel, m. ſkopec, m.
Lamm, n. beránek, m. gehné, n. gehnice, *f.*
Bock, m. kozel, m. junger, kozle, kozlátko, n.
Geiß, Ziege, *f.* koza, junge, kozyčka, kozka, *f.*
Hund, m. pes, n.
Hündinn, *f.* čubka, tjſka, pſyce, *f.*
Spürhund, m. ſljdnj pes, ſljdnjk, m. myzle, n.
Jagdhund, m. lowčj, myſliwecký pes, m.
Windſpiel, n. chrt, m.

Haus=

Haushund, m. domácý pes, wěžnjk, m.
Schäferhund, m. owčácký pes, m.
Schooshund, m. pannenſký pſýk, pſýček.
m. podpážnjček, rukáwnjček.
Hündchen, n. peyſek, pſýček, pſýk, m.
Katze, *f.* kočka, *f.*
Kater, m. kocaur, m.

Vierfüßige Thiere.

Löwe, m. lew, m.
Löwinn, *f.* lwice, *f.*
Junger Löwe, m. lwjče, n. lwjček, m.
Löwenſchwanz, m. lwowý ocas, m.
Naßhorn, n. noſorožec, m.
Einhorn, n. gednorožec, m.
Elephant, m. ſlon, m.
Helfenbein, n. ſlonowá koſt, *f.*
Elend, n. los, m.
Bäre, m. nedwěd m.
Bärinn, *f.* nedwědice, *f.*
Leopard, m. lewhart, m.
Panterthier, n. lewhartice, *f.*
Auerochs, m. zubr, m.
Luchs, m. rys, oſtrowid, m.
Wolf, m. wlk, m.
Wölfinn, *f.* wlčice, *f.*
Wölfchen, n. wlček, m.
Hirſch, m. gelen, m.
Hirſchchen, n. gelínek, m.
Damhirſch, m. dannel, danyel, danék, m.
Reh, n. ſrna, *f.*
Junges Hirſchchen, kalauch, m.
Sardmißbock, m. kozorožec, m.
Steinbock, m. ſkalnj koza, *f.*
Rehböckchen, n. ſrnec, m.
Biſemthier, n. zybět, pjžmowý ſrnec, m.
Affe, m. Aeffinn, *f.* opice, *f.* opičák, m.
Meerkatze, *f.* mořſká kočka, *f.*
Gemſe, *f.* kamſýk, m.
Fuchs, m. liſſka, *f.* liſſák, m.
Fuchshöhle, *f.* liſſčj daupě, n.

Hase, m. zagjc, m.
Häschen, n. zagjček, m.
Kaninchen, n. králjček, m.
Igel, m. gežek, m.
Stachelschwein, n. swiňka mořſka, *f.* morče, n.
Biber, m. bobr, m.
Bibergeil, n. bobrowý ſtrog, m.
Marder, m. kůna, *f.*
Fischotter, *f.* wydra, *f.*
Dachs, m. gezwec, m.
Eichhorn, Eichhörnchen, n. weweřice, *f.* wewerka, *f.*
Maulwurf, m. Schärmaus, *f.* krt, m. krtek, m. krtice, *f.*
Murmelthier, n. leſnj myš, *f.*
Iltis, m. tchoř, m.
Iltisbalg, m. tchořwá kůže, *f.*
Fehe, *f.* popelice, *f.*
Fehwamme, f. bělizna, f.
Spitzmaus, *f.* Zißmaus, *f.* ſyſel, m. plch, m.
Kornmaus, Hamſter, obilná myš, *f.*
Wieſel, n. kolčawa, laſyce, *f.*
Waſſermaus, *f.* wodnj myš, *f.* bilch, plch, m.
Maus, *f.* myš, *f.*
Mausloch, n. myſſj djra, *f.*
Ratte, *f.* Německá myš, ſwinſká myš, *f.* potkan, m.
Rell, Greul, ſkalnj myš, *f.*
Zobel, m. ſobol, m.

Von den Vögeln überhaupt.

Vögel, pl. m. ptactwo n. žiwočich létawý, m.
Vogel, m. pták, m.
Vögelchen, n. ptáček, m. ptáče, ptáčátko, n.
Zahme Vögel, *f.* ptácy pitomj, okrocenj.
Hausvögel, pl. ptácy domácý.
Lockvögel, pl. m. ptácy wábnj, wolawcy.
Singvögel, ptácy ſpéwawj.
Waldvögel, ptácy leſnj.
Vögel im Käficht, ptácy kůrnj.
Junge Vögel, ptáčata, mladj ptácy.
Hünchen, n. kuře, kuřátko, n.

Flü-

Flügel, m. křjdlo, n. perut, *f.*
Feder, *f.* péro, Federchen, pérko. n.
Schwungfeder, *f.* brk, m.
Federkiel, m. pjšk v péra, m.
Gauchfedern, drobné peřjčko, aneb peyřjčko.
Pflaumfeder, pernatý prach, m.
Kamm, m. hřeben, m.
Sträußchen, n. chocholka, *f.*
Läpchen, n. lalauček, m.
Schnabel, m. nos, m. pyšk ptačj, zobák, m.
Kropf, m. wole, n.
Nagel, m. pazaur, pazneht, m.
Schwanz, Schweif, m. ocas, m.
Bürzel, m. zadek ptačj, m.
Ey, n. weyce, n.
Windey, n. wegce galowé, wětrné, n.
Eyerdotter, m. žlautek wagečný, m.
Eyerweiß, Eyerklar, n. bjlek wagečný, m.
Eyerschale, *f.* sskořjpka wagečná, *f.*
Vogelnest, n. hnjzdo, ptačj hnjzdo, n.
Ausgeblasenes Ey, weydumek. m.

Hausgeflügel.

Henne, *f.* slepice, *f.*
Junge Henne, *f.* slepička, mladá slepice, *f.*
Gluckhenne, *f.* kwočná slepice, kwočna, *f.*
Hahn, m. kohaut, m.
Pfau, m. páw, m.
Kappauner, m. kapaun m.
Junges Huhn, Hünchen, kuře, kuřátko n.
Gans, *f.* hus, (husa) *f.* (hauser m.)
Gänschen, n. husyčka, *f.*—hause, n.
Tauber, m. holub, m.
Taube, *f.* holubice, *f.*
Junges Täubchen, holaubátko, n. (holaubek) m. holubička, *f.* holaubě, n.
Ente, *f.* kačer, m. kačka, kachna, kačice, *f.*

Was-

Wasservögel.

Schwan, m. labut, *f.*
Reiger, m. wolawka, *f.* čepě, n.
Blauer Reiger, m. wolawká ssěrá, *f.*
Rohr — peřestá, *f.*
Hemmerling, n. posstolka, *f.*
Taucher, m. roháč, m.
Wasserhuhn, n. lyska, mořská lasstowice.
Kibitz, m. čeyka, *f.*
Schnepfe, *f.* sluka, *f.*
Kopfvogel, m. Ohrvogel, Schneegans, bukač, m.
Eisvogel, m. lednáček, m.
Wasserstelze, *f.* třasořitek, m.
Wilde Ente, *f.* diwoká kacice, kačka, kachna, *f.* junge, káče, n.
Wasseramsel, *f.* Bachamsel, *f.* wodnj kos, m.

Wilde Vögel.

Raubvögel, pl. m. ptácy drawj, laupežnj.
Adler, m. orel, m. orlice, *f.*
Entenadler, m. orel kačicj, m.
Greif, m. noh, m.
Strauß, m. pssiros, sstros, m.
Beinbrecher, m. kostilomka, *f.*
Habicht, m. gestřáb, m.
Finkenhabicht, m. gestřáb pěnkawý, m.
Gesprengter, peřestý.
Sternhabicht, m. raroh, m.
Wachtelhabicht, m. gestřáb křepelčj, m.
Sperber, m. krahugec, krahulec, m.
Falk, m. sokol, m.
Trappe, f. drolf, m.
Taubenfalk, m. sokol holubj, m.
Bergfalk, m. sokol hornj, m.
Höckerfalk, sokol hrbowatý.
Weißfalk, m. bělozor, m.
Baumfalk, m. sokol stromownj, m.
Geyer, m. káně, *f.* sup, m.

Hüner=

Hünerdieb, m. luňák, m.
Wannenweiher, m. ostřjš, m.
Papagey, m. papaussek, m.
Storch, m. čáp, m. bočán, ssútan, m.
Kranich, m. geřáb, řeřáb, zoraw, m.
Junger Kranich, geřábě, n. geřábek, m.
Krähe, f. hawran, m. — wrána, f.
Raabe, m. krkawec, kubjk, m.
Dole, f. kawka, f.
Häher, m. sogka, f.
Fasan, m. bažant, m.
Birkhuhn, n. tetřew mensſj, m.
Auerhahn, m. tetřew hluchý, m.
Alster, f. straka, f.
Holztaube, f. (große) Ringeltaube, f. hřiwnáč, m.
Holztaube, f. daupnáček, m.
Turteltaube, f. hrdlička, f.
Haselhuhn, n. geřábek, m.
Rebhuhn, n. koroptwa, f.
Immerwolf, m. žluwa, wlha, f.
Wachtel, f. křepelka, křepelice. f.
Brachvogel, m. kalaus, m.
Krametvogel, m. kwjčala, f.
Specht, m. strakopaud, m.
Nußbicker, m. sogka, f.
Windhals, m. wiohlaw, m.
Staar, m. sspaček, m.
Guckguck, m. žežhule, žežhulka, kukawka, f.
Wiedehopf, m. dedek, dudek, m.
Nachteule, f. sowa, f.
Ohreule, f. sowa vssatá, f. kalaus, m.
Uhu, Kautz, m. weyr, m.
Nachtrabe, m. nočnj krkawec, lelek, m.
Mistler, m. truskawec, m.
Bergdrossel, Weisel, gikawec, m.
Drossl, f. drozd, m.
Nachtigall, f. slawjk, slawjček, m.
Schwalbe, f. lasstowice, lasstowka, f.

Rein-

Rheinschwalbe, *f.* laſſtowice březni, *f.*
Spührschwalbe, roreyt, m.
Lerche, *f.* ſſkřiwan, ſſkřiwánek, m.
Fliegenstecher, m. muchoplaſſka, f. konopáſek, m.
Steinbeißer, m. pták březný, m.
Fink, m. pénkawa, *f.*
Stiglitz, m. ſtehljk, m.
Goldfink, m. zlatohláwek, m.
Zeisig, m. čjžek, čjž, m.
Flachsfink, m. giřička, *f.*
Rothvogel, m. cwrčala, *f.*
Meise, *f.* sykora, *f.*
Sperling, Spatz, m. wrabec, m.
Krummschnabel, m. křiwonoſka, *f.*
Schwarzkopf, m. černohláwek, m.
Gold—, ſtrjžiček, m.
Röthlinn, *f.* čerwenka, *f.* čermák, m.
Großmücke, *f.* pénice, *f.*
Zaunkönig, m. králjček, m.
Bachstelze, *f.* třaſořitka, *f.*
Fledermaus, *f.* netopýř, m. netopeyr, m.
Kanar, m. kanář, m. kanárek, m.

Von den Fischen überhaupt.

Fisch, m. ryba, *f.*
Wasserthier, n. žiwočich wodnj, m.
Fischchen, n. rybice, rybička, *f.*
Fischreich, n. rybſtwo, n.
Flußfisch, m. ryba řičná, *f.*
Seefisch, m. ryba gezernj, *f.*
Teichfisch, m. ryba rybničná, *f.*
Meerfisch, m. ryba mořſka, *f.*
Schalfisch, m. ryba w ſſkořipce, *f.*
Eingesalzener Fisch, m. ryba tunná z láku, *f.*
Schuppe, *f.* ſſupina, *f.*
Floßfeder, *f.* perut, *f.*
Fischohren, n. pleytwy, *f.*

Gräte,

Gräte, *f.* hřbetowá kost, *f.*
Rogner, m. ryba gikr=natá, *f.*
Milchner, m. ryba mljč=na, *f.*
Fischschmalz, n. rosol rybj, m.

Flußfische.

Aal, m. auhoř, m.
Bars, m. parma, *f.*
Bricke, *f.* lampryda, *f.*
Barschfisch, wokaun, m.
Weißfisch, m. bélice, *f.*
Brachsme, m. pražma, *f.* ceyn, m.
Fohrelle, *f.* pstruh, m.
Großkopf, m. praudnjk, m.
Grundel, mřeň, mře=nek, m.
Stinz, m. pulec, m.
Hausen, m. wyzyna, *f.*
Hecht, m. sstika, *f.* klei=ner, sstička, *f.*
Karpfen, m. kapr, m.
Krebs, m. rak, m.
Krebsscheeren, pl. f. kle=peta, pl. n.
Kresse, f. hřiz, m.
Lachs, Salm, m. losos, m.
Neúnaug, m. neynok, m. okatice, *f.*
Schildkröte, *f.* hlemeyžd řjčný, želw, m. střepe=natá žába, *f.* (střep=nice, *f.*) korytnačka.
Schildkrötenschale, od. schild, hlemeyždowá, žabj, želwj sskořjp=ka, *f.*
Schleihe, f. ljn, sswec, m.
Junge Fische, Brutfi=sche, potér, *f.*
Elte, *f.* tlausst, m.
Steinbeißer, m. seka=wec, m.
Stör, m. gesetr, m.
Aalraupe, *f.* mnjk, m. pisskoř, *f.*

Seefische.

Meeraal, m. auhoř mořský.
Amselfisch, m. kos ry=ba, *f.*
Faulfisch, m. lenoch, m.
Stockfisch, m. treska, *f.* močár, sstokfiš, m.
Meerharder, m. praud=njk, m.
Ochsenaug, slepeyš, m.

Häring,

Häring, m. hernjk, herynik, slaneček, m.
Roche, m. reynok, m. abgestreift, swlečený.
Spitzroche, reynok bodlawý.
Schwalbfisch, m. lasstowice ryba, f.
Schwertfisch, m. mečowá ryba, f.
Meerspinne, f. pawauk mořský.
Thunnin, bahnjk, blatnjk, m.
Wallfisch, m. welryb, m. welryba, f.
Spritzwall, m. náramně hrubý welryb, sum, m.
Fischbein, n. kostice, rybjkost. f.
Fischthran, m. tukowina, f.

Schaalfische.

Schaalfisch, m. ryba w sskořepině, sskořepnice, f.
Schnecke, f. hlemeyžd, m. plž, m.
Schneckenschale, f. hlemeyždowá sskořjpka, f.
Krebs, m. rak, m.
Meerling, m. pljce mořské.

Kriechende Thiere.

Kriechendes Thier, zeměplaz, m. žiwočich plazýcý se po zemi.
Ungeziefer, n. žjžaly, f. pl. hmyz, m.
Schlange, f. had, m.
Schlangenloch, n. djra hadj, f.
Hausschlange, f. domownj had, m.
Natter f. gesstér, m. gesstěrka, f.
Schießschlange, střjlčj had, m.
Blindschleiche, f. slepeyš, slepý had, m.
Eidechse, f. gesstěrka zelená, f.
Klapperschlange, f. chřestcyš, m.
Salamander, m. ohnižil, m.
Basilisk, m. bazylissek, m.
Otter, f. zmyge, f.

Skor-

Skorpion, m. stjr, m.
Drach, m. drak, m.
Kröte, f. žába chrastawá, chrastawka, f.
Gartenkröte, f. zahradnj žába. f.
Schildkröte, f. žába třepenatá, s stjtem, f.
Frosch, m. žába, f.
Fröschchen, n. ž bka, žabička, f. žábě, n.
Froscheyer, n. žabj wegce, n. pl.
Schnecke, f. hlemeyžd, m.
Wegschnecke, f. zemský hlemeyžd, m. plž, m.
Saugigel, m. pigawice, pigawka, střebjkrewka, f.

Ungeziefer.

Ungeziefer, n. žjžaly, žjžalky, f pl. hmyz, m.
Wurm, m. čerw, m.
Würmchen, n. čerwjk, čerwjček, m.
Erdwürme, zemsstj čerwjkowé.
Holzwurm, m. dřewný čerw, m. čerwotoč, m.
Hornwurm, m. rohowý, wlasowý čerw.
Kornwurm, obilný čerw, m.
Mehlwurm, m. maučný čerw, m.
Rebwurm, winný, réwowý čerw, m.
Regenwurm, m. dessťowý čerw, m.
Seidenwurm, m. hedwábný čerw, hedwábnjček, m.
Spühlwurm, m. sskrkawka, f.
Kellerwurm, m. swiňka, stonůžka, f. stonožka, f.
Fleischmade, f. masnj čerw, m.
Made, f. mol, moljk, m.
Schabe, Motte, f. ssatnj čerw, mol, m.
Heuschrecke, f. kobylka, f.
Hausgrille, f. cwrček domácý, m.
Feldgrille, f. cwrček polnj, m.
Ameise, f. mrawenec, m.
Ameishaufe, m. mrawenisstě, n.
Spinne, f. pawauk, m.
Spinnwebe, f. pawučina, f.

Raupe, f. hausenka stro-
mowá, f.
Krautwurm, m. zelný
raup aneb čerw, le-
zák, m.
Wanze, f. stěnice, stin-
ka, f.
Floh, m. blecha, f.
kleiner, blesska, f.
Filzlaus, f. muňka, f.
Laus, f. weš, f.
Niß, f. hnjda, f.
Zeck, Hundslaus, kljssť,
psý blecha, neb mu-
sska, f.
Geier, hausenka zákoz-
nj, f.
Wachsschabe, f. wosko-
wý čerw, mol, m.
Ungeziefer, n. (Läuse)
neřád, m.
Fliegendes Ungeziefer,
hmyz, neb žjžala s
křjdly, křjdlatá, le-
tawá, f.
Wespe, f. wosa, f.
Hummel, f. traup, m.
medogedka, zlodég-
ka, f.
Horniß, f. srssěň, m.
Roßbremse, f. howad-
nj maucha, howad-
nice, f.
Fliege, Mücke, f. mau-
cha, musska, létka, f.
Nachtmücke, f. komář,
m.
Lichtmücke, f. swětlu-
sska, f.
Nachtmücke, f. Feuerkä-
fer, od. Johanniskä-
fer, m. swětlomusska,
f. ohniwý brauk, m.
Spanische Mücke, még-
ka, f.
Käfer, m. brauk, m.
Mist — od. Kothkäfer,
m. chraust, howni-
wál, m.
Schröter, m. roháč,
rohatý chraust, m.
Goldkäfer, m. zlato-
bláwek, m.
Rother Käfer, m. čer-
wený chraust, m.
Schmetterling, Zweyfal-
ter, m. moteyl, m.
Stinkender Käfer, smr-
dutý chraust, m.
Biene, f. wčela, f.
Bienchen, n. wčelička,
f.
Stachel, m. žahadlo, n.
osten, m.
Bienenstock, m. aul
wčelnj, wčelnjk m.
wčelnice f.
Bienenkorb, m. koryto
wčelnj, n.
Bienenhäuschen, n. Bie-
nen-

nenlöchl, n. wčelnj komůrka, f. skljpek, m. chalaupka, wossstina, f.
Wabe, f. Honigsaum, m. stred, m. plást medowý, strdj, m.
Honig, m. med, m.
Wachs, n. wosk, m.
Siegelwachs, n. wosk pečetnj, m.
Meet, m. medowina, f. med picý, m.
Weinmeet, m. klarét.
Bienenschwarm, m. rog wčel, m.
Bienenkönig, m. matka wčel, f.
Führer, m. wůdce, m.
Honigmacherinn, f. plástnice, f.
Honigmachen, n. plastowánj, n. dělánj, strogenj medu, n.
Bienenmann, m. wčelnjk, wčelař, m.

Von dem Menschen, seiner Verschiedenheit und Eigenheit.

Mensch, m. člowěk, m.
Mannsbild, n. mužský, muž, m.
Weibsbild, n. ženská f.
Männliches Geschlecht, n. mužské pohlawj, n.
Weibliches Geschlecht, n. ženské pohlawj, n.
Fruchtbares Weib, plodná žena, die keine Kinder gebährt, bezdětkyné, f.
Schwangeres Weib, f. těhotná žena, f.
Leibesfrucht, f. plod žiwota, m.
Kind, n. djté, n.
Knabe, m. pachole, n. pacholjk, m.
Knäbchen, n. pacholátko, n. pacholjček, m.
Knabenalter, m. pacholetstwj, n. wěk pacholetský, m.
Kindchen, n. děťátko, n.
Mädchen, n. děwče, n. holka, diwka, diwčička, f.
Töchterchen, n. dcerka, dcerusska, f.
Docke, f. pannenka, f.
Säugling, m. djtě kogné, n. (nedocuc, m.)
Ein Jahr altes Kind, djtě w roce, ročnj, ročňátko, ročné, n.
Findelkind, n. djtě nalezené, položené, powrže-

wržené, n. nalezenec, powrženec, m.
Wechselkind, n. Wechselbalk, m. djté podwržené, proměněné n. podwrženec, m.
Nachgeborenes Kind, n. pohrobek, m. djté na syrobu, syrůbě, n.
Unzeitige Geburt, f. nedochuděe, n. nedošlý, nečasný porod, m.
Mißgeburt, f. potwora, f. djté potworné, n. potworný, zpotwořený porod, m.
Wundergeburt, m. porod diwotworný m.
Unmündiges Kind, nemluwné, nemluwňátko, n.
Kindheit, f. dětinstwj, n. dětinský wěk, m.
Jüngling, m. mládenec, mladeneček, m.
Mündig, zletilý.
Unmündig, unmannbar, nezletilý, let nedošlý.
Junger Mann, Junker, m. ginoch, gonák, m.
Jünglings Alter, wěk mládenecký, m. mládenectwj, n. ginochstwj, n.
Jugend, f. (Kinder) mládež, f.
Jugend, f. (jugendlich Alter) mladost, f.
Mannbar, zmužilý, mužný.
Jugendblüthe, f. kwět mladosti, m.
Junggeselle, m. panic, m.
Mann, m. muž, m.
Männchen, n. mužjk, mužjček, člowjček, m. mužátko, n. muže, n. člowjčko, n.
Männliches Alter, mužský wěk, mužstwj n.
Alter Mann, m. starý muž, letitý muž, stařec.
Greis, m. kmet, prahstarec, m. chodec, wěkem sešlý, děděk.
Altes Männchen, stareček, starý mužjk, m.
Hohes Alter, n. starost, f. starý, sešlý wěk, m.
Greisenalter, n. kmetstwj, n.
Jungfrau, f. panna, f.
Jungfrauschaft, f. panenstwj. n.
Verlobte Jungfrau, f. zasnaubená, zamluwená panna, f.

Män-

Männin, f. mužatka, zmužilá žena, f.
Mannbare, zeitige, bereifte Jungfer, panna na té době, na wdánj, f.
Frau, f. panj, f.
Weib, n. žena, f.
Weibchen, n. ženka, žinka, f. ženusska, f.
Eheweib, n. Gattinn, f. manželka, f.
Gatte, m. manžel, m.
Altes Weib, n. baba, stará, letitá žena, wěkem, aneb léty sesslá žena, babice, stařice, stařena, f.
Altes Weibchen, f. babka, babice, (babizna) stařenka, f.
Hure, f. kurwa, kurwice, newěstka, f.
Bastard, m. cyzoložné djtě, cyzoložné, z kurwy syn, m.

Von der Seele des Menschen.

Vernünftige Seele, f. dusse rozumná f.
Gemüth, n. mysl, f.
Verstand, m. rozum, m.
Sinn, m. smysl, vmysl, m.
Vernunft, f. rozumnost, f. rozum, m.
Vernünftig, rozumný.
Rede, f. řeč, mluwa f. mluwenj, n.
Wort, n. slowo, n.
Wörtchen, slowjčko, n.
Gedanke, m. mysslenka, f. myssljnka, f. myssleni, m.
Betrachten, n. Bedenken, Erwägen, přemysslowánj, rozgjmánj, vwažowánj, oder přewažowánj, n.
Vorhersehen, n. předzwěděnj, n.
Vorsicht, f. prozřetedlnost, f.
Ueberlegung, f. rozmysl, m. rozmysslenj, n.
Betrachtung, f. rozgjmánj, n. myslopatřenj, n.
Durchdenken, n. rozčitánj, přemjtánj, přemýsslenj, rozbjránj na mysli, n.
Besinnen, n. Bedenken, rozmysslowánj na mysli, n.
Wille, m. wůle, f.

Willkühr, f. libost, dobroljbeznost, f.
Erforschung, f. Erkundigung, wyhledáwanj, n. wyzwjdánj, n. skaumánj, wyskaumanj, n. wysstřenj, n. zpytowánj, n.
Lehre, f. Unterricht, naučenj, powčenj, n. nauka f. cwjčenj. n.
Uebung, cwik, m.
Aufmerken, n. sstřenj n. pozor, m.
Entschluß, m. vmjněnj, n. vmysl, m.
Vorsatz, m. Vorhaben, n. předsewzetj, n.
Beschließen, n. vloženj, n. vstanowenj, n. vzawřenj, n.
Begierde, f. chtiwost, f. chtjč, m.
Erfindung, f. nálezek, m. wymysl, m. nalezenj, n. wynalezenj, wymysslenj, n.
Unterscheidung, f. rozeznánj, n.
Urtheil n. Beurtheilung, f. saud, m. rozsudek, vsudek, m.
Entscheidung, f. rozhodnutj, n. rozhad. m.
Prüfung, f. zkussowánj, zkaussenj, n. zkussenj, n. zkussbaf.
Schätzung, f. wáženj; cenénj n.
Sonderung, Unterscheidung eines von dem andern, rozdélenj, oddélenj, rozlaučenj.
Erfahrung, f. zkussenj, n. zkussenost, f.
Kunst, f. vm, m. vmélost, f.
Künstler, m. vmélec, m.
Wissenschaft, f. vménj, n. vmélost, f.
Kenntniß, f. powédomost, f. znalost, f. známost, f.
Leidenschaft, f. náružiwost, f. wássen. f.
Neigung, f. náklonost mysli, náchylnost mysli, náchylnost.
Gemüthbewegung, f. hnutj mysli, n.
Tugend, f. ctnóst, cnost, f. chtjč, m.
Weisheit, f. maudrost, f.
Klugheit, f. rozssafnost, f.
Weise, maudrý, klug, rozssafný.
Vorsichtigkeit, f. opatrnost, f.
Vorsichtig, opatrný.

Auf-

Aufmerksamkeit, f. pozornost, pozorliwost f.
Aufmerksam, pozorný, pozorliwý.
Rath, m. rada, f.
Meinung, f. zdánj, mjnénj, n.
Erkenntniß, f. poznánj, n. poznalost, f.
Wahl, f. wolenj, n.

Sittliche Tugenden.

Tugend, f. ctnost, cnost, f.
Ehre, f. čest, f.
Ehrbarkeit, f. počestnost, f.
Ehrlichkeit, f. poctiwost, f.
Ehrerbietung, f. vcta, f. čest, f.
Ehrbar, počestný.
Ehrlich, poctiwý, ctný.
Tugendhaft, ctnostný.
Ehrsam, ctný, ßlechetný.
Maß, n. mjra, f. viel mnoho, zu viel, přjliš mnoho.
Ueberschreitung des Maßes, wystaupenj z mjry.
Wenig, málo.
Güte, f. dobrota, f.
Gut, dobrý.
Wohlstand, m. (Geziemtheit,) slußnost, náležitost, f.
Beruf, m. powolánj, n.
Pflicht, f. powinnost, powinna, f.
Gelegenheit, f. přjležitost, f.
Gelegene Zeit, přjležitost, přjhodnost času neb mjsta, f.
Gerechtigkeit, f. sprawedlnost, f. sprawedliwost, f.
Gleichheit, f. rownost, f.
Freiheit und Gleichheit, f. swoboda a rownost, f.
Verhältniß, n. Maßgabe, f. rowenstwj, n.
Billigkeit, f. náležitost, f. práwo, n. sprawedliwost, f.
Männlichkeit, f. zmužilost, mužnost, f.
Tapferkeit, f. vdatnost, statečnost, f.
Enthaltsamkeit, f. zdrželiwost, f.

Heldenmuth, m. myſl rekowná, hrdinſká, hrdinná, f.
Heldenthat, f. rekowſtwj, hrdinſtwj, n. ſkutek hrdinſký, rekowſký, m.
Stärke, f. ſýla, f.
Stark, ſylný.
Großmuth, f. welikomyſlnoſt, f.
Herzhaft, ſrdnatý.
Barmherzigkeit, f. miloſrdenſtwj, n. litoſt, f.
Gnade, f. miloſt, miloſtiwoſt, f.
Herzhaftigkeit, f. ſrdnatoſt, f.
Gedult, f. trpéliwoſt, f.
Geſittet, mrawný, mrawopočeſtný.
Duldung, f. Duldſamkeit, ſnáſſenj, n. ſneſytedlnoſt, ſnáſſéliwoſt, f.
Geduldig, trpéliwý.
Duldſam, ſnáſſeliwý.
Fleiß, m. Emſigkeit, f. pilnóſt, f. bedliwoſt, f.
Fleißig, emſig, pilný, bedliwý.
Verebſam, — můhſam, ſnažný.
Bewerbung, f. Beſtreben n. Bemůhung, wynaſnaženj, n. ſnaženj, n. vſylowánj.
Bewerbſamkeit, f. Můhe, f. ſnažnoſt, f. ſnaženſtwj, n. vſylj, n.
Geſchwindigkeit, f. rychloſt, ſpěſſnoſt, čerſtwoſt, f.
Hurtigkeit, Gewandheit, f. hbitoſt, křepkoſt, obratnoſt, f.
Fertigkeit, f. hotowoſt, ochotnoſt, f.
Arbeitſamkeit, f. pracowitoſt, f.
Beſtändigkeit, f. ſtáloſt, vſtawičnoſt, f.
Beſtändig, ſtálý, vſtawičný.
Mäßigkeit, f. ſtředmoſt, ſtřjdmoſt, f. mjrnoſt, f.
Mäßig, ſtředmý, ſtřjdmý, mjrný.
Nüchternheit, f. ſtřjzliwoſt, f.
Nüchtern, ſtřjzliwý.
Keuſchheit, f. čiſtota, f.
Sittlichkeit, f. mrawnoſt, mrawopočeſtnoſt, f.
Sittlich, mrawný, mrawopočeſtný.
Beſcheidenheit, f mjrnoſt mrawopočeſtnoſt, f.

Bescheiden, mjrný, mrawopočestný.
Scham, f. stud, m.
Schamhaftigkeit, f. stydliwost, f.
Schamhaft, stydliwý.
Wohlerzogenheit, f. zwedenost, f.
Wohlerzogen, zwedený.
Demuth, f. pokora, f. ponjženost.
Demüthig, pokorný, ponjžený.
Sanftmuth, f. Sanftheit, f. krotkost, tichost, f.
Sanftmüthig, krotký, tichý.
Freundlichkeit, f. přjwětiwost, f.
Freundlich, přjwětiwý.
Freundschaft, f. přátelstwj, n.
Freundschaftlich, přátelský.
Leutseligkeit, f. wljdnost, f.
Leutselig, wljdný.
Gesprächigkeit, f. vmluwnost. f.
Gesprächig, vmluwný.
Ernst, m. wážnost, přjsnost, oprawdowost, f.
Ernsthaft, wážný, přjsný, oprawdowý.
Höflichkeit, f. zdwořilost, f.
Höflich, zdwořilý.
Kurzweilig, kratochwjlný.
Fröhlichkeit, f. weselost, f.
Fröhlich, weselý.
Guter Muth, Gutmüthigkeit, f. dobromyslnost, dobrá mysl, f.
Wohlgemuth, gutes Muths, gutmüthig, dobromyslný.
Verschwiegenheit, f. mlčeliwost, f.
Verschwiegen, mlčeliwý.
Leichtsinn, m. lehká mysl, zkaučilost, mysli ztřeštilost, f. lehkomyslnost, f.
Sauberkeit, f. čistota, čistotnost, sswarnost f.
Sauber, čistý, čistotný, sswarný.

Sittliche Gebrechen.

Schande, f. hanba, f.
Schändlichkeit f. hanebnost, f.
Schändlich, hanebný.
Laster, n. nesslechetnost, neprawost, f. nesslechetenstwj, n. nectnost, f.
Lasterhaft, nesslechetný, zlý, nectný.
Bosheit, f. zlost, f. zloba, f. lehkomyslnost, lehkowážnost, f.
Boshaft, zlostný, zlobiwy, lehkowážny, lehkomyslný.
Ungerechtigkeit, f. nespraweblnost, f.
Unbilligkeit, f. nesprawedliwost, neslussnost, neprawost, f.
Gewalt, f. moc, f. násylj, n.
Unbild, f. Unrecht, křiwda, f. bezpráwj, n.
Sünde, f. hřjch, m.
Irrthum, n. blud, m. poblauzenj, n. — omyl, m. mýlka, f.
Straucheln, n. poklesska, klésska, f.
Fehler, m. chyba, f. omyl, m.
Verbrechen, n. prowiněnj, prečiněnj, přečiněnj, n.
Uebelthat, Unthat, f. zlý skutek, včinek, m. zločinstwj, n.
Schandthat, f. hanebný skutek, m
Bubenstück, n. lotrowský skutek, m. lotrowstwj, n.
Wagstück, n. opowážliwý skutek, m.
Verkehrtheit, f. přewrácenost, přewrhlost, f.
Verruchtheit, f. přewrhlost, f.
Verrucht, přewrhlý.
Verwegen, vermessen, wssetečný, opowážliwý, odwážliwý, newážný, drzý.
Dreistigkeit, f. drzost, směłost, f.
Dreist, drzý, smělý.
Kühnheit, f. smělost, f.
Kühn, smělý.
Muthwillen, m. swéwolnost, zaumyslnost, f.
Muthwillig, swéwolný, zaumyslný.
Eigensinn, m. swémyslnost, f.

Eigen=

Eigensinnig, swémysl- ný.
Verwegen, opowážliwý, odwážliwý, drzý.
Verwegenheit, Vermessenheit, f. wssetečnost, opowážliwost, odwážliwost, f. newážnost, drzost, f.
Schalkheit, f. lotrowstwj, n. ssélmowstwj, n.
Furchtsamkeit, f. bázliwost, f. bogácnost, f.
Furchtsam, bázliwý, bogácný.
Ungedult, f. netrpéliwost, f.
Unerträglichkeit, f. nesnesytedlnost, f.
Ungeduldig, netrpéliwý.
Unausstehlich, nesnesytedlný.
Verzweiflung, f. zaussalstwj, n. zaussánj, n. zaussalost, f.
Weichheit, f. měkost, f.
Verzärtlung, f. zženilost, rozmazanost, f.
Verzärtelt, zženilý, rozmazaný, f.
Zärtlichheit, f. srdečnost, f.
Zärtlich, srdečný.
Faulheit, Trägheit, f. lenost, leniwost, rozmařilost, f.
Faul, träg, ljný, leniwý, rozmařilý.
Langsamkeit, f. wáhawost, nehbitost, neohebnost, zdlauhawost, f.
Nachläßigkeit, f. nedbalost, f, nedbalstwj, n. nepilnost, nebedliwost, f. nedbánliwost, f.
Nachläßig, nedbalý, nedbánliwý, nepilný, nebedliwý.
Langweiligkeit, f. wáhawost, rozwláštnost, f.
Saumsal, n. zpozdilost, f.
Müßiggang, m. zahálka, zahálčiwost, f.
Wankelmuth, m. wrtkawost, wrtkost mysli.
Veränderlichkeit, f. měnitedlnost, proměnitedlnost, f.
Halsstarrigkeit, f. Starrsinn, m. nevstupnost, twrdossignost, vrputnost, zarputilost, vrputilost, twrdovstost, twrdá ssige.
Hartnäckigkeit, f. twrdotylnost, f.

Halsstarrig, hartnäckig, starrköpfig, starrsinnig, twrdossigný, twrdotylný, twrdowstý, newstupný, zarpntilý, wrputilý, wrputný.
Eigensinniger Kopf, swéhlawý, swéhlawec, swémyslný.
Unbändigkeit, f. neskrocenost, f.
Trunkenheit, f. opilstwj, n.
Trunken, opilý, opilec, m.
Versoffenheit, f. ožralstwj, n.
Besoffener, ožralý, ožralec.
Weinsaufer, m. winný molek, m. ožralec wjna, m.
Esser, m. gjdce, gedák.
Fresser, m. žrác, žrant, hltoň, m.
Verschwendung, f. marnotratnost, f. mrhánj, n.
Verschwender, m. marnotratnjk, mrhác, m.
Geilheit, f. chlipnost, wilnost, f.
Geil, chlipný, wilný.
Unzucht, f. Unkeuschheit, necistota, f. smilnost, f. smilstwj, n.
Unzüchtig, Unkeusch, necistý, smilný.
Hurerey, f. kurewstwj, smilstwj, n.
Hure, f. kurwa, f. smilnice, f. newěstka, f. junge, kurwice, f.
Buhler, m. miljk, milownjk, m.
Buhlerinn, f. miljcka. milenka, f.
Ehebruch, m. cyzoložstwo, n.
Ehebrecher, m. cyzoložnjk, m.
Ehebrecherinn, f. cyzoložnice, f.
Beyschlaf, m. sauložnictwj, n.
Beyschläferinn, f. sauložnice, f.
Frechheit, f. bugnost, f.
Unbändigkeit, f. nezbednost, f.
Unbändig, nezbedný.
Ungesittet, nemrawný.
Unverschämtheit, f. nestydatost, f. nestaudnost, bezstaudnost, f.
Unverschämt, nestydatý, nestaudný, bézstaudný.

Scham-

Schamröthe, f. zarděnj studem, zapýřenj, n. zardělost, f.
Hoffart, f. Stolz, m. peycha, hrdost, zpupnost, f.
Hoffärtig, stolz, pyšný, hrdý, zpupný.
Ehrgeiz, m. žádost cti, f.
Ehrgeizig, žádostiwý cti.
Ruhmredigkeit, f. chlauba, honosnost, f. schlauba, f.
Ruhmredig, chlubný, schlubný, honosný.
Pracht, f. Gepränge, nádhernost, f.
Luxuos, nádherný.
Langmüthigkeit dobrotiwost, nehněwiwost, f.
Zornmüthigkeit, hněwiwost.
Zornmüthig, hněwiwý.
Grausamkeit, f. vkrutnost, f. vkrutenstwj, n. krutost, f.
Schmeicheley, f. pochlebenstwj, n.
Schmeichler, m. pochlebnjk, m.
Mürrisches Wesen, newrlost, newhodnost, f.
Sauertöpfisch, zakrnělý, zasmušilý, neweselého wzezřenj.
Hartstörisch, twrdý, drsnatý.
Unversöhnlich, nevkogitedlný.
Finster, sskaredý.
Grausam, vkrutný, krutý.
Erschröcklich, hrozný, strassliwý.
Leichtfertigkeit, f. lehkomyslnost, lehkowážnost, f.
Leichtfertig, lehkomyslný, lehkowážný.
Eitelkeit, f. marnost, f.
Eitel, marný.
Lüge, f. lež, f. klam, m.
Lügenhaft, lžiwý, klamawý, lhář, klamář, m.
Hochmuth, m. wysokomyslnost, f. zpupnost, f.
Hochmüthig, wysokomyslný, zpupný.
Unflätige Reden, oplzlé, mrzké mluwenj.
Häßlich, sseredný, osskliwý, ohyzdný, mrzký.
Spott, Hohn, m. posměch, posmjssek, m.
Spötter, m. posmjwač, posmjwáček, m.

Schim=

Schimpfer, m. vtrhač, vssťipač, vssťipečný člowěk, m.
Tadler, m. hánce, m.
Schimpfen, n. vtrhánj, vssťipowánj, n.
Antasten, Angreifen, n. dotýkánj a dogjmánj, n.
Tadel, m. hana, f.
Schimpf, m. vssťipek, m. vtržka, f.
Lästerung, f. ruhánj, n. rauhawosť, f.
Lästerwort, n. ruhawé slowo, n.
Schimpf oder Schmährede, Schmähworte, vtrhawá, vssťjpečná řec, slowa.
Anzügliches, angreifendes Wort, Anzüglichkeit, důtkliwé, dogjmawé slowo, n. důtka, f. ssťjplawá tučka, f.
Tölpel ungehobelter, sedlský traup, newypitwaný blaud, sliwoň, m. tulpa, maňas, m.
Geschwätzigkeit Schwatzhaftigkeit, f. sstěbetnosť, žwawosť, marnomluwnosť, f.
Schwätzer, m. sstěbetný, žwawý, žwáč, sstěbetnjk, darmotlach,
Plauderer, m. plisskač, žwáč, m. tlampač, — tesskliwý žwáč, mnohožwawý, m. tlučhuba, marnotlach, m.
Klatscher, m. klewetnjk, klewetář, m.
Undankbarkeit, f. newděčnosť, f.
Undankbar, newděčný.
Aufwand, m. vtratnosť, f. zbytečný náklad, m. der ihn thut, vtratný, m.
Kargheit, f. skauposť, skrbnosť, nevžilosť, f. haužewnosť, držebnosť, f.
Karg, skaupý, skrbný, nevžilý, haužewný.
Geiz, m. lakomstwj, n.
Geizig, lakomý.
Gewinnsucht, (schändliche) žádosť mrzutého zysku.
Geldgierde, f. žádosť penéz, f.
Geldgierig, žádostiwý penéz.
Bestechung, f. porussenj, podmazánj penézy, n. vplatek, m.

Eigen=

Eigenheiten des Verstandes.

Wissenschaft, f. vmění, n. powědomost, f.
Gelehrsamkeit, f. včenost, vmělost, f.
Gelehrt, včený, vmělý.
Erkenntniß, f. známost, f. poznánj, n.
Erfahrung, f. zkussenost, f. zkussenj, n
Kenntniß, f. vmělost, f. znalost, f.
Erfahrenheit, f. zběhlost, f.
Erfahren, bewandert, zkussený, zběhlý.
Gründlich erfahren, dospělý w něčem.
Geschickt, způsobný.
Geschicklichkeit, f. způsobnost, f.
Deutlichkeit, Klarheit, f. zřetedlnost, zřegmost, patrnost, f.
Deutlich, zřetedlný, zřegmý, patrný.
Offenbar, zgewný.
Verständlichkeit, srozumitedlnost, f.
Verständlich, srozumitedlný.
Lehre, f. včenj, n.
Unterricht, m. povčenj, povčowánj, n. nauka, f. cwjčenj. n.
Naturlehre, f. včenj přirozených wěcý.
Sittenlehre, (Wissenschaft,) f. mrawná povčowánj, povčenj, včenj o mrawjch, (mrawné vmění, n.) sonst mrawné naučenj, n.
Feine Sitten, gemné mrawy.
Weisheit, f. maudrost, f.
Weise, maudrý.
Uebung, f. cwičenj se, n. cwik, m.
Weltweiser, m. mudřec swětský.
Weltweisheit, f. maudrost swěta, swětská, f.
Gottesgelehrheit, f. bohomlumnost, f.
Gottesgelehrter, m. bohomluwec, m.
Schriftgelehrter, m. včený w pjsmě.
Lehrer, m. včitel, m.
Rechtsgelehrsamkeit, f. vmění práwnj, n.
Rechtsgelehrter, m. prawowec, m. zběhlý w práwjch.

Kunst,

Kunst, f. um, m. uměloſt, f. uměnj, n.
Arzneykunst, f. lékařſké uměnj, n.
Wundarzney, f. léčenj ran, hogenj ran, ranařſtwj, n. bradýřſké uměnj, n.
Wundarzt, m. hogič, ran, ran hogič, ran léčitel, ranař, m. ranlék, m.
Freyen Künste, ſwobodná uměnj.
Schreibkunst. f. Sprachkunst, f. uměnj pſanj, a mluwenj, n. řečnoſt, f.
Sprachlehre, f. učenj řeči, n.
Schreiber, m. pjſař, m.
Redekunst, f. uměnj řečnické, n. o wýmluwnoſti, n. řečnictwj, n.
Redner, m. řečnjk, wýmluwčj, m.
Dichtkunst, f. uměnj báſnické, báſnjřſké, báſnictwj, báſnjřſtwj, n.
Versmacher, m. werſſowec, m.
Dichter, m. báſnjř, m. báſnjč, m. bágkář, m. ſkladatel báſnj, bágek, bagjř, m.
Verfaſſer, m. ſkladatel, m.
Reimer, m. rytmýř, m.
Singkunst, f. uměnj zpěwu, zpěwné, n.
Meßkunst, f. měřictwj, n.
Sänger, m. zpěwák, m.
Landmeſſer, m. měřič zemſký, zemoměřič, n.
Rechenkunst, f. uměnj početnj, počtářſtwj, početnictwj, n.
Rechenmeiſter, m. počtář, m.
Sternkunde, f. uměnj hwězdářſké, hwězdářſtwj, n.
Sternkündiger, m. hwězdář, m.
Malerkunst, f. uměnj, maljřſké, maljřſtwj, n.
Mahler, m. maljř, m.
Handwerkskunst, f. uměnj řemeſlné, řemeſlničj, řemeſlnictwj, n.
Handwerk, n. řemeſlo, n.
Handwerksmann, m. řemeſlnjk, m.
Klugheit, f. rozſſafnoſt, f.
Vorſichtigkeit, f. prozre-

zřetedlnost, f. opatrnost, f.
Verstand in Sachen, rozumnost, f. rozum.
Verständig, rozumný.
Scharfsinn, m. wtipnost, ostrowtipnost, bystrost wtipu, (důmyslnost, smyslnost) f. důwtipnost, f.
Scharfsinnig, wtipný, ostrowtipný, důwtipný, (smyslný, důmyslný)
Rath, m. rada, f. potaz, m.
Meinung, f. vmysl, m. mjněnj, zdánj, n.
Sorge, f. péče, starost, f.
Bestreben, n. Fleiß, snažnost, f. wynasnaženj, n.
Warnung, f. wýstraha, f.

Gebrechen des Verstandes.

Unwissenheit, f. newědomj, n. newědomost, f. nevměnj, n. nevmělost, f.
Unerfahrung, f. nezkussenost, f.
Unwissend, newědomý, newěda, nevmělý.
Unerfahren, nezkassený.
Ungewißheit, f. negistota, f.
Ungelehrt, nevčený.
Halbgelehrt, m. nedovk, m.
Zweifel, m. pochybnost f.
Zweyfelhaft, pochybný.
Unglaube, m. newěra, f.
Ungläubig, newěřjcý, newěrný.
Dunkelheit, f. zatmělost, temnost, f.
Dunkel, zatmělý, temný.
Wahn, m. domněnj, n.
Dünkel, n. domjnka, důmjnka, f. mjně, f.
Argwohn, Verdacht, m. Muthmaßung, podezřenj, n. potah, m. důmysl, m. domněnj, n.
Argwöhnisch, náchylný, k podezřenj, podezřiwý.
Philosophaster, m. mudrlant, mudrák, m.
Verdächtig, podezřelý.

Thorheit, Narrheit, f. bláznowstwj, n. nemaudrost, f.
Thor, Narr, m. blázen, m. nemaudrý.
Ungeschicklichkeit Plumpheit, hlaupost, f. nemotornost.
Ungeschickt, hlaupý, nemotorný, newtipa, m.
Unbedachtsamkeit, f. neopatrnost, f.
Unbesonnenheit, f. nesmyslnost, f. nesmysl, m. nerozmyslnost, f.
Unbesonnen, nesmyslný, bezsmyslný, nerozmyslný.
Unbedachtsam, neopatrný.
Fahrläßigkeit, f. nepilnost, nebedliwost, nedbalost, f.
Sorglosigkeit, f. nepéčliwost. f.
Witzling, m. sadjlek, wtipek, m.
Grübler, m. hlaubálek, m.
Fahrläßig, nepilný, nebedliwý, nedbalý.
Sorglos, bezpéčliwý, bezstarostný.
Ungereimtheit, f. nespůsobnost, nesrowualost, f.
Ungereimt, nespůsobný, nesrownalý.
Irrung, f. omyl, m. mylka, f.
Irrthum, m. blud, m. poblauzenj, n. pochybenj, n.

Von den Leidenschaften.

Leidenschaft, f. náružiwost, f. wáššeň, přirozená náklonost, f.
Unempfindlich, necitedlný, zmrtwělý.
Wollust, f. rozkoš, f.
Wollüstig, rozkošný, rozkošem oddaný.
Lust, f. Vergnügen, n. ljbost, f. kochánj, n.
Schmerz, m. bolest, f.
Leid, n. žalost, n. ljtost, f.
Qual, Pein, f. sauženj, trápenj, n. mučenj, n. muka, f. otrapa, f. trýzeň, f.
Freude, f. radost, f.
Freudig, radostný.
Fröhlig, lustig, weselý.

Trost,

Trost, m. útěcha, f. potěcha, f. útěssenj, n.
Kurzweil, f. kratochwjle, f.
Tröstlich, útěssený, potěssený, potěssitedlný.
Besänftigend, ukogný.
Kurzweilig, kratochwjlný.
Betrübniß, f. zármutek, smutek, m. zkormaucenj, n.
Traurigkeit, f. smutnost, truchliwost, f. truchlost, f. smutek, m.
Bangigkeit, f. tesfliwost, tesknost, trudnost, f. trud, m. sotnost, sota, f.
Aengstlichkeit, f. auzkostliwost, f.
Angst, f. auzkost, f.
Traurig, smutný, truchliwý, truchlý.
Schwermuth, f. tesknost mysli, trudnost, f. těžkomyslnost, f.
Schwermüthig, teskliwý, těžkomyslný, trudný.
Betrübt, zarmaucený, zkormaucený.
Widerwärtigkeit, f. protimyslnost, f.
Widerwärtig, protimyslný.
Trübsinn, m. kormautliwost, f.
Verdruß, m. mrzutost, f.
Reue, f. pokánj, n. litost, f. žel, m.
Sorgfältig, Sorgsam, starostliwý, pečliwý.
Gelächter, n. smjch, m.
Lächerlich, směssný, der gern lacht, smjssek, m.
Weinen, n. pláč, m. der ein Leid hat, žalostiwý, žalostjcý.
Thräne, f. slza, f.
Thränend, slzawý.
Weinerlich, plačtiwý, plaček.
Wehklagen, n. kwjlenj, nařjkánj, hořekowánj, n. nářek, m. žalostěnj, n.
Erbarmung, f. ljtost, f.
Erbarmend, ljtostiwý.
Mitleid, n. spoluutrpnost, utrpnost, f. utrpenj, n. ljtost, f.
Mitleidig, spoluutrpný, ljtostiwý, ljtostný.
Zorn, m. hněw, m.
Zornig, hněwiwý.
Erzürnung, f. rozhněwánj, rozzlobenj, n.

Gut=

Gutwilligkeit, *f.* dobrowolnost, *f.*
Gunst, *f.* přjzeň, *f.*
Günstig, přjzniwý.
Mißgunst, *f.* Neid, záwist, *f.* nepřjzeň, *f.*
Neidig, mißgünstig, záwistiwý, nepřjzniwý.
Liebe, *f.* láska, milost, *f.*
Haß, m. nenáwist, *f.*
Groll, m. zásstj, n. kyselost, *f.*
Hasser, m. nenáwistnjk, m.
Feindschaft, *f.* nepřátelstwj, n.
Feind, m. nepřjtel, m.
Beleidigung, *f.* vblj̄ženj, n. vraženj, n. vrážka, *f.* vsskozenj, n.
Schadenfreude, *f.* radost z cyzýho nesstěstj, *f.*
Begierde, *f.* žádost, *f.* chtjč, m.
Begierlichkeit, *f.* žádostiwost, *f.*
Streben, n. taužený, n. tužba, *f.* dychtěnj, n. dychtiwost, *f.*
Eckel, m. nechut, *f.* nechutenstwj, n.
Abscheu, m. osskliwost, *f.*
Verwunderung, *f.* podiwenj, n.
Verachtung, *f.* potupe, *f.* potupenj, n. pohrdánj, n.
Verächter, m. potupnjk, pohrdač, m.
Eifer, m. horliwost, *f.* horlenj, n. sočenj, n.
Eifersucht, *f.* žehrawost, horličnost, *f.* sočenj, *f.*
Eifern, n. horlenj, žehránj, n. sočenj, n. horliwost, *f.*
Eifersichtig, žehrawý, žehrák, horličný, horliwý, sok, m.
Kauflüstig, kupečný.
Wunsch, m. žádost, *f.* wděka, *f.* wděčba, *f.*
Fluch, m. kletba, *f.* zaklenj, n.
Verfluchung, n. klenj, proklenj, proklj̄nánj, n.
Verdammung, *f.* zatracenj,
Hofnung, *f.* naděge, čáka, *f.*
Gutherzig, gutes Muths, dobré mysli, naděge.
Furcht, *f.* strach, m. bázeň, *f.*

Sor-

Sorge, *f.* starost, péče, *f.*
Sorgfalt, *f.* starostliwost, péčliwost, *f.*
Schreck, m. hrůza, *f.* zděšenj, n.
Erschrecken, n. leknutj, n. vžás, m. vžásnutj, n. vžáslost, *f.*
Erschrocken, vleklý, vžáslý, zděššený, přestrašený.
Scham, *f.* stud, m. hanba, *f.*
Schamhaft, stydliwý.
Erwartung, *f.* očekáwánj, n.
Verzweiflung, *f.* zaufánj, zauffalstwj. n.
Verzweifelt, zauffalý.

Von der Familie und Verwandschaft.

Vaterland, n. wlast, *f.*
Haushaltung, *f.* hospodářstwj, n. zpráwa domu.
Hauswirth, Hausvater, m. zpráwce domu a čeledi, m. otec čeledný, hospodář, m.
Hausgesinde, *f.* čeled, čeládka, *f.*
Hausgenoße, *f.* čeledjn, m. čelednj, domácý, m.
Geschlecht, n. rod, m.
Familie, *f.* rodina, *f.*
Stamm, m. kmen, m.
Stammbuch, n. popis rodu, m.
Glied, n. koleno, n.
Blutsfreundschaft, *f.* krewnost, *f.* krewnj přátelstwj, n.
Blutsfreund, m. krewnj přjtel, m.
Verwandter, m. přjbuzný.
Verwandschaft, *f.* přjbuzenstwj, n. přjbuznost, *f.*
Vetter, m. strcyc, strejček, m.
Vetterschaft, *f.* strejcowstwj, n.
Muhme, Base, *f.* teta, tetka, *f.*
Vorfahren, pl. m. předkowé.
Alten, pl. m. staři, starodáwnj.
Nachkömmlinge, potomkowé, potomcy, potomnj, budaucý.
Eltern, pl. m. rodičowé, roditelé.
Vater, m. otec, tatjk, (táta)

(táta) m. rodič, roditel, m.
Mutter, f. matka, máteř, máté, rodička, (máma) f.
Hausmutter, f. hospodyné, f. ihre Hauswirthschaft, hospodářstwj, hospodynstwj, n.
Umgang, m. obecenstwj, n. zacházka, f.
Kinder, pl. m. déti.
Sohn, m. syn, m.
Söhnchen, n. synek, m. synáček, m.
Ehelicher Sohn, syn pořádný, wlastnj.
An Kindesstatt, angen. syn zalibený.
Findelkind, n. djté powržené, nalezené, nalezné, n. nalezenec, m.
Enterbt, wydédilý, wybytý.
Tochter, f. dcera, dcý, f.
Töchterchen, n. dcerka, dcerusska, f.
Bastard, Hurensohn, m. djté cyzoložné, cyzoložné, n. z kurwy syn, m.
Bruder, m. bratr, m.
Brüderchen, n. bratřjček, m.
Leiblicher Bruder, m. wlastnj bratr.
Zwillinge, pl. blěžency, dwůgčátka, dwůgčata, pl. n. dwé détj.
Drillinge, trůgčátka.
Schwester, f, sestra f.
Schwesterchen, n. sestřička, f.
Stiefvater, m. očim, m.
Stiefmutter, f. macocha, f. nowá máté f.
Pflegvater, m. péstaun, m.
Stiefsohn, m. syn pastornj, Tochter, pastorkyné, schowanka, f.
Pflegekind, n. schowanec, m. schowanka, f.
Oheim, m. vgec, m.
Gebrüder Kinder, bratrancy.
Geschwister Kinder, sestřency.
Geschwister Kinder, von Bruder, und von Schwester, sestreyčency.
Vetters oder Bruders Tochter, f. streyna, f.
Aufsteigende Linie, linye,

nye nahoru wstupugicých.
Anherr, Altvater, Großvater, m. děd, dědek, m.
Väterlich, otcowský.
Mütterlich, mateřský.
Urahn, m. praděd, m.
Urahnsvater, m. prapraděd, m.
Großvaters Bruder, m. prastreyc, m.
Altmutter, Ahnfrau, Großmutter, f. bába, f.
Der Großmutter Bruder, bábin bratr, praygec, m.
Der Mutter Großmutter, prabába, f. mateřina bába, f.
Urahnfrauenmutter, f. praprabába, f.
Absteigende Linie, linye dolu sstupugicých.
Enkel, m. wnuk, m.
Enkelinn, f. wnuka, wnučka, f.
Urenkel, m. prawnuk, prawnučka, f.
Sohnstochter, f. synowa dcera, f.
Bruders, oder Schwesters Sohn, m. synowec, m.
Nichte, f. synowkyné, f.
Kinderlos, syrý, bezdětj.
Waise, syrotek, m. osyřalý, syré djtě, syrůbě, n.
Nachbar, m. saused, m.
Wirth, m. hospodský, hospodář, m.
Wirthinn, f. hospodská, hospodyně, f.
Gast, m. host, m.
Aufwartung, f. posluha, f. poslaužení, n.
Aufwärter, m. posluhowač, gjdlonoš, m.

Von der Herrschaft und Dienstbarkeit.

Herrschaft, f. panstwj, n. 2) panstwo, n.
Herr, m. pán, m.
Hausvater, m. otec čeledni, hospodář.
Hausherr, m domácý pán, pán domu, m.
Frau, f. panj, f.
Hausmutter, f. matka čelednj, f. hospodyně, f.
Hausfrau, f. domácý panj, panj domu, f.
Hausgesinde, n. čeled, čeládka, f.
Kinder, pl. děti, djtky.

STADTBIBLIOTHEK AUGSBURG

Frey, ledig, swobodný.
Freygelassen, wyhosstěný, z poddanosti propusstěný.
Diener, m. služebnjk, sluha, m.
Dienerinn, f. služebnjce, f.
Dienstmädchen, n. služka, diwka, f.
Magd, f. děwka, f.
Junge, m. pacholjk, m. chlapjk, mladjk, m.
Knecht, m. pacholek, parobek, m.
Knechtschaft, f. služebnost, f.
Mietling, m. gedungener Knecht oder Diener, sluha nágemný, přjstawný.
Leibeigener Knecht, chlap m.
Lakay, Bedienter, slaužjcý, m.
Gefangener, zagatý, m.
Gefangenschaft, f. zagetj, n.
Sklave, m. otrok, m.
Sklavität, f. otroctwj, n. poroba, f.
Dienstmagd, f. služebná děwka, f.
Nachtreterinn, f. nohsleda, f.
Vorgänger, m. předchůdce, m.
Nachtreter, m. nohsleda, m.
Hausknecht, m. domownj, domácý sluha, sluha w domě, podomka, m. auf dem Lande, nádwornjk, m.
Thürsteher, m. wrátný, m.
Dienst, m. služba, f.
Träger, m. nosyč, m.
Schubkarrenführer, m. kolečnjk, trakařnjk,
Stallknecht, m. pacholek od konj, marsstalnjk, n.
Bote, m. posel, m.
Botin, f. poslice, f.
Briefträger, m. posel listownj, m. listonoš, m.
Postbote, m. possta, posel na posstě, posstowský.
Troß, m. rumeg, f.
Troßbube, m. pacholjk wogenský, m. droslar, ztracenec, m.
Schulknabe, m. sskolské pachole, žáček, m.
Gefängnißwärter, m. hospodář wězňů. m.
Laufer, m. běhaun, m.

Eil-

Eilbothe, m. rychlý posel, rychljk, m.
Taglöhner, m. nádenjk, m. nágemný délnjk, m.
Taglöhnerinn, f. nádennice, f.
Arbeiter, Arbeitsleute, délnjcy, pracownjcy, robotnjcy, robotjři, robotnj, délnj, pracownj, pracowitj lidé.
Taglohn, m. dennj mzda f. aukol, m.
Liedlohn, m. mzda za prácy, f.
Sold, m. plat, žold, m.
Geheiß, n. rozkaz, m. poručenj, n.
Gehorsam, m. poslušenstwj, n.
Gehorsam, poslušný.
Speise auf einen Tag, s geden den potrawy.
Nahrung, f. žiwnost, f. kleine, geringe, žiwnůstka, f.

Von dem Ehestande und der Verwandtschaft.

Ehestand, m. manželstwj, n. staw manželský, m.
Unzeitiger, — — nečasné — —
Verlobung, f. zasnaubenj, n. zámluwa, f. námluwa, f.
Winkelehe, f. pokautná zámluwa, námluwa, f.
Heirathsversprechniß, n. smlauwy swadebnj.
Trau, oder Brautschatz, m. záwdawek manželský, m. dar newésté, m.
Mitgift, f. Heirathsgut, n. wéno, n.
Ledig, Unverheirathet, swobodný, neženatý.
Junggeselle, m. panic, swobodný mládenec, m.
Mannbar, mládenec na oženénj, — panna na wdánj, f.
Werber, Freyer, Buhler, frejjř, miljk, m.
Nebenbuhler, m. sok, m.
Geliebte, f. milenka, miljtka, f.
Kuppler, m. swodnjk, ná-

námlnwce, m. gednatel manželstwa.
Kupplerinn, f. swodnice, f. námluwčj, f. gednatelkyně manželstwa, f.
Bräutigam, m. ženich, m. chot, m.
Braut, f. newěsta, f. f. chot, f.
Hochzeit, f. swadba, f. snátek swadebnj, m.
Trauung, f. oddawky, pl. f.
Hochzeitlustbarkeit, f. weselj swadebnj, n.
Brautführer, m. družba, m.
Bräutigams Führer, druh ženicha.
Kranzeljungfer, f. družička, družice, f. towaryšſka newěsty, f.
Brautkammer, f. newěstina komora, f.
Hochzeitbette, n. oder Brautbette, n. manželské lože, n.
Ehebette, ——
Schleyer, m. raucha, rauſſka, f. pawučnjk, m.
Morgengabe, f. přjdawek nad wěno, m. dánj manželské, n.
Hochzeitsgeschenk, dar swadebnj, m.
Heurathsgütchen, n. wěnko, wěnnj zbožjčko, n.
Heuratsbrief, m. list wěnnj, m.
Ehegemahl, m. manžel, m.
Ehegemahlinn, f. manželka, f.
Eheweib, n. (rechtm řádná manželka, f.
Tanz, m. tanec, m.
Tänzer, m. tanečnjk, m.
Spielmann, m. hudec, m.
Tanzhaus, n. Saal, m. syň tanečná, f.
Hochzeitslied, n. swadebnj pjseň, f.
Blutschänderische Heurath, f. smilnokrewné manželstwj, n.
Blutschande, f. smilnokrewněnj, n.
Blutschänder, m. smilnokrewnjk, m.
Ehescheidung, f. rozwedenj manželů, n.
Scheidebrief, m. lístek rozwodu, rozwedenj, m.
Beyschläferinn, f. saulož-

ložnice, f. sauložka, kubéna, *f.*
Kebsweib, n. ženina, ženima, f.
Wittwer, m. wdowec, m.
Wittwe, f. wdowa, f.
Heurath, f. ženénj, n. ženitba, f. wdawky.
Schwager, m. tchán, test, ßwagr, m.
Schwägerinn, f. tchyné, *f.* ßwegrusse, *f.*
des Mannes oder Weibes Anherr, pratchán, m.
Meiner Frau Großmutter, *f.* pratchyné, *f.*
Tochtermann, Eydam, m. zet, m.
Miteydam, m. spoluzet, m.
Sohns, oder der Tochter Eidamm, prazet.
Schnur, newésta, *f.*
die zwo Schwestern haben, sestřency.
Bruders Weib, bratrowa žena, *f.*
Manns Schwester, *f.* sestra mužowa, *f.*
Lediger Stand, bezženstwj, n. staw swobodný, m.
Erbe, n. dédictwj, n.
Väterliches, otčizna, *f.*

Niederkunft.

Leibesfrucht, *f.* plod žiwota, m.
Empfängniß, *f.* početj, n.
Schwangeres Weib, téhotná, břichatá žena, s težkým, s hrubým žiwotem, autéžkem.
Geschwängertes Weib, otéhocená, obřichacená, obtéžkaná žena f.
Unfruchtbares Weib, neplodná žena, f. bezdétkyné, f.
Unfruchtbarkeit, f. neplodnost, f. bezdétstwj, n.
Geburt, f. porod, m.
Wehen, bolesti porodu, pl. f.
Kindsnöthen, práce ku porodu.
Geburtsstunde, f. hodina narozenj, f.
Kind, n. djté, robě, robátko, détátko, n.
Kindbette, n. ßestinedéle, f.

Kind=

Kindbetterinn, f. šesti-nedělka, f.
Mißgebähren, n. potraceni, n.
Unzeitige Geburt f. nedochůdče, n. nedošlý, nedochodilý plod, m.
Hebamme, f. bába, f.
Saugamme, f. chuwa, kogná chuwa, f. kogná, f.
Säugen, n. kogeni, n.
Gevater Pathe, m. kmotr, kmoch, rukogmé na křtu, m.
Gevaterinn, f. kmotra, f.
Niederkunft, slehnuti, n. poloh, m.
Kindstaufe, f. křest, m. křtiny, pl. f.
Kindstaufschmaus, křestné hody.
Windel, f. pléna, plénka, f.
Wiege, f. kolebka, kolíbka, f.
Wiegenband, n. powigadlo, n kolebni pás, m. powigan. Kindermagd, f. k dětem děwečka, chowačka, f.
Klapper, f. chřestačka, f.
Kinderspielwerk, n. dětinské hříčky, hračky, lautky.
Docke, f. panenka dětinská, f.
Kinderwäsche, f. prádlo děcké, n.

Vom Polizey und Staatswesen.

Polizey, f. zpráwa městská f. města, městna, f.
Staat, f. obec, f. občanstwi, n.
Gemeine Beste, obecné dobré, n.
Obrigkeit f. wrchnost, f.
Herrschaft, f. panowáni, panstwi, n.
Gewalt, f. moc, mocnost, f.
Regierung, f. zpráwa, f. zprawowáni, n. wláda, f. řiditelstwi, n.
Vogtey, f. ořednictwi, n.
Fürst, m. knjže, n.
Mitfürst, m. spoluknjže, n.
Monarch, m. mocnář, m.
Landesherr, m. zemský pán, pán země, m.
Vogt, m. ořednjk, m.

Her-

Herzog, m. wýwoda, m.
Regent, m. panowník, wládce, m. wládař, m. řjditel, m.
Oberster, — neywyšsj, —
Verweser, m. mjstodržicý.
Unterthan, poddaný.
Widerspenstigkeit, *f.* odbog, m.
Alleinherrscher, m. samowládce, m. samowládař, m.
Alleinherrschaft, *f.* samowláda, *f.*
Kaiser, m. cýsař, m.
Kaiserthum, n. cýsařstwj, n.
Kaiserinn, *f.* cýsařowna, cýsařowá, *f.*
König, m. král, m.
Königinn, *f.* králowna, králowá, *f.*
Königreich, n. králowstwj, n.
Königssohn, kralowic, m.
Tyranney, *f.* vkrutenstwj, n.
Tyrann, Wüttrich, m. vkrutnjk, m. násylnjk, m.
Oberherr, m. wrchnj, m.
Fünfherrnamt, n. pétipanský vřad, m.

Kurfürst, wolenec, wolitel, m.
Kurfürstthum, n. wolenstwj, n.
Vornehmste, pl. m. přednj páni
Staatsverwaltung, *f.* zpráwa obce, obecná *f.*
Landesverfassung, *f.* zřjzenj, n. zřjzelost, f.
Landesordnung, *f.* zřjzenj zemská, pl. n.
Volk, n. lid obecný, m.
Pöbel, m. chátra lidj, hlůza, *f.*
Unordnung *f.* neřád, m.
Freistaat, m. swobodná obec, *f.* swobodné méSto, n.
Freyheit, *f.* swoboda, *f.*
Zoll m. clo, n.
Maut, *f.* meyto, n.
Zehend, m. desátek, m.
Viehsteuer, *f.* clo neb meyto z dobytka.
Steuer, *f.* berné, *f.*
Steueramt, n. berna, *f.*
Ungeld, n. vgezdna *f.*
Aus- und Einfuhrszoll, m. clo branné, n.
Einfuhr, *f.* vwoz, m.
Ausfuhr, *f.* wýwoz, m.
Schwärzung, *f.* průnos, m. oder průwoz, m.

Hof-

Hofstaat.

Römischer Kaiser, Rjjmský cýsař, m.
Oberste Stelle, neywyšsij wrchnost, f.
Vicekönig, m. mjstokrál, m.
Fürst, Herzog, knjže, wýwoda, m.
Erzherzog, arcyknjže, n.
Großfürst, weliké knjže, n.
Graf, m. hrabě. n.
Markgraf, m. markrabě, n.
Freyherr, m. swobodný pán.
Baron m. šlechtic.
Baronin, f. šlechticna, f.
Held, m. rek, m. hrdina, m.
Feldherr, m. polnj wůdce, m
Feldmarschall, m. polnj maršálek m.
Adel, m. zemanstwo, n. šlechta, f.
Ritterschaft, Ritterstand, rytjřstwo, n. staw rytjřský, m.
Edelmann, m. zeman, m.
Kreishauptmann, m. kragský, m.
Fürstlicher Hof, m. knjžecý dwůr, m. königlicher Hof, králowský dwůr, m.
Schloß, n. zámek, hrad, m.
Hofstaat, m. dwořstwo, n.
Hofmann, m. dwořenjn, dwořan, dwořák, m.
Hofschranzen, dwořské plemeno, n. holomstwo, n dwořská hluza, f. chasa, f. dworsstj holomcy, molowé.
Hofräthe, dwořské rady.
Hofmarschall, m. dwořský maršálek, m
Hofmeister, m. mistr dworu, dwořský.
Stallmeister, m. mistr konjrny, koňmistr, m.
Jägermeister, m. mistr lowcowstwa, m. neywyšsj nadmyslíwcy, lowecký mistr.
Burggraf, m. Purgrabě, m.
Gesandter, m. wyslanec, poslanec, slanec, wyslaný.

Gesand=

Gesandschaft, *f.* wyslanstwj, n.
Bothschaft, *f.* poselstwj, n.
Kanzler, n. kancljř, m.
Beamte, pl. vřednjcy.
Rentkammer, *f.* pokladna, *f.*
Rentmeister, m. pokladnjk, m.
Geheimschreiber, m. tagný pjsař, m.
Sekretär, m. tagemnjk m. sekretář, m.
Zahlmeister, m. celnj mistr, m.
Zöllner, m. celnjk, m.
Kammerdiener, m. předni komornjk, m.
Buchhalterey, *f.* spisotelna, *f.* spisoschowna, knéhna, f.
Buchhalter, m. spisotelnjk, spisoschownjk, m. knéhnjk.
Küchenmeister, m. mistr kuchynný.
Kellermeister, m. sklepnjk, m.
Mundschenk, m. čjšnjk m.
Truchseß, m. gjdlonoš, krmnoš, nosyč gjdla, krmi, m.
Kredenzer, m. krageč, m.
Drabant, m. harcýř, holomek, m.
Trompeter, m. trubač, m.
Paucker, m. bubenjk, m.
Dollmetsch, m. tlumočnjk, m.
Zeugmeister, m. zbrogmistr, zbrognosta, m.
Zeugwärter, m. ostřeš, hljdač zbroge, m.
Herold, m. hlasatel, m.
Thorwart, m. wrátný, strážný dweřj, branný, m.
Hofnarr, m. blázen dwořský, m.
Schalksnarr, m. nehoðený blázen, m.
Schmarozer, m. břichopášek, m. řitopášek, m.
Speichellecker, m. poljzáček, m.
Zungendrescher, m. tlampač, pliskač, žwáč, m.
Verräther, m. zrádce, olegnjk, m.
Ohrenbläser, m. nadymač vššj, m.
Lästerer, Hofteufel, m. pomluwač, vtrhač, m.

Vom

Vom Staate und von der Stadt.

Der Staat, obec, f. občanstwj, n.
Bürger, m. měſſtěnjn, měſſťan, m.
Bürgerlich, měſſtſký.
Bürgerrecht, n. měſſťanſtwj, měſtſké práwo.
Staatsmann, občan, m.
Stadt, f. měſto. n.
Städtchen, n. měſtečko, n.
Marktfleck, m. měſtys, m.
Dorf, n. wes, weſnice, děding, f.
Theater, n. Schaubühne, f. diwadlo, n. widoherna, f.
Rath, f. rada, f.
Obrigkeit, f. wrchnoſt, f.
Oberſter Stadthalter, m. neywyšſſj wládař, zpráwce měſta.
Bürgermeiſter, m. měſſtanoſta, m.
Richter, m. ſaudce, m.
Rathhaus, n. rádnj dům, rádnice, f.
Ring, Marktplatz, m. trzjſſtě, n.
Burgplatz, m. předhradj, n.
Spinnhaus, n. předjſſtě, n.
Rentmeiſter, m. důchodnjk, m.
Rathsherr, m. rádnj pán, m.
Marktmeiſter, m. tržný, m.
Brodwäger, m. wážný chleba, m.
Wagenmeiſter, m. wážný, m.
Schatzkammer, f. pokladnice, f.
Zölner, m. celný, m.
Scharfrichter, m. popráwce, poprawnj miſtr, kat, m.
Anſäßiger, vſedlý.
Ausländer, cyzozemec, ginozemec, hoſtinſký.
Ankömmling, přjchozý.
Zunft, f. pořádek, cech, m.
Zünftig, cechownj.
Viertler, m. čtwrtnj, m.
Kaufmann, m. kupec, obchodnjk, m.
Kaufmannſchaft, f. kupectwj, n. obchod, m.
Großhändler, m. kupec w welikém, drahém zbožj, zhruba kupec.
Höker, m. hokynář, m.
Vorkäufer, m. překupnjk, m.

Ein=

Einwohner einer Stadt, m. obywatel, bydlitel, m.
Innwohner, m. nágemnjk, m.
Innmann, m. podruh.
Nachbar, m. saused, m.
Häusler, m. domkář, domownjk, m.
Landsmann, m. kragan, m.
Landmann, m. kragák, m.
Gast, m. host, m.
Landsteuer, f. zemská berné, f.
Rente, f. důchod, m.
Zahlung, f. plat, m.
Der fünfzigste Theil, m. padesátek, padesátý djl, m.
Rathschlag, m. wýpowěd, f. snessenj, n.
Beyfall, m. poswědčenj, n.
Stadtbücher, f. knihy městské, f. pl.
Landtafel, f. dcky zemské. f. pl.
Schreiber m. pjsař, m.
Rechenbank, f. početnj stůl, početnice, f.
Rechenmeister, m. počjtář, m.
Both, m. posel, m.
Briefträger, m. listonoš, posel listownj, m.
Oberster Landrichter, m. neywyšssj sudj, m.
Richter m. saudce, m.
Beysitzer m. přjsedicý, m.
Hofrichter, m. sudj dworský, m.
Richthaus, n. saudnj dům, saudna, f.
Gerichtsstube, f. saudnice, saudnj swětnice, f.
Rechtshandel, m. pře, f. saud, m. práwnj rozepře, f.
Peinlicher Handel, m. vtrpná pře, f.
Zwietracht, f. rozepře, různice, nesnáz, f.
Richterstuhl, m. saudná stolice, f.
Klage, f. žaloba, f.
Beschwerde, f stjžnost, f.
Kläger, m. žalobnjk, m. žalobce, půwod, m.
Zitirung, Vorladung, f. půhon, m. obsýlka, f.
Beschuldigung, f. obwiněnj, n.
Schuld, f. wina, f.

Par-

Parthey, f. saupeř m.
Gegenpart, f. odporná strana, f.
Gegner, m. protiwnjk, odpornjk, odpůrce, m.
Beweis, m. důkaz, důwod, m.
Zeuge, m. swědek, m.
Gewissen, n. swědomj, n.
Zeugniß, n. swědectwj, n.
Handschrift, f. wlastnj ruka, f. pjsmo wlastnj ruky, n.
Brief, m. psanj, n. list, m.
Eid, m. přjsaha, *f.*
Vertheidigung, *f.* obrana, f.
Entschuldigung, *f.* wýmluwa, *f.*
Rechtfertigung, *f.* ospra-wedlněnj, n. očistá, f.
Advokat, m. zástupce, m.
Anwald, m. poručnjk pře, m.
Zungendrescher, m. tlučhuba, žwáč, tlachač, m. sstěkawec, m.
Urtheil, n. ortel, nález, weynos, m.
Endurtheil, n. Entscheidung, *f.* rozsudek, m.
Entschluß, m. vmysl, m. rozmysl, m.
Vorurtheil, n. předsudek.
Verurtheilung, *f.* odsauzenj, n.
Vergleich, m. porownánj, srownánj, rownánj, n.
Vertrag, m. smlauwa, *f.*
Aufschub, m. odklad, m. poklid, m.
Frist, *f.* lhuta, *f.*
Appelliren, n. odwolánj, n.
Unterhändler, m. důwěrnjk, prostřednjk, m.
Einwilligung, *f.* swolenj, n.
Geldstraf, *f.* penězitá pokuta, *f.*
Bürge, m. rukogmě, m.
Versicherung, *f.* pogisstěnj, vbezpečenj, podpůrctwj, n.
Vergebung, *f.* odpusstěnj, prominutj, n,
Barmherzigkeit, *f.* milosrdenstwj, n.
Schärg, m. Büttel, biřic, m.
Häscher, m. pochop, m.

Vom

Vom Hause.

Vorhaus, syň *f.* syňce, *f.*
Gasthaus, n. hostinec, m.
Haus, n. dům, m.
Thor, n. wrata, pl. n.
Hof, m. dwůr, m.
Stiege, *f.* schody, m. pl.
Geländer, n. zábradlj, n.
Dach, n. střecha, *f.* krow, m.
Mauer, *f.* zed *f.*
Wand, *f.* stěna, *f.*
Boden, m. půda, hůra, *f.*
Keller, m. sklep, m.
Gewölbe, n. klenutj, n.
Verschlag, m. bedněnj, n.
Holzschuppen, *f.* dřewnice, *f.* kůlna, f.
Pferdstall, m. konjrna, *f.*
Reitschule, *f.* gjzdárna, *f.*
Garten, m. zahrada, *f.*
Pumpe, *f.* žumpa, *f.*
Abtritt, m. záchod, sroň, m.
Küche, *f.* kuchyně, f.
Köchinn, *f.* kuchařka.
Koch, m. kuchař, m.
Garküchler, m. kuchyňář, m.
Sudelkoch, m. kuchta, m.
Thorsteher, wrátný, m.
Kucheljunge, m. kuchtjk, m.
Kutscher, m. kočí, wozka, m.
Pferd, n. kůň, m. vielf. koně.
Kutsche, *f.* Wagen, m. wůz, kočár, m.
Schlitten, m. sáně, *f.* pl.
Schubkarn, m. trakař, m. kolečko, n.
Hausknecht, m. sluha domu, m. podomka, m.
Kammerfrau, *f.* komorná, *f.*
Stubenmensch, n. panská, služka, *f.*
Bedienter, m. slaužjcý, m. sluha, m.
Brunnen, m. studnice, studna, *f.*
Laterne, f. swjtedlna, *f.*
Fackel, *f.* pochodně, *f.*
Schlafzimmer, n. ložnice, lehárna, *f.*
Thürhaftel, *f.* petlice, *f.*

Luster,

Luster, od. Kronleuchter, m. swětloň, oswětloň, m.
Madratze, *f.* zjněnka, *f.*
Strohsack, m. poslamka, f.
Liegerstatt, *f.* palanda, *f.*
Strohteller, m. slamènec, m.

Von der Stube und was darinn ist.

Stube, f. swětnice, f.
Fenster, n. okno, n.
Fensterladen, m. okenice, f.
Zimmer, n. pokog, m.
Thüre, f. dwéře, pl.
Tisch, m. stůl, m.
Fußboden, m. podlaha, f.
Rohrboden, m. strop, m.
Tischfuß, m. trnož, m.
Stuhl, m. stolice, f. zjdle, f.
Wand, f. stěna, f.
Bank, f. lawice, f.
Wandschrank, m. police, f.
Fußschemmel, m. stolička, podnož, f.
Sitzbette, n. sedacý lůžko, n.
Bette, n. lože, n. postel, f.
Kissen, n. podusska, f.
Tischtuch, n. vbrus, m.
Teller, m. taljř, m.
Handtuch, n. ručnjk, m.
Gabel, f. widlička, f.
Schaber, m. struhadlo, n.
Salzfaß, n. slánka, f.
Spiegel, m. zrcadlo, n.
Brodkorb, chlebnj koš, m.
Messer, n. nuž, m.
Messerscheide, *f.* nožnice.
Heft, m. střenky.
Löffel, m. lžjce, *f.*
Schwenkkessel, m. medenice, *f.*
Waschbecken, n. vmýwadlo, n.
Stiefelzieher, m. zauwák, m.
Schüssel, *f.* mjsa, *f.*
Lichtschirm, m. clonka, *f.*
Leuchter, m. swjcen, m.
Kerze, *f.* swjčka, *f.*
Bild, n. obraz, m.
Kanne, *f.* konew, *f.* konwice.
Deckel, m. wjko, n.
Schlüssel, m. kljč, m.
Schloß, n. zámek, m.

Licht-

Lichtputze, *f.* tratiknot. m. kratiknot, m. swětločisk, m.
Riegel, m. záwora, *f.*
Blende, *f.* záclona, *f.* stjnidlo, n.
Feuerzeig, n. křesadlo, n.
Laterne, *f.* swjtedlnice.
Dinte, *f.* ingaust, m.
Dintenfaß, n. kalamář, m.
Feder, *f.* péro, n.
Federmesser, n. perořjzek, cyzorálek, m.
Scheere, *f.* nužky, pl. *f.*
Reißbley, n. olowěnka, f. olůwko, n.
Lineal, n. prawjdko, n. čárátko, n.
Kleiderbürste, f. kartáč, m. ſſtětka, f.
Boden, m. dno, n.
Rand, m. krag, m.
Handhabe, f. vcho, n.
Flasche, f. lahwice, lahew, f.
Krug, m. džbán, m.
Glas, n. ſſklenička, sklenice, f.
Becher, m. koffljk, m. čjsse, f.
Hölzernes Trinkgeschirr, korbel, m.
Wasserkrug, m. wodnj džbán, m.
Korb, m. nůſſe, f. koš, m.
Koffer, m. truhla, f.
Nachttopf, m. scawý hrnec, scáč, m.
Ofen, m. kamna, pl.
Ofentopf, m. kamnowec, m.
Speytrügerl, n. plywátko, n.
Abstauber, m. smeták, m.
Besen, m. pometlo, chwoſſtiſſtě, n.
Feuerheerd, m. krb.
Pfeiler, m. piljř, m.
Rauchfang, m. komjn, m. dymnjk, m.
Vorhang, m. opona, f.

Von verschiedenen Speisen überhaupt.

Speise, f. pokrm, m. krmě, f. gjdlo, n.
Kost, f. strawa, f.
Nahrung, f. potrawa, žiwnost, f.
Profiant, m. ſſpjže f.
Fruchtbarkeit, f. vroda, f.
Wegzehrung, f. potrawa, vtrata na cestu, f.

Lecker=

Leckerbißen, m. pl. lahodné krmé, lahůdky, pamlsky. f. pl.
Gewürz n. koření, n.
Gekochte Speise, gjdlo wařené, n.
Gebratenes, n. pečité, n.
Gebackenes, gjdlo smažené.
Geröstetes, pražené.
Butter, f. máslo, n.
Schmalz, n. sádlo, tuk, m.
Stück, n. kus, m.
Stückchen, n. kausek, m.
Abgebrochenes, vlomek, m.
Bissen, m. Mundvoll, skýwa, f. s plná vsta, s austo, n.
Schnitte, f. kragjc, m. skrogek, m.
Gasterey, f. hody, pl. m. kwas, m.
Kollekte, f. snůška, f.
Wirth, m. hospodář, m.
Köstliche Abendmahlzeit, nákladná, nástrogná, skwostná, slawná vprawná wečeře.
Auftrag der Speisen, dánj gidel, n.
Nachtisch, zadnj krmě.
Frühstück, n. snjdanj, n.
Mahlzeit, f. oběd, m.
Freudenmal, n. radowánky, f. pl.
Lustbarkeit, f. weselka, weselost, f.
Abendbrod, n. swačina, f.
Brod, n. chléb, m.
Semmel, f. žemle, žemlička, bělka, f.
Gipfel, f. hauska, krjžalka, f.
Weck, pokrautka, f.
Stück Brod, n. kus, kragjc, skýwa chleba, m.
Rinde, f. kůra, f.
Brosam, m. drobet.
Wein, m. wjno, n.
Bier, n. piwo, n.
Fleisch, n. masso, n.
Schöpsenfleisch, n. skopowé masso, skopowina, f.
Bockfleisch, n. kozelčj masso.
Lämmernes Fleisch, gehněčj masso.
Schafsfleisch, owčj masso.
Geißfleisch, kozý, kozlowé maso.
Wildpret, n. zwěřina, f.
Hünerfleisch, n. slepičj maso, n.

Gans=

Gansfleisch, n. husý maso, n.
Geräuchertes Fleisch, uzené maso.
Auflauf, m. wyběhljk.
Dämpfbratel, n. dussená pečené, dussenina f.
Roßbratel, n. smaženina, rosstina, f.
Zuspeise, f. přjwara, f.
Trunk, m. nápitek. m.
Schnitzeln, střjzky.
Gefrorenes, zmrzlina, f.
Fanzel, m. swjtek. m.
Butterschnitte, f. pomazánka, f.
Gehacke, n. rubanina, f.
Kramerl, f. sskwarek.
Rahmerl, sskralup, m.
Suppe, f. poljwka, f.
Sulze, f. huspenina, f.
Brühe, f. gjcha, f.
Kuttenflecke, drsstky, pl. f. okružj.
Magen, m. droby, pl. m.
Tunke, Soß, f. omáčka, f.
Jauche, f. sslichta, brynda
Brey, m. kasse, f.
Erbsen, pl. hrách, m.
Linsen, f. čočka, f.
Fisch, m. ryba, f.
Fischsuppe, f. rybj poljwka.

Fülle, f. nádiwka, f.
Leber, gebrat. f. pečená gátra. pl.
Fladen, m. ljhanec, m.
Gegossener Dolken, ljwanec, litý dolek.
Ey, n. wegce, n.
Eyerklar, n. bjlek wagečný.
Eyerdotter, m. žlautek,
Eyerschale, f. sskořjpka, f.
Leeres Ey, weydumek, m.
Supfey, střebjwegce, n.
Weich gesotenes Ey, wegce na měko.
Hart ——
—— na twrdo.
Eyer im Schmalz, pl. wegce sazená.
Käse, m. seyr, m.
Gebackene Schnitten, topynky, pl. f.
Pfefferkuchen, m. pernjk m.
Krapfen, f. kobliha, f.
Speisekammer, f. sspižirna, f. sspjžnj komora, f.
Salz, n. sůl, f.
Eßig, m. ocet, m.
Wurst, f. gelito, n.
Kraut, n. zelj, n.
Krautfleck, m. zelnjk, m.

Von der Kleidung.

Anzug, m. oblek, m.
Tracht, f. krog, m.
Kleidung, f. oděw, m.
Kleid, n. ſſat, m. ſſaty.
Rock, m. Wammes, kabát, m.
Rock eines Frauenzimmers, ſukně, f.
Kamiſol, n. podwlečka, f.
Schlafrock, m. župan, m.
Hoſen, f. nohawice, f. kalhoty, pl.
Strumpf, m. punčocha, f.
Strumpfzwickel, m. kljnek, m.
Schuh, m. ſtřewjc, m.
Holzſchuh, m. dřewénka, f.
Stiefel, m. bota, groſſer, ſſkorně, f.
Mütze, f. čepice, čapka, f.
Hut, m. klobauk, m.
Hutſpitze, f. tytljk, m.
Handſchuh, m. rukawice, f.
Hemd, n. koſſile, f.
Pelz, m. kožich, m.
Pelzwerk, n. kožeſſina, f.
Unterziehhoſe, f. katě, pl.
Haube, f. čepec, m.
Strumpfband, n. podwazek, m
Stock, m. hůl, f.
Mantel, m. pláſſt, m.
Bindel, n. Halstuch, krkopás, krkotoč, krkonoš, krčnjk, m.
Wildſchur, f. čuba, f.
Buſenſtreif, m. okruží, n.
Taſche, f. kapſa, f.
Ermel, m. rukáw, m.
Hoſenthürl, n. poklopec.
Hoſenträger, m. kſſanda, f.
Bruſtlatz, m. prſnjk, m.
Knopf, m. knofljk, m.
Fürtuch, n. paſna f.
Schürze, f. záſtěra, f.
Pantofel, m. trepka, f.
Schlitz, m. rozparek, m.
Schnalle, f. přeſka, f.
Sporn, m. oſtruha, f.
Stutzel, m. rukawec, m. rukaunjk, m.
Schleppe, f. wlek. m.
Flinderl, cetka, f.
Floretſeide, f. baura f.
Kanafaß, m. kanabáč, m.
Batiſt, m. kment, kolč. m.
Turban, m. otočnjk, záwog, m.
Schleyer, m. rauſſka f.
Flor, m. paučnjk, m.

Böh=

Böhmische Redensarten und Sprichwörter.

A.

Ablassen vom Angriff.	Pustiti od autoku.
Abbrechen Zelter.	Strhnauti stany.
Ablegen ein Amt, s. Niederlegen.	
Aendern, sich.	Bráti, wzýti změnu.
Abgefäumt, abgedreht seyn.	Podsſitým, přeljwaným, drbaným být.
Anfangen Krieg mit jemand.	Wyzdwihnauti wálku proti někomu.
Angreifen die Wachen.	Na stráže autok včiniti, pustiti.
— — den Feind.	Zteknauti, dorazyti na nepřjtele.
— — sich, liberal seyn.	Vhodit se přes kapsu.
Anpacken zur See die Feinde.	Chopiti se nepřátel po moři.
Anthun, jemanden Gewalt.	Sáhati mocý na někoho.
Antasten, fremdes Gut.	Wpeřiti ruce do cyzýho statku, sáhat naň.
Annehmen den türkischen Glauben.	Dáti se na wjru Tureckau, podturčit se.
Anzeigen etwas dem König.	Wznesti něco na krále.

Aufhelfen sich wieder.	Zotawiti se a wzdělati, zmocy se.
Aufreiben die Feinde in Schlachten.	Potřjti nepřátel w bitwách.
Aufschlagen irgendwo seine Wohnung, sein Lager.	Položiti se někde bytem, rozhostiti se.
Aufstellen Zelter.	Rozbiti stany.
Ausbleiben wird die Strafe nicht bei ihm.	Dokročj naň pomsta.
Ausplündern die Häuser.	Wybiti domy.
Ausrichten nichts bei einem.	Nic neswesti, nepořjditi v někoho.
Ausschlagen, wie ein Pferd.	Házeti (kopytem).
Aus seyn mit einem.	Býti weta po někom, konec s někým.

B.

Bankerut werden. s. zu Grunde.	Přigjt na mizynu, na koráb wyget, být korábnjkem.
Befinden sich gut, oder übel.	Mjti se dobře neb zle.
Begeben sich auf die Reise.	Wydati se na cestu.
Begeben sich in die Stadt.	Bráti se do města.
—— auf die Flucht.	Dáti se na autěk, poradit se s waňkem.
—— sich ins Kloster.	Dáti se do klásstera.
Begehen, viele Laster.	Dopustiti, dočiniti se mnohých nesslechetnostj, (nepráwostj) spáchati gé.

Be-

Bekannt machen etwas.	Dáti, wydati, wynesti něco na gew, vwesti w známost.
Benebeln, den Kopf das Gehirn.	Podbahnit mozek, střěstit mozek.
Bequemen sich, zu etwas.	Mjti se, přičiniti se k něčemu.
Berühmt werden.	Na slowo wzatu býti.
Beschleichen den Feind.	Skrásti nepřátele.
Beschließen etwas.	Snesti se na něčem, se vstanowiti.
Beschließen nach langen Berathschlagungen.	Zůstati na něčem po dlauhém rokowánj.
Bestimmen einen Tag.	Položiti, vrčiti den.
Bestürmen eine Stadt.	Ztecy, zlezti město, pohrom včiniti na město.
Bestürmen die Wachen.	Dorážeti na stráže.
Betragen sich unartig.	Wésti sobě, počjnati sobě nenáležitě, nezdwořile.
Betrunken seyn.	Mjti hlawu pod wjchem.
Bewußt seyn, sich keiner Lüge. rc.	Newěděti žádné lži, žádného klamu do sebe.
Bey sich nicht recht seyn.	Nemjti wšech doma.
Bezahlen können seine Gläubiger.	Práw býti swým wěřitelům.
Blauen Dunst vor die Augen machen.	Bělmo na oko dělat, zelenau dělat.
Bringen jemanden ums Leben.	Připrawiti někoho o žiwobytj, o hrdlo.
Bringen etwas zu Stande.	Přiwesti něco k mjstu.
Bunt über Eck gehen.	Gjti na ruby, na opak.

D.

Dauern, sehr lange, s. Sehr lange.	Dráhné časůw trwati.
Davon laufen, s. Flucht.	
Davon tragen, einen rühmlichen Sieg.	Dogjti slawného wjtězstwj.
—— etwas böses.	Vtržiti, vhoniti, slíznauti sobě něco.
Dringen auf jemanden mit Gewalt.	Dotjrati, dorážeti na někoho mocý.
Dringen auf etwas.	Naléhati, nastupowati, tlačiti na něco.
Durchbringen alles, alles durchjagen.	Proweyskat, proheysat statek, brzo wypráhnaut, ostrauhat kolečka.
Dursten einen.	Chtjti se pjt (někomu).

E.

Eingenommen seyn von der Furcht, Liebe.	Podgatu býti báznj, láskau.
Einschließen eine Stadt.	Obehnati město wůkol.
Entgehen der Gefahr.	Wywáznauti, wyniknauti z nebezpečenstwj, vgjt, vhnaut nebezpečenstwj.
—— einer Strafe.	Zniknauti vgjti trestu.
Ergreifen, jemandes Parthey.	Přirazyti, přiwinauti, přidati se k někomu.
Endigen sein Leben.	Wzýti konec, za swé.
Entstehen, wie ein Sturm, Gefecht, 2c.	Strhnauti se bauře, potýkánj a t. d.

Entdecken etwas.	Na swětlo, na gewo wyněsti něco.
Erhenken sich.	Wdusyt se w konopjch.
Erinnern etwas.	Dotknauti něco.
Entkommen aus dem Gefängnisse.	Wyniknauti, wywázznauti z wazby.
Entsetzen jemanden des Amts.	Shoditi, swrcy, složiti někoho s auřadu.
Erstechen, sich mit dem Degen.	Probnati, protknauti, propjchiti se kordem.
Ergreifen die Flucht.	Dáti se w koty, na autěk, poraditi se s waňkem, s rychljkem, plece obrátiti.
Zu Ende schon gehn mit einem.	Býti giž na počepj, na náklonku, na kabánku
Erobern eine Stadt.	Dobyti města, wybogowati město.
Eigensinnig seyn.	Mjti swau kotrbu, hlawu, býti swéhlawcem.
Etwas nicht länger verborgen halten.	Něčeho déle pod kbelcem nenechávati.
Er ist kein Kostverächter.	On nezahodj.

F.

Fahren lassen sein Vorhaben.	Wpustiti od předsewzeti swého.
Fahren gut oder übel.	Dobře neb zle pochodit.
Feind sein jemanden.	Newražiti, newřjti, sočiti na někoho.

Flat=

Flatterhaft ist er.	Gest kam wjtr tam plášť, fučjk, fifidlo.
Fliehen, die Flucht ergreifen, s. Ergreifen.	
Fließen wie das Papier.	Proskakowati, prorážeti.
Führen einen leeren Titel.	Nesti na sobě galowý tytul.
Freche Stirne haben.	Býti člowěk vtřelého, protřelého čela.

G.

Geboren seyn in Prag,	Býti rodem z Prahy.
Geborgen seyn.	Wytrhnaut z bláta, na sucho, býti na břehu.
Gebräuchlich werden.	W zwyk wegjt, zwykem podegjt.
Geben dem Pferde die Zunge.	Křesati na koně.
Gehen schon aus dieser Welt.	Odebrati se, wykročiti ze swěta.
Gehen ums Leben.	Běžeti o hrdlo.
Gelangen, wohin.	Dostati se někam.
Gerichtet werden zu Grunde.	K zkáze, na mizynu přigjti.
Gefroren hat es sehr.	Mrzlo, gen praštělo.
Gebräuchlich nicht mehr seyn.	Z obyčege segjti, ze zwyku wygjti.
Gelagert seyn.	Polem ležeti.
Geschehen es mag was da will.	Děg se gak děg, staň se cokoli.
Gerathen in die Falle.	Vhoditi, wniknauti w osydlo, vbjhati w osydlo.

Gehen einem, gut oder übel,	Wésti se dobře neb zle.
bunt, s. Bunt.	
auf die Neige,	Býti na počepj, na náklonku, na kahánku.
zu Grunde,	Přigjti na, wýkázu, mizynu, wepsý.
Zu Gefallen thun.	K wůli, k libosti, whod včiniti.
Gleich machen dem Erdboden.	Srownati s prstj.
Gehen, es geht nicht nach seinem Kopf, Wunsch, Willen.	Nepára se mu po ssjwu.
Vom groben Schrott ein Mensch.	Hrubého djla pacholek.
Genau alles haben wollen.	Chtjt mjt wssecko na saustrub.
Einerley Gelichters.	Z gedné wrstwy.
Gewandt seyn sehr.	Mjti wssě na obrtljku.

H.

Haben lange Weile.	Steyskati se.
Halten jemanden für gelehrt.	Mjti, pokládati někoho za včeného.
— — dafür.	Mjti za to.
— — sich tapfer.	Počjnati sobě vdatně, držeti se vdatně.
— — etwas geheim.	Tagiti se něčjm.
Hinkommen wohin.	Podjti, djti se, octnauti, dostati se někam.
Hinrichten, jemanden schändlich.	Vtratiti, odprawiti někoho hanebně.
Hungern einen.	Chtjti se gjsti někomu.

J.

Jagd machen, auf jemanden.	Hnáti se po někom, za někým; pásti po někom.

K.

Kampiren.	Ležeti polem.
Kehren das Oberste zu Unterst.	Wopak ortem obrátiti.
Im Kindelbette liegen.	W kauté ležeti.
Können, dies kann nicht geschehen.	To nelze se státi.
Dies kann man nicht thun.	Nelze toho včiniti.
Kriechen wie eine Schnecke.	Plžiti se.
Kriminal seyn.	K hrdlu sáhat.

L.

Unter Lebensstrafe.	Pod hrdlem.
Leiden Schaden.	Bráti, wzýti, trpěti sſkodu.
Lernen durch die Erfahrung.	Shledati něco skutkem.
Liefern eine Schlacht.	Swésti bitwu.
Lust bekommen zu einer Speise.	Zachtjti se (něčeho) někomu.
— — verlieren.	Odnechtjti se (něčeho) někomu.
Legen Fallstricke einem.	Strogiti vklady, záloby někomu.
Lehrgeld geben.	Dostat za wywčenau.

M.

M.

Maulaff, ein rechter.	Prawý zewel, lelek, weyr, traup, hluchý tetřew.
Maul machen einem.	Tlachem dělati, hubařiti, hubau tlaucti někomu, tluchubau být.

N.

Närrisch seyn, rappeln.	Mjti sogky, sršně w hlawě, hučet někomu w kotrbě.
Nehmen einen Mann.	Wdáti se.
— — ein Weib.	Oženiti se.
Neigen den Kopf zur Erde.	Swěšyti, sklopiti hlawu k zemi.
Nachgeben.	Vstaupat.

R.

Residiren, wo.	Dworem býti někde.
Rücksicht auf jemanden nehmen.	Zřetel swůg na někoho obrátiti.

S.

Schläfern, einen.	Chtjti se spát (někomu)
Schlagen, sich zu jemandes Parthey.	Přirazyti, přidati, přiwinauti a shluknauti se k někomu.
Schlagen ein Lager.	Zarazyti, narazyti polnj ležen j, rozbiti stany.

Schlagen sich einer Kleinigkeit wegen.	Gjti w kordy.
Schleichen wie eine Schnecke.	Pljžiti se.
Schleppen, sich elend.	Tahat, wláčet, wléch se bjdně, trmácet se.
Schmarozen.	Na fatku žiwu býti.
Schöpfer seines Glückes seyn.	Twůrce a strůgce swého sstěstj býti.
Sitzen nicht können ruhig.	Mjti raupy.
Soldat werden.	Dáti se na wognu.
Sperren sich.	Gežiti se, zpauzeti se.
Starrkopf.	Twrdočel.
Stechen jemand durch und durch mit dem Spieße.	Prohnati někoho kopjm.
Stecken, stecken bleiben.	Wězet, sedět na holičkách.
Stiften, viel Uebles.	Naploditi, natropiti, tropiti, stropiti, spůsobiti mnoho zlého.
Streben höher.	Weysse popjnati.
Streichen die Seegel.	Tjhnauti, kliditi se.
Streitig machen, einem etwas.	W spor vwest něco někomu.
Strömen aus der Stadt wie Menschen.	Ržititi, wyřititi se, rogiti, waliti se z města.
Stürzen jemand ins große Elend.	Přiwesti někoho na mizynu, vwrcy w bjdu.
Sträuben, jedes einzelne Haar sträubt sich.	Každý wlas wzhůru wstáwá, se pne.

T.

T.

Tod, stets in der Gewalt des Todes seyn.	Smrt za pásem nosyt.
Todtschlagen.	Zabiti do smrti.
Treiben, seine Nahrung.	Prowozowati, westi žiwnosti swé.
Im Trocknen seyn, s. Geborgen.	

V.

Verbrennen die Stadt zu Asche.	Položiti město popelem.
Verlieren die Gnade,	Wypadnaut, wygjt z milosti.
das ganze Vermögen,	Propadnaut statek.
im Verkauf.	Prodělati.
Verderben die Zeit.	Mařiti, zmařiti čas, promarnit čas.
Verlieren den Verstand.	Pozbyti rozumu.
Verschieben die Rache.	Showěti s pomstau.
Zu verstehen geben.	Na srozuměnau dáti.
Verheurathen die Tochter.	Wdáti dceru za muže.
Verrichten große Thaten.	Prowoditi weliké skutky.
Vergießen keine Thräne für jemand.	Newmořiti ani gedné slzy pro někoho.
Verständigen jemanden von etwas.	Seznánj včiniti někomu o něčem.
Verlegen sich auf etwas.	Oddati, oddáwati se na něco.
Verlaßen sich auf jemanden.	Spoléhati se na někoho.

Verrücken einem das Konzept.	Wyrazyti někoho z brků.
Den Vorzug, die Vorhand behaupten.	Swau postawit na wrchu.

U.

Unternehmen die Herrschaft.	Vwázati se w panstwj.
Uebertreffen andere.	Předčiti před ginými.
Unterstützen einander mit Rath und That.	Geden druhému ráden a pomocen býti.
Unternehmen etwas.	Podniknauti něco.
Unterziehen sich gerne dem Tode.	Podniknauti smrt ochotně.
Unwillig seyn.	Durditi se, potrhowati, sápati se.

W.

Wagen, sein Leben.	Odwážiti se žiwota, hrdel swých nasadit.
Wahrscheinlich seyn.	K prawdě se podobat.
Werfen alles über einander.	Obraceti wssecko w zrub na ljc.
Widerstand thun, einen tapfern.	Nepřjteli vdatně na odpor státi, odporowati.
Weiß machen einem etwas.	Dělati zelenau, (bělmo na oko.
Wollen) man mag wollen oder nicht.	Wol neb newol, chtěg neb nechtěg.
Wie man eine Hand umkehrt.	Na obrácenj.
Jeder will das Seinige.	Každý chce k swému.

Z.

Zerstören aus dem Grunde.	Wywrátiti do kořen, ze dna wybořiti.
Ziehen jemands Aufmerksamkeit auf sich.	Zřetel něčj k sobě obrátiti.
Zittern wie ein Espenbaum.	Drkoceti co osyka.
In letzten Zügen liegen.	Táhnauti k smrti.
Zuziehen sich etwas als eine Verdrießlichkeit.	Vwaliti na sebe něco.
—— eine Krankheit.	Vhoniti, vtržiti sobě nemoc.

Samm-

Sammlung
Deutsch-Böhmischer Sprichwörter
aus den ältesten und seltensten Werken.

A.

Abwenden. Man kann ihn nicht davon abwenden.	Rey wlku páteř, a on wždy k owcy.
Abreißen die Larve.	Odegmaut larwu, vzřjt ssalbu, odkrýt.
Alle fünfe gerade seyn lassen.	Hory w doly wrazyt, a pět za sudu počjtat.
Anfachen, s. Feuer.	
Aller guten Dinge sind drey.	Do třetice wssebo dobrého
Alter Fuchs läßt sich nicht so leicht (fangen) prellen.	Stará lisska těžce se vsstwati dá.
Antworten. Er antwortet nicht auf die Frage.	Gá o hrusskách, a on o sljwách.
Arm und doch dabei ehrlich seyn.	Chudoba cti netratj.
Armuth ist überall daheim.	A we Wjdni lidé bjdnj.

Auf=

Aufbeißen harte Nüsse.	W twrdém wrtat.
Aufschneiden.	Střjlet bez prachu, Chlumeckým prachem prássit.
Aufgeschoben ist nicht aufgehoben.	Co se wleče, neuteče.
Aufbetten. Wie er aufgebettet, so wird er schlafen.	Gak zapřáhl, tak potáhne.
Ausbrüten. Eine Eule brütet keinen Falken aus.	Sowa newysedj sokola.
Aus einer Grube in die andere fallen.	Trefit z kyge na palicy.
Ausführen. Er hat seine List ausgeführt.	Czert swau kralku prowedl.
Ausgeben. Wer ausgiebt, muß auch einnehmen.	Kdo mluwj co chce, vslyssj, co by nerád.
Ausrichten. Er wird nichts ausrichten.	Pořidj co Kec v Jankowa.
Aus zweyen Uebeln das kleinere wählen.	Ze dwau gedno ozelet.

B.

Bauen auf großer Herrn Versprechen.	Držet auhoře za ocas.
Banquerot werden.	Na koráb wygeti, ostrauhati kolečka.
Beine. Er hat ihm auf die Beine geholfen.	Na křjdla (nohy) ho postawil.
Beißen. In eine harte Nuß in sauern Apfel	Twrdý ořech lauskati, w twrdém wrtati.
Bekommen. Es ist ihm übel bekommen.	Zažil toho, co pes meydla.

Beredsamkeit. Er hat viel Beredsamkeit.	Wymlnwilbr tele na kráwě.
Bereuen etwas zu spät.	Darmo pozdě bycha ho-niti.
Bergen. Die Liebe läßt sich nicht bergen.	Nemůže se ssidlo w pytli tagiti.
Besser ich habe als ich hätte.	Lepssj dnes kus, než zeytra hus.
Betrogen hat ihn die Hoffnung.	Chybila mu modla.
Den Betrübten betrübe man nicht noch mehr.	Nepřiljsjwey laužek k blátu.
Beurtheilen. Er beurtheilt andere nach sich selbst.	Kdo w pecy býwá, giného tam hledá.
Bezahlen etwas mit der Haut.	Hrdlem něco zaplatit.
Blasen in ein Horn.	Spikati se, sdeymati.
Das Blatt hat sich gewendet.	Přewrhla se kostka, od. listj se obrátilo.
Brechen. Der Stab ist schon gebrochen.	Giž gest hůlka wywržena.
Brechen das Eis, die Bahn.	Led bránu prolomit, cestu proklestit, prowit.
Bunt über Eck gehet alles.	Wssecko gde na opak, (naruby, každý wlas různo se gežj.

D.

Der Esel und die Laute.	Dal woslu buben a swini hausle.
Der eine baut, der andere reißt nieder.	Geden ssige, druhý párá.

Der

Der Mensch denkt und Gott lenkt.	Człowěk mjnj, a Bůh měnj.
Dreschen leeres Stroh.	Břeh worati, darmo swětlo páliti, hluchému zpjwati, na pjsku rozsýwati, w powětřj ryby lowiti, v wodě ptáky chytati, na Tábor wodu westi, w řjčicy wodu nosyti, pawučiny přetkáwati, s stjnem zápasyti, do moře wody přilewati.
Durchgetrieben, s. Abgedreht.	Prohnaný.
Durchschlagen sich kümmerlich und mühselig.	Kljn kljnem wyrážeti.
Durstig ist er immer.	Wněm játra a pljce hořj co wápenice.
Du schürzest die andern auf, und besudelst dich selbst.	Giné kasseš, a sám se pljháš.

E.

Eile mit Weile.	Newždy slussj kwapit, pomalu dále vgdeš, čekegme času, gako husa klasu.
Ein jeder ist der Schmied seines Glückes.	Geden každý sám sobě sstěstj kuge.
Wie die Eltern, so die Kinder.	Co se z kočky narodj, nebude než myssi chytati.

Er ist gut, weil er muß.	Gest dobrý, až na ném kůže prasstj.
Er bekam Lust.	Napadla ho chautka, zachtélo se mu.
Er wird sich schlecht bessern.	Polepssj se co řemen w ohni.
Er ist nicht recht bei Sinnen.	Nemá wssěch doma, hučj mu w kotrbě.
Er redet was ihm einfällt	Mluwj, co mu slina k vstům přiwede.
Er ist kein Schuß Pulver werth.	Za funt kaudele, za balátku, za hwjzd nestogj, neważj.
Erzürne nicht den Mächtigern.	Nedmi nedwědu w vcho.
Er weis sich nicht aus der Schlinge zu helfen. Er weis nicht wo aus wo ein.	Newj kudy z konopj od. kudy kam, newj kam koz hnáti.
Er ging vorüber mir nichts dir nichts.	Ssel tudy, měl dudy, ani nezapjskal.
Eekenne dich selbst.	Nahljdni do swých ňader, sáhni za swá ňadra.
Es geht alles, als wenns geschmiert wäre.	Gde wssecko gako po ljhách.
Es ist schwer wider den Strom zu schwimmen.	Darmo gest proti wodě plowati.
Es ist weder gehaut, noch gestochen.	Nemá to ani hlawy, ani paty, od. ani nohy ani paty.

F.

Faul. Er ist ein fauler Arbeiter.	Nerád w twrdém wrtá.

Fau-

Faule Fische.	Suché hauby, plané brussky.
Fehlen. Auch der Gescheute fehlt oft recht.	J starssj tkádlec někdy przjzy zmate.
Fehlen. Weit gefehlt.	Chyba láwky.
Es hat ihm fehlgeschlagen.	Chybila mu modla.
Fehlen ist menschlich.	Chyba s člowěkem wládne.
Fett machen das Kraut.	Spařit něčemu drssku, dát, wybrat, wybauchnaut něčemu.
Freuen sich vor der Zeit.	Ryby před sakem lowiti.
Das Feuer wieder anfachen.	Oheň dáwno vhassený opět křjsyt.
Folgen. Auf große Freuden folgt das Leiden.	Z lonského smjchu pláč.
Friede. Wer den Frieden will, muß sich zum Kriege rüsten.	Kdo chce k pokogi, hotow se k bogi.
Friß Vogel oder stirb.	Skoč oko nebo zub.
Fuchsbalg streichen.	Lissčj ocas prodáwat, po srsti hladit.

G.

Gaul. Einem geschenkten Gaul sieht man nicht ins Maul.	Darowanému koni nekaukáme na zuby.
Gebrenntes Kind fürcht das Feuer.	Nepugde ten po druhé do ljčky, ani do wrsse.
Gehenkt. Er ist gehenkt worden.	Zadusyl se w konopjch.
Er ist davon gelaufen.	Poradil se s waňkem.

Ge-

Gehen um den Hals.	Běžet o hrdlo.
Gehört hat er was, aber nicht recht.	Slyssel zwonit, ale ne sezwánét.
Er ist ein Geizhals.	Vhodil ho Gidáš wáčkem.
Geld. Wer Geld hat, lebt überall gut.	Blaze w Praze, kdo má penjze.
Er ist geschossen.	Kam wjtr tam plássť.
Viel Geschrey und wenig Gewinnst.	Mnoho wřesku, málo zysku, wýčesku, wlny.
Viel Geschrey, und wenig Wolle.	Mnoho hluku, málo zwuku.
Gesellen. Gleich und gleich gesellt sich gern.	Podobný s podobným rád towaryssj, (se druzj).
Es ist ihm gerathen, gelungen.	Dobře mu sedlo, se nawalilo.
Geschehen. Was geschehen ist, kann man nicht ungeschehen machen.	Co se stalo, nemuže se odestáti.
Wie gewonnen, so zerronnen.	Gak nabyl, tak pozbyl, když wybrál, weyskal, když prohrál, steyskal.
Glänzen. Nicht alles, was glänzt, ist Gold.	Ne wsse krása, co se ljčj.
Glück macht Uebermuth, bläst auf.	Sytá swiné s wěchtem hrá.
Goldene Berge versprechen.	Hory, doly slibowat.
Graben. Wer dem andern die Grube gräbt, fällt selbst darein.	Kdo komu gámu kopá, sám do nj vpadá.
Grillenfänger seyn.	Mjti srssné neb kočky w hlawé.

H.

H.

Halten (nicht) hinter dem Berge womit.	Nenecháwati něčeho pod kbelcem.
Was Hansel gelernt, das treibt Hans.	Hrneček, čjm gednau nawře, tjm wždy zapáchá, páchne.
Heilen. Das Alter heilet keine Arzney.	Proti wěku nenj léku.
Hauen über die Schnur.	Přes ſſňůru teſati, břeh worati, přes přjworu wrcy, meze překročiti.
Helfen Sie wiſſen ſich nicht zu helfen.	Newědj kam koz hnáti.
Herleyern immer das Nämliche.	Wždy na ſtarau kobzu hráti.
Herausgucken. Dem Bauer guckt das Stroh immer beym Stiefel heraus.	Ze ſlámy nebude než ſekanina, a z prkna drtina.
Herrengunſt iſt wie Aprilwetter.	Panſká láſka po zagjcých běhá.
Hilfe. Es iſt keine vorhanden.	Pán Bůh wyſoko, král daleko.
Einmal Hui, das anderemal Pfui.	Pogednau pic a podruhé nic.
Heulen muß man mit den Wölfen.	Kdo chce s wlky býti, muſý s njmi wýti.
Honig auf den Lippen, Gift im Buſen haben.	W vſtech pronáſſeti med, w srdcy vkrýwati ged.
Hopfen um Malz verlieren.	Chmel y ſlad zmrhati, cyhlu meyti.

K.

K.

Kaufmann. Aufhören Kaufmann zu seyn.	Dokupčiti.
Kennen. Man kennt den Vogel nach den Federn.	Wlka po chodu, berana po raunu známe.
Kirchweihe. Es ist nicht immer Kirchweihe.	Ne wždycky rak na mlcyně, někdy také žába.
Kleine Diebe henkt man auf, und große läßt man laufen.	Krkawcy sobě ljtagj, holubi w léčkách wáznau.
Kommen aufs Lebendige.	Do žiwého sáhati.
Kommt Zeit, kommt Rath.	Czekegme času, co husa klasu.
Kopf. Er ist nicht auf den Kopf gefallen.	Nenj w těmeno wražen.
Wie viel Köpf, so viel Sinne.	Kolik hlaw tolik smyslů, kolik děr, tolik syslů.
Eine Kräh hackt der andern die Augen nicht aus.	Wrána wráně oka newykline.
Kraut fett machen.	Drssku něčemu spařiti, dáti, wybrati něčemu.
Kuh. Wenn die Kuh gestohlen ist, sperrt er erst den Stall zu.	Teprw záwory dělá, když mu kozy wywedli.
Kühler May füllt die Scheuer.	Studený mág, w stodole rág.

L.

Ländlich, sittlich.	Kolik kragůw, tolik obyčegůw.

Lapp.

Lapp. Jedem Lappen gefällt seine Kappen.	Každá lissska swug ocas chwálj.
Leisten. Über einen Leisten geschlagen.	W gedno brdo tkánj.
Er liegt in letzten Zügen.	Hudcy mu w hrdlo hudau.
Loben. Ein Esel lobt den andern.	Woslowé wespolek se drbj.
Lohn. Wie der Lohn so die Arbeit.	Kdo lép krmen, lép táhne.
Lösche nicht, was dich nicht brennt.	Kde tě neswrbj, nedrbey, co tě nepálj, nehas.
Los. Wie das Los fallen wird.	Gak kostka padne.
Lügen. Er lügt unverschämt.	Lže we wssecky hambalky, až se mu od huby kauřj.

M.

Machen aus einer Mücke einen Elephanten.	Z kopečku horu dělat.
Machen. Er macht seine Sache schlecht.	Zpjwá co slawjk po Sw. Hawle.
Das Maul am rechten Fleck haben.	Vmět dobře tlachem dělati.
Mausen. Die Katze läßt das Mausen nicht.	Co se z kočky zljhne, nebude než myssi chytat.

N.

Nachgeben. Wer nachgiebt, kann viel ertragen.	Kdo má ssiroká plece, ten mnoho vnese.

Näh-

Nähren einen Undankbaren.	Hada za ňadry chowat.
Nahe ist die Gefahr, rette dich.	V ſauſeda hoři, odſtaw ſwého.
Narren hats geregnet.	Blázni byli, kordy měli.
Nicht wiſſen, wo aus, wo ein.	Newědět kudy z konopj, kudy wen, kudy kam.
Die Noth lehrt Künſte.	Miſtr Nauze naučil Dalibora hauſti.

O.

Oeffnen. Wer nicht die Augen öffnet, muß den Beutel öffnen.	Kdo neotwjrá oči, muſý měſſcem dotahowati.

P.

Perln vor die Schweine werfen.	Perle před ſwině metat.
Plump zu Werke gehen.	Z hlaupa teſati.

R.

Rappeln.	Hučet w kotrbě, mjti ſrſſně w hlawě.
Reif werden. Mit der Zeit wird die Niſpel reif.	Czas růži přináſſj.
Die Reue kommt zu ſpät.	Pozdě bycha honj.
Riechen. Er riecht den Lunten.	Czige koſa kámen.

S.

S.

Schade. Wer den Schaden hat, wird ausgelacht.	Kdo má sskodu, nestarey se o posměch.
Schade. Fremder Schade macht ihn klug.	Když owcy střihau, koze řit lupá.
Schicken sich zu allen Dingen.	Podewssecka sedla se hodit.
Schicken. Dieß schickt sich nicht für ihn.	Slussj mu co swini sedlo.
Schmiede das Eisen, so lang es warm ist.	Dokud železo horké, kůg.
Schwimmen gegen den Strom.	Proti praudu, Reynu plauti.
Singen immer das nämliche Lied.	Wždy na starau kobzu hráti.
Sprechen. Man spricht von ihm, und siehe da kömmt er.	Wlka mjnj, a wlk za humny.
Stehen. Er stehet da wie ein Stock.	On tu stogj gako howado v geslj, (co kůl.
Stehlen. Wer einmal stiehlt, bleibt immer ein Dieb.	Z wlka nebude beran, ani ze psa wohař.
Stille Wässer sind tief.	Tichá woda břehy podrýwá, (ryge) Tichá woda býwá hluboká.
Auf Stolz kommt der Fall.	Peycha předcházý pád, za pýchau palice chodj.
Strafen. Wer einen strafen will findet leicht die Ruthe.	Snadno hůl nagjti, kdo chce psa bjti.

Stra=

Strafen. Der Topf straft den Kessel, da doch beyde schwarz sind.	Hrnec kotel kárá, černá ste oba.
Strafen. Man muß die Kinder strafen.	Metla wyhánj děti z pekla.
Strecken sich nach der Decken.	Hospodařit, gak řemen stačj.
Stutzen. Man hat ihm die Flügel gestutzt.	Obrazyli mu křjdla. Wytrhali mu brky. Srazyli mu rohy. Vkrátili mu skokůw, aby tak neheysal.

T.

That. Wie die That so der Lohn.	Kdo gak činj, tak odplatu wezme.
Der Tod ist umsonst.	Vmřel Darmodey, nastal Wydřigroš.
Trage nicht Holz in den Wald.	Do lesa dřjwj newoz.
Trägheit bringt Armuth.	Ljná ruka (huba) holé neſſtěstj.
Traue nicht jedermann.	Lichá w lidech powaha.
Trinke weil du beim Brunnen bist. s. Schmieden.	
Triumphiren. Triumphire nicht, ehe du gesiegt hast.	Neweyskeg, gesstě gsy nepřeskočil.

U.

Uebereilt. Er hat sich übereilt.	Vtekl se w kožjſſku do wody.

Um=

Umgehen. Es ist nicht gut mit ihm.	Gest co by s nežitem zacházel.
Umsonst. Nur der Tod ist umsonst.	Ani kuře nerádo darmo kutj a hrabe.
Unbeständig seyn.	Klátit se co trest na bahně, wrtěti se, co wlk na báni, býti wrtochem.
Unkraut verdirbt nicht.	Mráz kopřiwu nespálj.
Er ist noch sehr unschuldig.	Newj gesstě kam pěnkawa nosem sedá.
Er ist die Unschuld selbst.	Nekausal Gidásse w koleno.

V.

Verbrennen. Er hat sich die Flügel verbrannt.	Opadli mu brkowé. Ohořela mu křjdla.
Vergebenes (etwas) thun.	Darmo w mleyně haustí, břeh worati.
Vergönnen. Er vergönnt ihm nicht die Luft.	Přege mu, co pes kočkám.
Verlangen. Du verlangst von ihm, was er selbst brauchet.	Prosýš mossny od žebráka.
Verlangen. Was er sehr verlangte, war ihm zum Schaden.	Syt Hawel mauky.
Verlasse dich nicht auf das Versprechen anderer.	W cyzý naděgi hráchu nikdy newař.
Verrücken. Einem das Konzept.	Wyrazyti z brků, zmást, zplest kolečka.
Verlieren, s. Hopfen.	
Versprechen. Er verspricht ungewisse Dinge.	Ukazuge straku na wrbě.

Versinken Als wenn er versunken wäre.	Co by se ponĕm woda (zem) byla slehla, gakoby w moři vtonul.
Er verspricht Berge, und am Ende ist nichts.	Slibuge hory, doly, a když kskutku přigde, nepodá wody.
Verstehen. Er versteht nichts davon.	Rozumj tomu co swiné petrželi.
Vertreiben. Gewalt mit Gewalt.	Moc mocý odhánĕt, přemáhat, zahánĕt, mocy mocý odpjrat, se bránit, vbránit.
Viele Gäste wenig Speisen.	Mnoho čapůw, málo žab.
Viele Hunde sind des Hasens Tod.	Mnoho chrtů zagečj smrt, od. proti palicy nenj ſſermů.
Vorkommen. Komme dem Schaden bey Zeiten vor.	Chceſſli zlému w cestu wgjti, nedey giskře ohnĕm býti.

W.

Wahlsucht ist betrüglich.	Kdo wybjrá, přebere.
Warum nicht etwa gar der Himmel zusammenstürzte!	Strach by se nebe neobořilo, nezſulo.
Was zu viel ist, ist ungesund.	Wſſe whod dobro, co přjliš, nezdrawo.
Wasch man den Pelz, macht man ihn nicht naß.	Tintili wantili, kočička brauk.
Weit gefehlt.	Chyba láwky, chybila moſſna méchury.
Wenn man den Wolf nennt, so kömmt er gerennt.	My o wlku, a wlk zahumny.
Werk. Jtzt ist deine Sache im Werke.	Nynj se twá kuge, mýle.

Wer die Wahrheit ſpricht, dem ſchlägt man die Geige an den Kopf.	Prawda nenáwiſt plodj, prawda oči kole, powěz prawdu, probigjt hlawu.
Wer den Pabſt zum Vetter hat, kann leicht Kardinal werden.	Komu Pán Bůh, tomu wſſickni ſwatj.
Wer nicht ſäet, wird nicht ärnten.	Kdo neſege, ten newěge.
Wer kein Maulwerk hat, kömmt zu kurz.	Ljná huba, holé neſſtěſtj.
Werden. Aus Kindern werden auch Männer.	Také ſſtěňátkům zuby doroſtagj.
Werfen. Perln vor die Säu.	Dát perlám do hnoge, a předſwině padat, perle před ſwině metat.
Wie aus dem Spiegel geſtohlen.	Gako by mu z oka wypadl.
Wo keine Strafe, da da iſt keine Furcht.	Kde nenj kazně, nenj bázně.
Ein Wolf frißt den andern nicht.	Wrána wráně woka newykline.
Wurſt wieder Wurſt.	Pugčka za odplátku.

Z.

Zeit. Alles zu ſeiner Zeit.	Dočkey čaſu, co huſa klaſu.
Zeigſt du ihm den Finger, ſo will er die ganze Hand.	Podáſſli mu prſtu, vgme tě za celau ruku.
Zu gut iſt nicht gut.	Přjliſſná dobrota geſt holá žebrota.
Zu viel iſt ungeſund.	Co mnoho, to přjliš.
Zuſtopfen ein Loch und das andere machen.	Kljn kljnem wyrážet.

Einige Errata.

Seite.	Kolumne.				
4	2	lies	Abgötter m.	statt	Abgötter f.
10	1	—	prostranné	—	prostrané.
10	2	—	meze f.	—	meze m.
11	2	—	Morgen m.	—	Morgen n.
11	1	—	postrannj,	—	prostranj.
14	1	—	nebe, n.	—	nebe, m.
34	2	—	Flachs, m.	—	Flachs, n.
48	2	—	hořký,	—	hořský.
80	2	—	cnota, f.	—	chtjc, m.
100	1	—	lůze,	—	luze.
102	1	—	nedochůdče,	—	nedochudče.
—	1	—	Staat, m.	—	Staat, f.
—	1	—	chůwa,	—	chuwa.
108	2	—	Scherge,	—	Schärg.
109	2	—	Thürhaftel, n.	—	Thürhaftel, f.
113	1	—	Rostbratel	—	Roßbratel.

Erster gründlicher Unterricht in der böhmischen Sprache wird nächstens die Presse verlassen, und in der Widtmannschen und Diesbachschen Buchhandlung zu haben seyn, welchen man seiner zweckmäßigen Brauchbarkeit wegen jedem Anfänger besonders anempfiehlt.

STADTBIBLIOTHEK AUGSBURG

H. V.
Tham

Ki

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Tham, Karl Ignaz

Neues kleines deutsch-böhmisches Wörterbuch, oder auserlesene Sammlung der zum Böhmisch-sprechen nöthigsten Wörter ... dann der üblichsten Redensarten und Sprichwörter zum Behufe der Deutschen

Prag 1804

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- HV 1862
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11254353-6